

**Τμήμα Λογιστικής & Χρηματοοικονομικής
ΤΕΙ Πελοποννήσου**

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Θέμα :

**Η λογιστική - οικονομική Ανάλυση ως εργαλείο ανάπτυξης &
βελτίωσης της επιχειρηματικής δραστηριότητας των
Προμηθευτικών Συνεταιρισμών Φαρμακοποιών Ελλάδος**

**Επιμέλεια: ΜΠΙΡΤΑΧΑΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α.Μ. 2013084
Εποπτεύων Καθηγητής: Ηλίας Μακρής**

Υποβλήθηκε ως απαιτούμενο για την απόκτηση του Πτυχίου
στη Λογιστική και Χρηματοοικονομική

Καλαμάτα 2017

Ευχαριστίες

Θα ήθελα να εκφράσω τη βαθιά εκτίμησή μου στον καθηγητή κ. Ηλία Μακρή και να τον ευχαριστήσω θερμά για την άριστη συνεργασία που είχαμε καθώς και για το χρόνο που διέθεσε για να με βοηθήσει με τη διεξαγωγή της παρούσας εργασίας.

Επίσης θα ήθελα να ευχαριστήσω την οικογένειά μου για τη διαρκή υποστήριξη της προσπάθειάς μου.

Περιεχόμενα

Ευχαριστίες	Σελίδα	2
Περιεχόμενα		3
Περίληψη		6
Πρόλογος		8

Κεφάλαιο πρώτο (1)

« Εισαγωγικές έννοιες λογιστικής »

1.1. Τι είναι λογιστική (Accounting)	Σελίδα	10
1.2. Παρουσίαση των οικονομικών καταστάσεων		12
1.3. Οι Μακροπρόθεσμες Υποχρεώσεις		13
1.4. Οι Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις		14
1.5. Οι Καταστάσεις Αποτελεσμάτων Χρήσης και Διανομής Κερδών		15
1.6. Η Ποιότητα των παρεχόμενων πληροφοριών		17
1.7. Τήρηση των βασικών λογιστικών αρχών		17
1.8. Ο ρόλος του λογιστή στη σύγχρονη επιχείρηση		18
1.9. Οι αρμοδιότητες του λογιστή		18
1.10. Απαιτούμενα προσόντα		19

Κεφάλαιο Δεύτερο (2)

« Χρηματοοικονομική Λογιστική (Financial accounting) »

2.1. Η χρηματοοικονομική λογιστική	Σελίδα	20
2.2. Προπαρασκευαστικές Ενέργειες της Ανάλυσης		20
2.3. Τυποποίηση των λογιστικών καταστάσεων		21
2.4. Κατάρτιση συμπληρωματικών οικονομικών καταστάσεων		21
2.5. Τα Πλαίσια Αξιολόγησης της Επιχείρησης		24
2.6. Το περίγραμμα της ανάλυσης		25
2.7. Ανάλυση του εξωτερικού οικονομικού περιβάλλοντος		25

Κεφάλαιο Τρίτο (3)

« Ανάλυση χρηματοοικονομικών δεικτών »

3.1. Τρόπος Έκφρασης Αριθμοδεικτών	Σελίδα	27
3.2. Χρησιμότητα των αριθμοδεικτών		28
3.3. Προβλήματα υπολογισμού και ερμηνείας των αριθμοδεικτών		29
3.4. Γενικές αρχές της ανάλυσης μέσω δεικτών		29
3.5. Βασικοί χρηματοοικονομικοί αριθμοδείκτες		29
3.6. Αριθμοδείκτες Ρευστότητας (Liquidity ratios)		30
3.7. Αριθμοδείκτες δραστηριότητας ((Activity ratios)		32
3.8. Αριθμοδείκτες Αποδοτικότητας (profitability ratios)		34
3.9. Άλλοι αριθμοδείκτες		35
3.10. Νεκρό σημείο		35

Κεφάλαιο Τέταρτο (4)

« Το διεθνές, Ευρωπαϊκό και Ελληνικό οικονομικό περιβάλλον »

4.1. Επισκόπηση διεθνών μακροοικονομικών εξελίξεων και προοπτικών	Σελίδα	38
4.2. Η απασχόληση		39
4.3. Η βελτίωση της δημοσιονομικής		39
4.4. Διεθνές εμπόριο προϊόντων		39
4.5. Μακροοικονομικές εξελίξεις στην Ευρωπαϊκή Ένωση		40
4.6. Το Ευρωπαϊκό οικονομικό περιβάλλον		41
4.6.1 Οικονομική και νομισματική αξιολόγηση της Ε.Ε		41
4.6.2 Οικονομική δραστηριότητα της Ε.Ε.		41
4.7. Ελληνικό Οικονομικό Περιβάλλον		42
4.7.1. Ακαθάριστο εγχώριο προϊόν		42
4.7.2. Κατά κεφαλήν ΑΕΠ στην Ελλάδα		44
4.7.3. Οι μεταβολές του κατά κεφαλήν ΑΕΠ		44
4.7.4. Εξέλιξη ΑΕΠ 2000-2013 σε σχέση με την Ιταλία και την Πορτογαλία		45
4.7.5. Το χρέος της Ελλάδας (%) εντός ευρωζώνης (2001-2015)		46
4.7.6. Πώς θα μειωθεί το χρέος		46
4.7.7. Μισθολογικές εξελίξεις στην Ελλάδα από το 2008 έως και το 2015		47
4.7.8. Κατώτατοι μηνιαίοι μισθοί σε ευρώ στις χώρες της ΕΕ		49
4.8. Απασχόληση – Ανεργία		50
4.9. Κατανάλωση (Consumption)		51

Κεφάλαιο Πέμπτον (5)

«Βασικά οικονομικά και στατιστικά στοιχεία αγοράς Φαρμάκου »

5.1 Φαρμακευτική Δαπάνη	Σελίδα	52
5.2 Εξέλιξη Δημόσιας Φαρμακευτικής Δαπάνης 2009-2016		53
5.3. Εξέλιξη Δημόσιας Φαρμακευτικής Δαπάνης 2009-2016 με Rebates και Clawback		53
5.2.2 Δημόσια Φαρμακευτική Δαπάνη, 2000-2018 (εκατ. ευρώ)		54
5.2.3. Δημόσια Φαρμακευτική Δαπάνη κατά κεφαλήν 2009-2016		54
5.2.4 Δημόσια Φαρμακευτική Δαπάνη κατά κεφαλήν στην Ευρώπη		55
5.3. Δαπάνες Υγείας – Φαρμάκου		55
5.4. Ιδιωτική Δαπάνη Υγείας στην Ελλάδα		57
5.4. Προφίλ Υγείας των Ελλήνων		58

Κεφάλαιο Έκτο (6)

«Φαρμακαποθήκες στην Ελλάδα και την Ευρώπη»

6.1. Αντικείμενο και σκοπός της φαρμακαποθήκης	Σελίδα	60
6.2. Το χονδρεμπόριο φάρμακου σε Ελλάδα και ΕΕ		60
6.3. Ιστορικό των Συνεταιρισμών		61
6.4.1 Αριθμός φαρμακαποθηκών στην Ελλάδα (2004-2015)		62
6.4.2. Αριθμός φαρμακείων στην Ελλάδα (2004-2015)		62
6.4.3 Αριθμός φαρμακείων ανά 100. 000 κατοίκους 2015		63
6.4.4. Αριθμός φαρμακείων ανά 10.000 κατοίκους ανά Περιφέρεια		64

6.4.5. Αριθμός φαρμακοποιών ανά φαρμακείο 2015	64
6.4.6. Οι φαρμακαποθηκες στην Ευρώπη	65
6.5. Ποσοστό κέρδους (μικτό)	65
6.5.1 Περιθώρια κέρδους στην εφοδιαστική αλυσίδα φαρμάκου 2016	66
6.5.2.Περιθώριο κέρδους για το φαρμακείο 2016 (%)	66
6.6. Δείκτης τιμών φαρμάκων	67
6.7. Τιμολόγηση Φαρμάκων	68
6.8 Πωλήσεις Φαρμάκων	69
6.9 Απασχόληση	72
6.10. Διανομή Φαρμάκων Ελληνικών και Ευρωπαϊκών Φαρμακαποθηκών	74

Κεφάλαιο Έβδομον (7)

« Ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις »

7.1. « Ορισμός » Ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων	Σελίδα	80
7.2. Ποιες είναι οι ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις		80
7.3. Μέθοδοι και κανόνες αποτιμήσεως των στοιχείων των ενοποιούμενων επιχειρήσεων		81
7.4. Πρόβλημα από τη μη εφαρμογή ομοιόμορφων αρχών και κανόνων στην κατάρτιση των ατομικών οικονομικών καταστάσεων των ενοποιούμενων επιχειρήσεων.		81

« Case study (Μελέτη Περίπτωσης) »

7.6 Βασικά μεγέθη λογιστικών καταστάσεων φαρμακ. συνεταιρισμών	Σελίδα	84
7.7. Χρηματοοικονομικοί αριθμοδείκτες φαρμακευτικών συνεταιρισμών τρόπος υπολογισμού		86
« Συμπεράσματα και Προτάσεις.»	Σελίδα	93
Βιβλιογραφία	Σελίδα	96

Ψάχνει τα περιεχόμενα

Περίληψη

Η εργασία που ακολουθεί εκπονήθηκε στα πλαίσια της Πτυχιακής εργασίας του τμήματος Λογιστικής και χρηματοοικονομικής του ΤΕΙ Πελοποννήσου κατά το ακαδημαϊκό έτος 2017 και αποτελεί μια βιβλιογραφική ανασκόπηση , βασισμένη σε μελέτες , άρθρα και βιβλία που σχετίζονται με την επιστήμη της Λογιστικής και χρηματοοικονομικής ανάλυσης , της φαρμακοοικονομίας και της πολιτικής στο χώρο του φάρμακου όπως αυτό εκφράζεται μέσα από τους Συνεταιρισμούς φαρμακοποιών .

Οι ενότητες (κεφάλαια)που διαμορφώθηκαν είναι :

- ✚ Στο Κεφάλαιο 1 επιχειρείται μια πρώτη κατανόηση της έννοιας της λογιστικής και του σκοπού αυτής , καθώς και η Ανάλυση των οικονομικών καταστάσεων
- ✚ Στο Κεφάλαιο 2 παρουσιάζεται η χρηματοοικονομική λογιστική που ασχολείται με τον εντοπισμό, την καταχώρηση, την επεξεργασία και τη μέτρηση των οικονομικών γεγονότων μιας επιχείρησης
- ✚ Σκοπός του κεφαλαίου 3 είναι να αναλύσει την πιο χρήσιμη και σημαντική μέθοδος χρηματοοικονομικής ανάλυσης για την ερμηνεία των οικονομικών στοιχείων μιας επιχείρησης, που είναι η μέθοδος με την χρήση αριθμοδεικτών.
- ✚ Το Παγκόσμιο , Ευρωπαϊκό και Ελληνικό μακροοικονομικό περιβάλλον περιγράφεται στο κεφάλαιο 4
- ✚ Η ανάδειξη των οικονομικών στοιχείων της Αγοράς του Φάρμακου φαίνεται στο κεφάλαιο 5 Όστε να καταδείξουμε την πολυπλοκότητα της Αγοράς του φαρμάκου που δραστηριοποιούνται οι φαρμακευτικοί συνεταιρισμοί
- ✚ Η διάθεση των φαρμακευτικών προϊόντων δεν αποτελεί μόνο κεφαλαιώδη προϋπόθεση για την προστασία της υγείας του ελληνικού πληθυσμού, αλλά και βασικό συντελεστή της οικονομικής ανάπτυξης και της απασχόλησης. Ο ρόλος των φαρμακαποθηκών στην αλυσίδα διανομής είναι σημαντικότατος και ποικιλόμορφος.
Με πάνω από 40.000 παραδόσεις καθημερινά, διασφαλίζουν την άμεση πρόσβαση όλων των ασθενών σε όλα τα σκευάσματα αφού εξυπηρετούν άμεσα ακόμη και το πλέον απομακρυσμένο φαρμακείο της χώρας, σε σύντομο χρόνο. Όλα τα παρά πάνω περιγράφονται στο κεφάλαιο 6
- ✚ Στην παρούσα ενότητα (κεφάλαιο 7)θα παρουσιάσουμε και θα αναλύσουμε τις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις . Στη συνέχεια θα δούμε ένα «**case study**» των προμηθευτικών φαρμακευτικών συνεταιρισμών με βασικό αντικείμενο δραστηριότητας το χονδρικό εμπόριο φαρμακευτικών προϊόντων. Στο τέλος αυτής της ενότητας παρουσιάζεται η SWOT ανάλυση που αποτελεί ένα χρήσιμο και συμπληρωματικό μέσο και βοηθά συχνά στην προκαταρκτική διερεύνηση και την εξαγωγή βασικών πρωταρχικών συμπερασμάτων και προτάσεων .
- ✚ Τέλος παρουσιάζεται η βιβλιογραφία

Summary

The work that follows is prepared in the framework of the Department of Accounting and Finance Diploma, TEI of Peloponnese, during the 2017 academic year. It is a bibliographic review, based on studies, articles and books related to the science of Accounting and Financial Analysis, Pharmacology as well as the policy in the field of medicine as expressed through pharmaceutical consortiums.

The chapters include:

Chapter 1 attempts to understand the concept and purpose of accounting, as well as the analysis of financial statements.

Chapter 2 presents financial accounting which deals with the identification, recording, processing and measurement of a firm's financial events.

Chapter 3 intends to analyze the most useful and relevant method of financial analysis for the interpretation of a company's financial data, that is, the use of indexes.

The global, European and Greek macroeconomic environment is described in Chapter 4 while the evolution of the drug market financial data is shown in Chapter 5. In this context, we demonstrate the complexity of the pharmaceutical consortium market. The disposal of pharmaceuticals is not only a prerequisite for protecting the health of the Greek population but also a key factor in economic growth and employment. Moreover, the role of drug distributors in the distribution channel is critical and varied. With over 40,000 deliveries each day, they ensure patient direct access to all medicines, as they directly serve the most remote pharmacy of the country, in a short period of time. The detailed analysis of the aforementioned is provided in Chapter 6.

In chapter 7, we present and analyze consolidated financial statements. Then, we present a 'case study' of pharmaceutical consortiums which deal with the wholesale drug commerce.

Finally, we conclude with a SWOT analysis, a useful and complementary tool that often helps in the preliminary exploration and extraction of the main primal conclusions and suggestions. References follow.

The eight chapters are relatively autonomous, from the partial and straightforward to the general and complex, without this being a necessary and sufficient condition.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η παρούσα Πτυχιακή εργασία στοχεύει στο να αναδείξει τον ρόλο και την αναγκαιότητα του Λογιστή – Αναλυτή – Χρηματοοικονομικού συμβούλου στην επιχείρηση.

Η σύγχρονη επιχείρηση οφείλει να εξελίσσεται και να προσαρμόζεται σε ένα διαρκώς μεταβαλλόμενο και ανταγωνιστικό, μικρο και μακρο περιβάλλον, επανεξετάζοντας τακτικά τους στόχους, τις λειτουργίες και τις διαδικασίες που εφαρμόζει, παρακολουθώντας ταυτόχρονα με ιδιαίτερη προσοχή το ευρύτερο περιβάλλον στο οποίο δραστηριοποιείται. (στο κεφάλαιο 4 εστιάζομαστε και αναλύουμε αυτό το δεδομένο με πίνακες και γραφήματα).

Αρωγός σε αυτή την προσπάθεια είναι ο **λογιστής – χρηματοοικονομικός αναλυτής**

Γιατί ?

Είναι ο κατ' εξοχήν διαχειριστής γνώσεων , διαθέτει **εξειδίκευση, εμπειρία, θεωρητική κατάρτιση, μεθοδολογίες** (αναπτύσσονται στα κεφάλαια 1 και 2 ως θεωρητικό υπόβαθρο του Λογιστή) και **«εργαλεία»** (περιγράφονται στο κεφάλαιο 3) τα οποία έχουν «τεσταριστεί» στην αγορά και είναι σε θέση να ανταποκριθούν αναλυτικά και παραστατικά, στην ερμηνεία των οικονομικών στοιχείων .

Για την πρακτική εφαρμογή των ανωτέρω επιλέχτηκε η «Αγορά του Φαρμάκου » (ενότητα 5) που ως κλάδος της οικονομίας παρουσιάζει έντονη ιδιομορφία η οποία συνίσταται στο ότι κατακλύζεται από νόμους και κανονισμούς . Επίσης τα τελευταία χρόνια λειτουργεί σε ένα καθεστώς κλειστού μειούμενου προϋπολογισμού και αυτό το γεγονός αποτελεί πρόκληση για ένα αναλυτή .

Στο κεφάλαιο 6 αναλύονται οι φαρμακαποθήκες που αποτελούν μέρος της «αγοράς Φαρμάκου » με απώτερο σκοπό πιά σφαιρική και όσο γίνεται πιά αντικειμενική άποψη για αυτές

Τέλος οι Ενοποιημένοι Ισολογισμοί των Συνεταιρισμών (παρουσιάζονται στο κεφάλαιο 7) μέσω μιας « **Case study** (Μελέτη Περίπτωσης) » για να αποδείξω τις δυνατότητες του Λογιστή

Κλείνοντας αυτό το πρόλογο της Πτυχιακής εργασίας θεωρώ απαραίτητο ότι υπάρχει η αναγκαιότητα συνέχισης αυτής της εργασίας και από άλλους φοιτητές, ώστε να καταλήξουμε ότι :

Ο επιτυχής συνδυασμός θεμάτων θεωρίας και εφαρμογής διευρύνει τον ορίζοντα της χρηματοοικονομικής λογιστικής πληροφόρησης και επεκτείνεται σε εκείνον της χρηματοοικονομικής νοημοσύνης

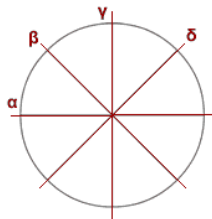
Σκοπός

Σκοπός της παρούσας Πτυχιακής εργασίας είναι η ανάδειξη του ρόλου του Λογιστή -χρηματοοικονομικού αναλυτή και κατά συνέπεια της Λογιστικής επιστήμης στην επιχείρηση ώστε να εξάγει χρήσιμες οικονομικές πληροφορίες.

Πληροφορίες που θα λειτουργήσουν ως **εργαλείο ανάπτυξης** αυτών των επιχειρήσεων

Ο κλάδος που επιλέχτηκε για την ανάδειξη του χρηματοοικονομικού αναλυτή είναι η αγορά του φάρμακου γιατί αποτελεί έναν από τους σημαντικότερους τομείς της Ελληνικής οικονομίας .

Και συγκεκριμένα ο τομέας διανομής του φάρμακου . Γιατί οι ελληνικές φαρμακαποθήκες δίνουν ιδιαίτερη βαρύτητα στην εξάπλωση του δικτύου διανομής τους, με αποτέλεσμα η Ελλάδα να διαθέτει ένα από τα πιο οργανωμένα και πυκνότερα δίκτυα διανομής στην Ευρώπη.

Κεφάλαιο πρώτο (1)

« Εισαγωγικές έννοιες λογιστικής » *

1.1. Τι είναι λογιστική (Accounting) Ορισμός, Στόχος, Σκοπός

Η Λογιστική είναι ο κλάδος της εφαρμοσμένης Οικονομικής Επιστήμης η οποία ασχολείται με τη διαδικασία της αναγνώρισης, μέτρησης και ανακοίνωσης των οικονομικών πληροφοριών ενός οργανισμού στους άμεσα και έμμεσα ενδιαφερόμενους.

Η λογιστική η οποία θεωρείται ως ένα σύστημα πληροφοριών, παρέχει σημαντικές οικονομικές πληροφορίες στα στελέχη των επιχειρήσεων για τη λήψη συγκεκριμένων αποφάσεων.

Το Αμερικανικό Ινστιτούτο Ορκωτών Λογιστών (AICPA) ορίζει τη λογιστική ως τη τέχνη της καταγραφής, ταξινόμησης και συνοπτικής απόδοσης των οικονομικών συναλλαγών και γεγονότων καθώς και την ερμηνεία των αποτελεσμάτων τους.

Αν και οι στόχοι της λογιστικής μπορεί να διαφέρουν από επιχείρηση σε επιχείρηση λόγω των διαφορετικών απαιτήσεων τους, παρακάτω γίνεται μια προσπάθεια αναφοράς των γενικών της στόχων.

- ✚ **Συστηματική καταγραφή.** Είναι σχεδόν ακατόρθωτο να θυμόμαστε όλες τις συναλλαγές που λαμβάνουν χώρα καθημερινά σε μια επιχείρηση. Η λογιστική εξυπηρετεί ακριβώς αυτό το σκοπό, δηλαδή την καταγραφή των συναλλαγών στα λογιστικά βιβλία της επιχείρησης.
- ✚ **Εξακρίβωση των αποτελεσμάτων.** Η λογιστική βοηθά στον καθορισμό του οικονομικού αποτελέσματος (κέρδη ή ζημιές) της επιχείρησης κατά τη διάρκεια μιας συγκεκριμένης χρονικής περιόδου.
- ✚ **Εξακρίβωση της οικονομικής θέσης της επιχείρησης.** Εκτός από το οικονομικό αποτέλεσμα, οι μέτοχοι μιας επιχείρησης επιθυμούν να γνωρίζουν την οικονομική της θέση (διαθεσιμότητα μετρητών, Ενεργητικό, Παθητικό) οποιασδήποτε χρονικής περιόδου. Μέσω της συγκεκριμένης ενημέρωσης, οι μέτοχοι γνωρίζουν την οικονομική τους δύναμη.
- ✚ **Απεικόνιση της ρευστότητας της επιχείρησης.** Οι οικονομικές καταστάσεις πρέπει να παρέχουν πληροφορίες σχετικά με το πώς μια επιχείρηση αποκτά και δαπανά της χρηματικές της εισροές, για το δανεισμό της και την αποπληρωμή αυτού, για τις συναλλαγές κεφαλαίου, για τα μερίσματα και τις λοιπές κατανομές των πόρων από την ίδια την επιχείρηση στους ιδιοκτήτες της.
- ✚ **Προστασία της ιδιοκτησίας της επιχείρησης.** Η λογιστική παρέχει λεπτομερείς πληροφορίες (ημερομηνία απόκτησης κ.τ.λ.) σχετικά με τα διάφορα περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις που διαθέτει η επιχείρηση.

* Χρήστου Β. Ναουμ Εισαγωγή στη χρηματοοικονομική λογιστική Αθήνα 1994 σελίδα 15
Βάθης Άγγελος, Μπουράντας Δημήτριος, Παπακωνσταντίνου Χρήστος, Ρεκλείτης Παναγιώτης, Αρχές Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων και Υπηρεσιών, Αθήνα 1999, σελ. 13-14
Ορισμός της Λογιστικής Επιστήμης, από <http://el.wikipedia.org>

- ✚ **Διευκόλυνση στη λήψη αποφάσεων.** Οι λογιστικές και οικονομικές καταστάσεις παρέχουν χρηματοοικονομικές πληροφορίες οι οποίες βοηθούν τα στελέχη της επιχείρησης στη λήψη συγκεκριμένων αποφάσεων.
- ✚ **Ικανοποίηση των απαιτήσεων της νομοθεσίας.** Οι επιχειρήσεις υποχρεούνται στην διατήρηση των λογαριασμών σύμφωνα με το νόμο που διέπει το κράτος μέσα στο οποίο λειτουργούν καθώς επίσης και στην καταβολή των διάφορων φόρων επί των πωλήσεων, εισοδημάτων κ.τ.λ.

Καταλήγοντας λοιπόν θα λέγαμε ότι σκοπός της λογιστικής είναι η παροχή ποσοτικοποιημένων πληροφοριών στους άμεσα και έμμεσους ενδιαφερόμενους της επιχείρησης, για τη λήψη ορθολογικών αποφάσεων.

Οι λογιστικές πληροφορίες θεωρούνται ζωτικής σημασίας για την επιχείρηση διότι βοηθούν τα στελέχη της να προβαίνουν σε διαπιστώσεις για θέματα που αφορούν την ίδια και να λαμβάνουν σχετικές με αυτά αποφάσεις.

Οι πληροφορίες θα πρέπει να χαρακτηρίζονται από:

- ✓ **Αξιοπιστία (reliability)**
- ✓ **Αντικειμενικότητα (neutrality)**
- ✓ **Κατανοητότητα (understandability)**
- ✓ **Πληρότητα (completeness)**
- ✓ **Συγκρισιμότητα (comparability)**
- ✓ **Συνάφεια/σχετικότητα με τη λήψη αποφάσεων (relevance)**

Οι πληροφορίες αυτές αποτυπώνονται στις οικονομικές καταστάσεις **, η λογιστική τις εφαρμόζει με συνέπεια και χωρίς αποκλίσεις τις βασικές λογιστικές αρχές και πρότυπα που προκύπτουν από την εγχώρια και διεθνή λογιστική τάξη.

Οι οικονομικές καταστάσεις που συντάσσονται στην Ελλάδα στο τέλος της χρήσης είναι:

1. Η κατάσταση του ισολογισμού τέλους χρήσης.
2. Η κατάσταση του λογαριασμού αποτελεσμάτων χρήσης.
3. Ο πίνακας διάθεσης αποτελεσμάτων.
4. Η κατάσταση του λογαριασμού γενικής εκμετάλλευσης.
5. Το προσάρτημα του ισολογισμού και των αποτελεσμάτων χρήσης.

Την κατάρτιση της κατάστασης "Γενική Εκμετάλλευση", επιβάλλει το Ε.Γ.Λ.Σ., χωρίς όμως να είναι υποχρεωτική η δημοσιότητα

Σύμφωνα με το διεθνές Λογιστικό πρότυπο **΄Παρουσίαση των οικονομικών καταστάσεων**, μια πλήρη σειρά οικονομικών καταστάσεων περιλαμβάνει τις ακόλουθες επιμέρους καταστάσεις:

Εισαγωγή στη χρηματοοικονομική λογιστική Χρήστου Β. Ναουμ Αθήνα 1994 σελίδα 28

**Ανάλυση χρηματοοικονομικών καταστάσεων. Αντώνιος Γεωργόπουλος .Εκδόσεις Ε.Μπένου Αθήνα 2014 σελίδα 20

1.2. Παρουσίαση των οικονομικών καταστάσεων

A. Ισολογισμός

Ο ισολογισμός μιας επιχείρησης συνοψίζει την οικονομική της κατάσταση σε μια δεδομένη χρονική στιγμή, γι' αυτό και η εικόνα που παρέχει είναι στατική. Ειδικότερα, παρουσιάζονται τα περιουσιακά στοιχεία της επιχείρησης ομαδοποιημένα (με κριτήριο το χρόνο παραμονής τους σε αυτή) σε πάγια, κυκλοφορούντα και διαθέσιμα και οι πηγές των κεφαλαίων της (ίδια κεφάλαια, μακροπρόθεσμες και βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις).

Δηλαδή, ο ισολογισμός δείχνει ποια περιουσιακά στοιχεία έχουν αποκτηθεί και με τι κεφάλαια έχει χρηματοδοτηθεί η απόκτησή τους. Όσο αφορά τις επιμέρους κατηγορίες μεγεθών, παρατηρούνται τα πιο κάτω

B. Τα Πάγια* περιλαμβάνουν μέσα που χρησιμοποιεί η επιχείρηση για την παραγωγή των προϊόντων και υπηρεσιών της.

Η απόκτηση των μέσων αυτών αποτελεί "επένδυση", η δε αξία τους επανεισρέει στην επιχείρηση κατά τη διάρκεια της ωφέλιμης ζωής τους.

Η απόκτηση πάγιων μεγαλύτερης δυναμικότητας από εκείνη που εξυπηρετεί τους μακροπρόθεσμους στόχους της μονάδας αποτελεί "υπερεπένδυση" και έχει ως αποτέλεσμα την σπατάλη κεφαλαίων και την άσκοπη διόγκωση των σταθερών δαπανών και των χρηματοοικονομικών εξόδων (ή την απώλεια χρηματοοικονομικών εσόδων).

Από την άλλη πλευρά, η ελλιπής δυναμικότητα δεν επιτρέπει την εκμετάλλευση των ευκαιριών της Αγοράς ή την αποτελεσματική χρησιμοποίηση των παραγωγικών πόρων. Κρίσιμη παράμετρο κατά την εξέταση των πάγιων στοιχείων μιας επιχείρησης αποτελεί το τεχνολογικό τους επίπεδο.

Όσο πιο σύγχρονη η τεχνολογία που ενσωματώνεται στα παραγωγικά μέσα της μονάδας, τόσο μεγαλύτερη η ευχέρεια μείωσης του κόστους και βελτίωσης των παρεχομένων υπηρεσιών.

Γ. Το Κυκλοφορούν Ενεργητικό* περιλαμβάνει τα στοιχεία εκείνα που παραμένουν για περιορισμένο χρονικό διάστημα στην επιχείρηση και στη συνέχεια ρευστοποιούνται.

Για παράδειγμα, τα παραγόμενα προϊόντα αποθεματοποιούνται μέχρι τη διοχέτευσή τους στην Αγορά, τα αποθέματα πρώτων και βοηθητικών υλών παραμένουν στις αποθήκες μέχρι να χρησιμοποιηθούν στην παραγωγική διαδικασία, οι απαιτήσεις ρευστοποιούνται σε ρυθμό αντίστοιχο των εισπράξεων από τους πελάτες και χρεώστες γενικότερα.

Ο προσδιορισμός του ύψους του κυκλοφορούντος ενεργητικού αποτελεί στην ουσία ένα πρόβλημα αριστοποίησης. Πιο συγκεκριμένα, οι μεγάλες ποσότητες αποθεμάτων έτοιμων προϊόντων και η γενναιόδωρη παροχή πιστώσεων στην πελατεία διευκολύνουν την επέκταση των πωλήσεων.

*Εισαγωγή στη χρηματοοικονομική λογιστική Χρήστου Β. Ναουμ Αθήνα 1994 σελίδα 38-39

Επίσης, η διατήρηση υψηλών αποθεμάτων πρώτων και βοηθητικών υλών εξυπηρετεί τον άνετο ανεφοδιασμό της παραγωγής.

Όμως, από την άλλη πλευρά, προκαλούν αύξηση των χρηματοοικονομικών δαπανών (λόγω της διόγκωσης των απασχολημένων κεφαλαίων) και των σταθερών εξόδων (κόστος αποθήκευσης, φύλαξης, διαχείρισης κλπ) και αυξάνουν τον κίνδυνο απωλειών από επισφάλειες (στην περίπτωση των απαιτήσεων) ή μείωση της αξίας τους (στην περίπτωση των αποθεμάτων).

Δ, Τα Διαθέσιμα είναι περιουσιακά στοιχεία, με μορφή μετρητών ή τοποθετήσεων υψηλής ρευστότητας (π.χ. καταθέσεις όψεως, *geros*, καταθέσεις μιας ή λίγων ημερών κλπ) τα οποία χρησιμοποιούνται στα πλαίσια των τρεχουσών συναλλακτικών σχέσεων της επιχείρησης. Από τη φύση τους, τα διαθέσιμα μπορούν να αξιοποιηθούν μόνο σε εξαιρετικά βραχυπρόθεσμες τοποθετήσεις, με αποτέλεσμα να περιορίζεται αντίστοιχα η αποδοτικότητά τους.

Έτσι, καταβάλλεται προσπάθεια ελαχιστοποίησης του μεγέθους τους μέσω προγραμματισμού των εισπράξεων και των πληρωμών (π.χ. κατάρτιση ταμειακών προγραμμάτων).

Ε, Τα Ίδια Κεφάλαια περιλαμβάνουν το μετοχικό κεφάλαιο και τα συσσωρευμένα κεφάλαια από παρακράτηση κερδών (= αποθεματικά κερδών) και από πώληση μετοχών σε τιμή ανώτερη της ονομαστικής τους αξίας (= αποθεματικό υπέρ το άρτιο), καθώς και την υπεραξία των στοιχείων του ενεργητικού η οποία προκύπτει από αναπροσαρμογή της αξίας τους.

Τα ίδια κεφάλαια δεν είναι επιστρεπτέα, ούτε δημιουργούν οποιεσδήποτε συμβατικές δεσμεύσεις σχετικά με την εξυπηρέτησή τους.

Έτσι, συμβάλλουν στη βελτίωση της ρευστότητας της επιχείρησης και της επιτρέπουν να καλύπτει ενδεχόμενα αρνητικά ανοίγματα μεταξύ εσόδων και εξόδων, στα πλαίσια μιας ή περισσοτέρων χρήσεων.

Οι Υποχρεώσεις, διακρίνονται συνήθως σε δύο γενικές κατηγορίες:

- Τις Μακροπρόθεσμες
- Τις Βραχυπρόθεσμες

1.3. Οι Μακροπρόθεσμες Υποχρεώσεις περιλαμβάνουν κατά κύριο λόγο δάνεια τα οποία η επιχείρηση έχει συνάψει είτε με συγκεκριμένους δανειστές, είτε με πιστωτικά ιδρύματα, είτε με το ανώνυμο κοινό (= ομολογιακά δάνεια).

Η ευχέρεια επιστροφής των κεφαλαίων αυτής της κατηγορίας μετά από ένα μεγάλο χρονικό διάστημα (συντά δέκα ή περισσότερων ετών) επιτρέπει στην επιχείρηση να τα χρησιμοποιήσει για αγορά παγίων στοιχείων, γενικότερα δε επιδρά ευνοϊκά στη ρευστότητά της.

Ιδιαίτερη προσοχή απαιτείται όταν η επιχείρηση δανείζεται μακροπρόθεσμα με σταθερό επιτόκιο, διότι είναι πιθανό να ακολουθήσει πτώση των επιτοκίων προ της λήξεως του δανείου, με αποτέλεσμα την επιβάρυνσή της σε μικρό ή μεγάλο βαθμό, ανάλογα με την έκταση της μείωσης, τη διάρκεια της δανειακής σύμβασης και το ύψος του δανείου. Βέβαια, δεν αποκλείεται και η αντίστροφη περίπτωση.

Για να μην αφεθεί η κατάσταση στην τύχη, είναι αναγκαίο να αξιολογούνται οι παράμετροι του οικονομικού περιβάλλοντος που επηρεάζουν τα επιτόκια, για ένα βάθος χρόνου ανάλογο με τη διάρκεια της δανειακής σύμβασης.

Εισαγωγή στη χρηματοοικονομική λογιστική Χρήστου Β. Ναουμ Αθήνα 1994

1.4. Οι Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις περιλαμβάνουν τα τραπεζικά δάνεια μικρής διάρκειας και τις υποχρεώσεις προς τους προμηθευτές (από αγορές με πίστωση), το Δημόσιο (=πληρωτέοι φόροι), τα συνταξιοδοτικά ταμεία και ευρύτερα τους οργανισμούς κοινωνικής ασφάλισης (=κρατήσεις και εισφορές), τους εργαζόμενους (=δεδουλευμένες αποδοχές που δεν έχουν καταβληθεί ακόμη), τους μετόχους (=πληρωτέα μερίσματα) και γενικά κάθε πίστωση που παρέχεται στην επιχείρηση.

Οι δανειακές βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις μπορούν να δημιουργήσουν σοβαρά προβλήματα στην επιχείρηση όταν δεν υπάρχει δυνατότητα εξυπηρέτησής τους. Γι' αυτό θα πρέπει να χρησιμοποιούνται, κυρίως, για την κάλυψη προσωρινών ταμειακών ελλειμμάτων και όχι για επενδυτικούς σκοπούς .

Οι λοιπές βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις, δημιουργούν μικρότερους κινδύνους από άποψη ρευστότητας, θα πρέπει όμως να φροντίζει η επιχείρηση να διατηρεί επαρκή στοιχεία του κυκλοφορούντος και διαθέσιμου ενεργητικού ώστε να μπορεί να τις εξυπηρετεί με ευχέρεια.

Θα πρέπει να τονισθεί ότι τα περιουσιακά στοιχεία και οι υποχρεώσεις είναι δυνατό να εμφανισθούν στον ισολογισμό με διάφορους βαθμούς ανάλυσης, που κυμαίνονται από την πολύ συνοπτική ως την ιδιαίτερα αναλυτική παρουσίαση. Στις χώρες που υπάρχει και τηρείται κάποιο λογιστικό σχέδιο (όπως στην Ελλάδα τα τελευταία χρόνια), παρατηρείται μια σχετική ομοιομορφία στο βαθμό ανάλυσης και στην ονοματολογία των λογαριασμών, που περιορίζει σημαντικά την ανάγκη αποσαφήνισης και ερμηνείας των επιμέρους μεγεθών.

Παράδειγμα

Πινάκας 1

Ισολογισμός					
	2015	2016		2015	2016
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ			ΠΑΘΗΤΙΚΟ		
Γήπεδα – Οικόπεδα	100	100	Μετοχικό Κεφάλαιο	150	150
Κτίρια	300	300	Αποθεματικά Κερδών	120	80
Μηχανήματα	500	380	Λοιπά Αποθεματικά	60	60
Έπιπλα	50	40	Ίδια Κεφάλαια	330	290
Σύνολο Παγίων	950	820	Μακρ. Υποχρεώσεις	130	135
Αποσβεσθέντα Πάγια	400	310	Προμηθευτές	750	782
Καθαρά Πάγια	550	510	Πιστωτές	30	18
Απαιτήσεις	730	650	Βραχ/μα Δάνεια	170	100
Αποθέματα	120	150	Σύνολο Βραχ/μων Υποχρεώσεων	950	900
Διαθέσιμα	10	15	Σύνολο Παθητικού	1410	1325
Σύνολο Ενεργητικού	1410	1325			

Ο ως άνω ισολογισμός μας πληροφορεί ότι, είχε απασχολημένα κεφάλαια 1410 εκ. ΕΥΡΩ, από τα οποία 550 ήταν επενδεδυμένα σε πάγια, 120 είχαν διατεθεί για αποθέματα, 730 αποτελούσαν πιστώσεις προς τους πελάτες και γενικότερα τους χρεώστες της και 10 υπήρχαν σε μορφή διαθέσιμων.

Τα κεφαλαία αυτά, τα είχε εξασφαλίσει από τις εξής πηγές:

- 150 εκ. ΕΥΡΩ από πώληση μετοχών
- 180 εκ. ΕΥΡΩ από παρακρατημένα κέρδη και άλλα αποθεματικά
- 130 εκ. ΕΥΡΩ από μακροπρόθεσμο δανεισμό
- 780 εκ. ΕΥΡΩ από πιστώσεις που της παραχώρησαν οι προμηθευτές και λοιποί πιστωτές 170 εκ. ΕΥΡΩ από βραχυπρόθεσμα τραπεζικά δάνεια.

Δείχνει, ακόμη ότι, κατά το 2016, η επιχείρηση χρηματοδότησε τις νέες επενδύσεις της με παρακρατημένα κέρδη και βραχυπρόθεσμα δάνεια.

Η πληροφόρηση αυτή, πάντως, δεν είναι η μόνη που απορρέει από την ανάλυση ενός ισολογισμού.

1.5. Οι Καταστάσεις Αποτελεσμάτων Χρήσης και Διανομής Κερδών

Η κατάσταση αποτελεσμάτων παρουσιάζει τα συνολικά έσοδα και έξοδα που πραγματοποίησε η επιχείρηση κατά τη διάρκεια της χρήσης. Επομένως, τα μεγέθη της δεν είναι στατικά ή συγκυριακά αλλά εκφράζουν, σε όρους αξίας, τη δραστηριότητά της σε ολόκληρη τη χρήση. Όπως και στην περίπτωση του ισολογισμού, ο βαθμός ανάλυσης της πιο πάνω κατάστασης εξαρτάται από το βαθμό ανάλυσης των τηρούμενων λογαριασμών, τις επιλογές του management για την έκταση της ενημέρωσης που παρέχει και, από τους περιορισμούς της ισχύουσας νομοθεσίας.

Σε κάθε περίπτωση, πάντως, στην κατάσταση αποτελεσμάτων περιλαμβάνονται τα μεγέθη των εσόδων από πωλήσεις, του κόστους πωληθέντων, των λειτουργικών δαπανών, του φόρου εισοδήματος και των καθαρών κερδών.

Δηλαδή, η κατάσταση αυτή περιέχει κρίσιμα στοιχεία, γι' αυτό βρίσκεται στο επίκεντρο του ενδιαφέροντος του αναλυτή. Από τη μελέτη των μεγεθών της και το συσχετισμό τους με εκείνα του ισολογισμού, παράγει σημαντικές πληροφορίες σχετικά με τις δυνατότητες και αδυναμίες της επιχείρησης.

Η κατάσταση διανομής κερδών εμφανίζει τον τρόπο κατανομής του καθαρού επιχειρησιακού πλεονάσματος μεταξύ, κυρίως, της επιχείρησης και των μετόχων της. Τα μεγέθη της αποκαλύπτουν κατά βάση τη μερισματική πολιτική, αλλά και τον βαθμό αυτοχρηματοδότησης της επιχείρησης.

Έτσι, οδηγούν τον αναλυτή σε χρήσιμα συμπεράσματα, ιδιαίτερα όταν εξετάζεται η διαχρονική εξέλιξη τους καθώς και η σχέση τους με άλλα εσωτερικά μεγέθη (όπως τα έσοδα, τα απασχολημένα κεφαλαία, η χρηματιστηριακή αξία της επιχείρησης κλπ) ή με τα αντίστοιχα μεγέθη άλλων επιχειρήσεων.

Παράδειγμα

Πινάκας 2

Η κατάσταση αποτελεσμάτων της χρήσης 2016		Κατάσταση Διανομής Κερδών	
	2016		2016
Έσοδα από πωλήσεις	1000	Παρακρατημένα Κέρδη	40
Κόστος πωληθέντων	400	Μέρισμα	20
Μικτό κέρδος	600		
Δαπάνες διάθεσης προϊόντων	30	Καθαρά Κέρδη Χρήσης	60
Αποσβέσεις	90		
Γενικά έξοδα	150		
Σύνολο λειτουργικών εξόδων	270		
Κέρδη προ φόρων και τόκων	130		
Τόκοι	30		
Κέρδη προ φόρων	100		
Φόρος εισοδήματος	40		
Καθαρά κέρδη	60		

Συμπέρασμα

Οι πιο πάνω καταστάσεις, περιέχουν (μεταξύ άλλων) τις εξής πληροφορίες:

- ✚ Η επιχείρηση πραγματοποίησε κατά τη διάρκεια της χρήσης 2016 συνολικά έσοδα από πωλήσεις 1000 εκ. ΕΥΡΩ.
- ✚ 780 εκ. ΕΥΡΩ από τα έσοδα αυτά, δαπανήθηκαν για την διάθεση της παραγωγής της, καθώς και για την διοικητική λειτουργία της, (ισχύει) με την εξής ανάλυση:
 - ✓ ΕΥΡΩ 600 εκ. για την παραγωγή των προϊόντων της
 - ✓ ΕΥΡΩ 30 εκ. για τη διάθεσή τους
 - ✓ ΕΥΡΩ 150 εκ. για διάφορα λειτουργικά έξοδα
- ✚ 30 εκ. € διατέθηκαν για αμοιβή των δανειστών
- ✚ Ο φόρος εισοδήματος ήταν 40 εκ. €.
- ✚ Από τα απομένοντα 150 εκ. ΕΥΡΩ, τα 90 κρατήθηκαν για τη συγκρότηση κεφαλαίου με προορισμό την ανανέωση του εξοπλισμού (=αποσβέσεις) και τα 60 μοιράστηκαν μεταξύ της επιχείρησης και των μετόχων.

Ειδικότερα, τα 20 εκ. ΕΥΡΩ διανεμήθηκαν με μορφή μερίσματος, ενώ τα υπόλοιπα 60 κρατήθηκαν για τις ανάγκες της μονάδας.

Είναι αναγκαίο να τονισθεί ότι η κατάσταση διανομής κερδών και ο ισολογισμός συνδέονται με το λογαριασμό των παρακρατημένων κερδών. Δηλαδή, τα κέρδη που παρακρατούνται σε μια δεδομένη χρήση, είναι πάντοτε ίσα με τη διαφορά μεταξύ των σωρευτικών αποθεματικών κερδών (που εμφανίζονται στον ισολογισμό) της χρήσης αυτής και της προηγούμενης.

1.6. Η Ποιότητα των παρεχόμενων πληροφοριών

Οι δημοσιευμένες οικονομικές καταστάσεις και η ευρύτερη πληροφόρηση που αφορά την επιχείρηση, προσφέρονται κατά κύριο λόγο από το management, προσδιορίζονται όμως σε κάποιο βαθμό από τη ζήτηση που εκδηλώνουν τα ενδιαφερόμενα μέρη.

Για παράδειγμα, οι επενδυτές πιέζουν για τη δημοσιοποίηση πληροφοριών που επιτρέπουν την εκτίμηση της παρούσας κατάστασης και των προοπτικών της επιχείρησης. Κυρίως, χρειάζονται πληροφορίες για να προσδιορίσουν τα χαρακτηριστικά των προσφερόμενων τίτλων σε όρους κινδύνου και (προσδοκώμενης) απόδοσης.

Αν έχουν στη διάθεσή τους επαρκή στοιχεία μπορούν να πραγματοποιήσουν ακριβέστερες εκτιμήσεις και έτσι να προσδιορίσουν την αξία της επιχείρησης με ικανοποιητική προσέγγιση.

Στην αντίθετη περίπτωση αισθάνονται ανασφάλεια και επομένως υπερεκτιμούν τον κίνδυνο, με αποτέλεσμα τη μείωση της παρούσας αξίας της επιχείρησης.

Στις περιπτώσεις αυτές, ο πλούτος των μετοχών μειώνεται, η δε επιχείρηση πρέπει να διαθέσει μεγαλύτερο αριθμό τίτλων για να αντλήσει κάποιο συγκεκριμένο ποσό μέσω αύξησης του μετοχικού της κεφαλαίου.

Το management, λοιπόν, για να αποφύγει μια τέτοια δυσμενή εξέλιξη, είναι διατεθειμένο να δημοσιοποιεί τα δεδομένα που αφορούν την τρέχουσα οικονομική κατάσταση και την αναμενόμενη μελλοντική πορεία της επιχείρησης, να υποβάλλει τα προβλεπόμενα στοιχεία στις εποπτεύουσες Αρχές, κλπ.

1.7. Τήρηση των βασικών λογιστικών αρχών

Οι κυριότερες λογιστικές αρχές, τις οποίες οι επιχειρήσεις επιθυμούν να τηρούν, είναι η Συντηρητικότητα, η Αντικειμενικότητα και η Συνέπεια. Οι αρχές αυτές, επηρεάζουν την επιλογή των λογιστικών πολιτικών ως εξής:

1. **Η αρχή της Συντηρητικότητας** επιβάλλει την προσαρμογή των οικονομικών μεγεθών για πιθανές αρνητικές εξελίξεις. Στην ουσία, η τήρησή της οδηγεί σε μια περιορισμένης έκτασης υποτίμηση της καθαρής περιουσίας.

Για παράδειγμα, στα πλαίσια της αρχής αυτής, τα χρεόγραφα αποτιμώνται στη χαμηλότερη τιμή μεταξύ της τρέχουσας και της τιμής κτήσης τους.

2. **Η αρχή της Αντικειμενικότητας** οδηγεί στην εκτίμηση των εσόδων, εξόδων, περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων με βάση κάποια αντικειμενική μέθοδο, έστω και αν είναι πρόδηλο ότι με τον τρόπο αυτό διαμορφώνονται λογιστικά μεγέθη που αποκλίνουν από τα πραγματικά.

Στόχος της μεθόδου είναι η διαμόρφωση τεκμηριωμένων μεγεθών, τα οποία μπορούν να επιβεβαιωθούν από ανεξάρτητους ειδικούς τεχνοκράτες.

3. **Η αρχή της Συνέπειας**, επιβάλλει τη διατήρηση των τηρούμενων αρχών για σημαντικό χρονικό διάστημα. Π.χ., αν τηρήθηκε κατά την προηγούμενη χρήση η μέθοδος FIFO για την αποτίμηση των αποθεμάτων, θα πρέπει να τηρηθεί και κατά την τρέχουσα χρήση.

Σε αντίθετη περίπτωση, η αξία των αποθεμάτων θα επηρεαστεί από την αλλαγή της μεθόδου.

1.8. Ο ρόλος του λογιστή στη σύγχρονη επιχείρηση

Στο σημερινό ανταγωνιστικό και αβέβαιο χρηματοοικονομικό περιβάλλον, πολλές επιχειρήσεις αγωνίζονται καθημερινά προκειμένου να αντιμετωπίσουν τους διάφορες παράγοντες που επιδρούν αρνητικά στη λειτουργία τους.

Οι επαγγελματίες λογιστές διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην εμπορική επιτυχία των επιχειρήσεων, με τη χρήση των πολύτιμων γνώσεων τους κατά το τρόπο που να παρέχουν στις ίδιες ανταγωνιστικό πλεονέκτημα.

Ο λογιστής είναι το άτομο το οποίο είναι υπεύθυνο για την καταγραφή και επεξεργασία των εμπορικών συναλλαγών των οικονομικών μονάδων καθώς και για την συνοπτική παρουσίασή τους.

Αν και το εύρος των λογιστικών εργασιών είναι μεγάλο λόγω των διαφορετικών τομών δραστηριότητας των λογιστών, η τεχνολογία των υπολογιστών έχει απλοποιήσει αρκετές λογιστικές εργασίες και έχει διευκολύνει σε μεγάλο βαθμό το τρόπο με τον οποίο οι λογιστές εκτελούν τα καθημερινά τους καθήκοντα.

1.9. Οι αρμοδιότητες του λογιστή

Οι αρμοδιότητες ενός λογιστή ποικίλουν ανάλογα με τον τομέα δραστηριοποίησης του.

Οι τομείς δραστηριότητας των λογιστών μπορούν να ταξινομηθούν στις εξής κατηγορίες:

- **Οικονομική Λογιστική:** Οι αρμοδιότητες ενός λογιστή στο συγκεκριμένο τομέα, αφορούν την παροχή οικονομικών αναφορών στους εσωτερικούς και εξωτερικούς χρήστες της επιχείρησης. Τέτοιες αναφορές θα μπορούσε να είναι τα συγκεντρωτικά υπόλοιπα, οι δηλώσεις φόρων εισοδήματος, οι καταστάσεις ροής του ταμείου.
- **Φοροτεχνική Λογιστική.** Στο τομέα αυτό, ένας λογιστής είναι υπεύθυνος για την προετοιμασία των διαφόρων φορολογικών δηλώσεων της επιχείρησης καθώς και την υποβολή αυτών στο ειδικό πληροφοριακό σύστημα του Υπουργείου Οικονομικών.
- **Λογιστική Κόστους.** Σε γενικές γραμμές, οι αρμοδιότητες ενός λογιστή στο συγκεκριμένο τομέα είναι ο προσδιορισμός του κόστους παραγωγής του προϊόντος ή της υπηρεσίας, μέσω της συγκέντρωσης, κατάταξης, καταγραφής και επιμερισμού των δαπανών, βοηθώντας τα στελέχη της επιχείρησης στην σωστή οικονομική και τιμολογιακή πολιτική καθώς και στη σωστή λήψη αποφάσεων.

- ✚ **Διοικητική Λογιστική.** Οι λογιστές αυτοί κατευθύνουν τις δραστηριότητες των υπολοίπων λογιστών της επιχείρησης. Για το σκοπό αυτό χρησιμοποιούν συγκεκριμένα λογιστικά πληροφοριακά συστήματα για να αντλήσουν πληροφορίες σχετικές με τον έλεγχο των λογιστικών δραστηριοτήτων, των αποδόσεων των λογιστών και το σχεδιασμό της κατεύθυνσης των λογιστικών δραστηριοτήτων της επιχείρησης.
- ✚ **Ελεγκτική Λογιστική.** Ο έλεγχος χωρίζεται σε εσωτερικό και εξωτερικό. Ο εσωτερικός έλεγχος και συγκεκριμένα ο λογιστικός – διαχειριστικός έλεγχος αποβλέπει στην αποτροπή εσφαλμένων λογιστικών καταχωρήσεων στα λογιστικά πληροφοριακά συστήματα της επιχείρησης, με σκοπό την άντληση αξιόπιστων πληροφοριών σχετικά με τη χρηματοοικονομική κατάσταση της επιχείρησης. Από την άλλη ο εξωτερικός έλεγχος ο οποίος διενεργείται από ειδικά εκπαιδευμένους λογιστές – ελεγκτές, αποβλέπει στην πιστοποίηση της ορθότητας των χρηματοοικονομικών καταστάσεων της επιχείρησης.
- ✚ **Λογιστική που αφορά την ανάπτυξη των συστημάτων.** Οι λογιστές αυτής της κατηγορίας ασχολούνται με την ανάλυση, σχεδιασμό και υλοποίηση των λογιστικών πληροφοριακών συστημάτων, ανάλογα με το είδος της επιχείρησης και τις ιδιαίτερες απαιτήσεις της διοίκησης της.

1.10. Απαιτούμενα προσόντα

Ένας λογιστής θεωρείται σημαντικό στέλεχος για κάθε επιχείρηση.

Οι λογιστές ασχολούνται σε καθημερινή βάση με όλες τις εμπορικές και οικονομικές συναλλαγές των οικονομικών μονάδων.

Ένας καλός λογιστής θα πρέπει να κατέχει υψηλές δεξιότητες πληροφορικής δεδομένου ότι όλες σχεδόν οι λογιστικές εργασίες εκτελούνται με τη βοήθεια ηλεκτρονικών υπολογιστών.

Επίσης θα πρέπει να δίνει προσοχή στις λεπτομέρειες και να είναι αναλυτικός, να είναι εχέμυθος όσον αφορά στον επαγγελματικό του χώρο και να διαθέτει ικανότητες γρήγορης λήψης αποφάσεων σε αναγκαίες περιπτώσεις.

Επιπρόσθετα θα πρέπει να έχει ισχυρή ικανότητα οργάνωσης και διαχείρισης χρόνου των προθεσμιών τακτοποίησης των διαφόρων εκκρεμοτήτων της επιχείρησης.

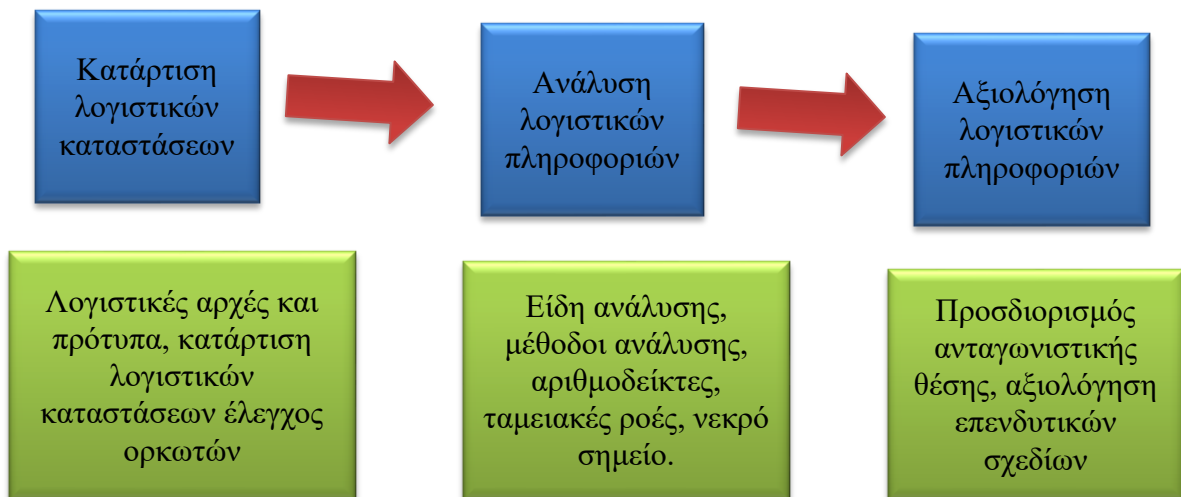
Κεφάλαιο Δεύτερο (2)

« Χρηματοοικονομική Λογιστική (Financial accounting) » *

2.1. Η χρηματοοικονομική λογιστική ασχολείται με την σύνταξη και παρουσίαση σχετικών ειδικών εκθέσεων, ώστε οι διάφοροι ενδιαφερόμενοι (μέτοχοι, επενδυτές, πιστωτές, διοίκηση, πελάτες, προμηθευτές κλπ) να είναι σε θέση να λαμβάνουν κατά το δυνατόν ορθολογικές οικονομικές αποφάσεις. Οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις που συντάσσονται αναφέρονται, κυρίως: στην χρηματοοικονομική κατάσταση (Ισολογισμός) και στα αποτελέσματα των δράσεων της επιχείρησης (Κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσης (ΚΑΧ))

Η διαδικασία λήψης αποφάσεων μέσω της ανάλυσης χρηματοοικονομικών καταστάσεων είναι :

Διάγραμμα 1.

2.2. Προπαρασκευαστικές Ενέργειες της Ανάλυσης

Πριν από την έναρξη της ανάλυσης της οικονομικής κατάστασης μιας επιχείρησης είναι αναγκαίο να γίνει κάποια προετοιμασία η οποία βοηθά στην ταχύτερη και αποτελεσματικότερη πραγματοποίησή της. Η προετοιμασία αυτή περιλαμβάνει :

- Συγκέντρωση – επαλήθευση στοιχείων
- Τυποποίηση οικονομικών καταστάσεων
- Διαμόρφωση της μεθοδολογίας ανάλυσης (δείκτες, καταστάσεις κλπ)
- Ενοποίηση καταστάσεων, όταν πρόκειται για όμιλο επιχειρήσεων
- Κατάρτιση συμπληρωματικών καταστάσεων (κυρίως, ταμειακών ροών/πηγών και χρήσεων κεφαλαίων).

*Ανάλυση χρηματοοικονομικών καταστάσεων Αντώνιος Γεωργόπουλος έκδοσης Μπένου Αθήνα 2014 Σελίδα 24

2.3. Τυποποίηση των λογιστικών καταστάσεων

Ο αναλυτής πρέπει να διαμορφώσει οικονομικές καταστάσεις με πρότυπη δομή, η οποία να ικανοποιεί τα εξής, τουλάχιστον, κριτήρια:

- Να είναι αρκετά αναλυτική ώστε να περιλαμβάνει τα ουσιώδη διαθέσιμα στοιχεία.
- Να αντιστοιχεί στη διάρθρωση των δημοσιευόμενων καταστάσεων, ώστε να διευκολύνεται η μεταφορά των στοιχείων από αυτές.
- Να είναι δεκτική επέκτασης / διαφοροποίησης, για να μπορεί να περιλάβει δεδομένα από καταστάσεις αναλυτικότερες / διαφοροποιημένες σε σχέση με τις συνήθειες.
- Να επιτρέπει την ταυτόχρονη παρουσίαση δεδομένων διαφόρων χρονικών περιόδων, όπως π.χ. λογιστικά στοιχεία των τελευταίων πέντε χρήσεων.

Στις περιπτώσεις που η πλειοψηφία των επιχειρήσεων ακολουθεί κάποιο πρότυπο για την παρουσίαση των οικονομικών τους στοιχείων (π.χ. τήρηση ενιαίου λογιστικού σχεδίου) οι τυποποιημένες καταστάσεις του αναλυτή επηρεάζονται έντονα από το πρότυπο αυτό. Η τυποποίηση των οικονομικών καταστάσεων διευκολύνει το έργο του αναλυτή, στους εξής κυρίως τομείς:

- Αποδελτίωση στοιχείων.
- Διαμόρφωση μεγεθών τα οποία είναι συγκρίσιμα, τόσο διαχρονικά όσο και διαστρωματικά.
- Διαμόρφωση προγράμματος ανάλυσης το οποίο συσχετίζει, αναλύει κλπ, τα οικονομικά μεγέθη με βάση τη συγκεκριμένη δομή της κατάστασης στην οποία είναι καταχωρημένα (π.χ. χρησιμοποίηση προγραμμάτων με spreadsheets).
- Διαμόρφωση τυποποιημένων εκθέσεων, ως προς το περιεχόμενό τους, το οποίο προκύπτει από την ανάλυση των διαθέσιμων (τυποποιημένων) στοιχείων.
- Διαμόρφωση κοινής γλώσσας μεταξύ αναλυτών και χρηστών, σχετικά με τα δεδομένα και τα αποτελέσματα της ανάλυσης.
- Αποκέντρωση μέρους της εργασίας του αναλυτή, κύρια της συλλογής και επεξεργασίας δεδομένων

2.4. Κατάρτιση συμπληρωματικών οικονομικών καταστάσεων

Κατά τη διαδικασία της ανάλυσης των δεδομένων μιας επιχείρησης, διαμορφώνονται συμπληρωματικές καταστάσεις, οι οποίες διευκολύνουν την άντληση πρόσθετων πληροφοριών μέσω συγχώνευσης / διασταύρωσης λογιστικών μεγεθών που περιλαμβάνονται στις βασικές καταστάσεις.

Γνωστότερες από τις “παράγωγες” αυτές είναι η “Κατάσταση πηγών και χρήσεων κεφαλαίων” και η “Κατάσταση ταμειακών ροών”, οι οποίες συμβάλουν σημαντικά στην αποτελεσματικότερη διερεύνηση της ρευστότητας της μονάδας

*Ανάλυση χρηματοοικονομικών καταστάσεων Αντώνιος Γεωργόπουλος έκδοσης Μπένου Αθήνα 2014

A. Πηγές και Χρήσεις Κεφαλαίων*

Η κατάσταση αυτή περιλαμβάνει τις μεταβολές των μεγεθών του ισολογισμού, οι οποίες αποκαλύπτουν τις πηγές από τις οποίες αντλήθηκαν πρόσθετα κεφάλαια (κατά μια δεδομένη χρήση) καθώς και τα στοιχεία (Ενεργητικού και Παθητικού) που χρηματοδοτήθηκαν με αυτά τα κεφάλαια.

Σε μια γενική προσέγγιση του θέματος, μπορεί να λεχθεί ότι οι πιο κάτω μεταβολές είναι ενδεικτικές εισροής νέων κεφαλαίων όταν:

- Η λογιστική αξία ενός στοιχείου του Ενεργητικού μειώνεται
- Η λογιστική αξία ενός στοιχείου του Παθητικού αυξάνεται
- Τα Αποθεματικά και το Μετοχικό Κεφάλαιο αυξάνονται
- Οι προβλέψεις και σωρευμένες αποσβέσεις αυξάνονται.

Οι αντίθετες περιπτώσεις, αποτελούν ενδείξεις κεφαλαιακών εκροών.

B. Η Κατάσταση Ταμειακών Ροών

Η Κατάσταση Ταμειακών Ροών παρουσιάζει τις εισροές και εκροές κεφαλαίων, ομαδοποιημένες με κριτήρια τόσο τη λειτουργική σχέση τους με την επιχείρηση όσο και τη συνάφεια τους, από πλευράς διάρκειας.

Το πρώτο κριτήριο χρησιμοποιείται για να διαχωρίσει τις εισροές / εκροές που δημιουργούνται από τη συνήθη λειτουργία της επιχείρησης (π.χ. αύξηση των υπολοίπων των προμηθευτών και των πελατών) από εκείνες που προκαλούνται από εξωγενείς επενδυτικές / χρηματοδοτικές αποφάσεις (π.χ. πραγματοποίηση νέων επενδύσεων με ταυτόχρονη αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου).

Με βάση το δεύτερο κριτήριο, συσχετίζονται εισροές μακράς διάρκειας (π.χ. αύξηση μετοχικού κεφαλαίου) και εισροές βραχυπρόθεσμου χαρακτήρα (π.χ. πιστώσεις από προμηθευτές) με τοποθετήσεις σε στοιχεία του πάγιου και του κυκλοφορούντος ενεργητικού (π.χ. αγορά μηχανημάτων - διεύρυνση αποθεμάτων).

Από άποψη δομής, η Κατάσταση Ταμειακών Ροών θα πρέπει να περιλαμβάνει τέσσερις υποομάδες εισροών – εκροών, τις εξής:

α) Την ομάδα των εσωτερικών λειτουργικών εισροών, η οποία εκφράζει το πλεόνασμα που πραγματοποιεί η επιχείρηση από τα απασχολημένα κεφάλαιά της, προ της αμοιβής του ξένου κεφαλαίου (= τόκος), της καταβολής του φόρου εισοδήματος και της παρακράτησης αποσβέσεων:

+ Κέρδη προ τόκων και φόρων + Αποσβέσεις + Λοιπές αποσβέσεις = Εσωτερικές Ταμειακές Ροές

Οι Εσωτερικές Ταμειακές Ροές αποτελούν ένα ιδιαίτερα σημαντικό μέγεθος, διότι αποκαλύπτουν τη δυνατότητα ή αδυναμία της επιχείρησης να παράγει πλεόνασμα (και σε ποια έκταση) από την απασχόληση των δικών της και ξένων κεφαλαίων.

Όπως είναι φυσικό, η σχέση του μεγέθους των πλεονασμάτων αυτών με την αξία της επιχείρησης είναι καταρχήν θετική.

***Χρηματοοικονομική Διοίκηση θεωρία και πρακτική Δημήτριος Βασιλείου Νικόλαος Ηρειώτης Εκδοτικός οίκος Rosili Αθήνα 2015**

β) Την ομάδα των εισροών – εκροών η οποία αναφέρεται στη χρηματοδότηση της τρέχουσας λειτουργίας της επιχείρησης (= Κεφάλαιο Κίνησης):

Εισροές – Εκροές = Κεφάλαιο Κίνησης

Ο συσχετισμός των δυο αυτών ομάδων (α) +(β) οδηγεί στο μέγεθος των λειτουργικών ταμειακών ροών.

Το μέγεθος αυτό, πληροφορεί τον επενδυτή για το προ φόρου πλεόνασμα ή έλλειμμα που θα δημιουργούσε η επιχείρηση στην περίπτωση που λειτουργούσε αποκλειστικά με ίδια κεφάλαια.

Η πιο πάνω παράμετρος των λειτουργικών ταμειακών ροών έχει σημαντική πληροφοριακή αξία, διότι δείχνει την ικανότητα του επιχειρησιακού μηχανισμού για κάλυψη των αναγκών σε κεφάλαια κίνησης και παραγωγή πλεονασμάτων, χωρίς τις επιδράσεις των ιστορικών χρηματοδοτικών επιλογών (οι οποίες μπορούν να αναθεωρηθούν).

Σε ορισμένες περιπτώσεις, μάλιστα, αποκτά ακόμη μεγαλύτερη αξία, όπως π.χ. όταν αξιολογείται η επιχείρηση από ένα υποψήφιο αγοραστή, ο οποίος έχει την ευχέρεια να μεταβάλλει ριζικά τη σχέση ιδίων και ξένων κεφαλαίων.

γ) Την ομάδα εκροών για πληρωμή τόκων, μερισμάτων και φόρων.

Μετά την αφαίρεση των μεγεθών αυτών από τις καθαρές ροές που προσδιορίστηκαν αμέσως πιο πάνω, προκύπτουν οι τελικές καθαρές λειτουργικές ροές, οι οποίες δείχνουν την έκταση των πλεονασμάτων ή ελλειμμάτων που δημιουργεί η επιχείρηση μετά την εξυπηρέτηση του ξένου κεφαλαίου, την παροχή μερίσματος στους μετόχους και την καταβολή του σχετικού φόρου εισοδήματος. Το μέγεθος των τελικών αυτών ροών επηρεάζει σημαντικά τις δυνατότητες της επιχείρησης για πραγματοποίηση νέων επενδύσεων.

Λειτουργικές ταμειακές ροές, ανεξαρτήτως κεφαλαιακής διάρθρωσης – Τόκοι – Μερίσματα - Φόρος εισοδήματος = Λειτουργικές Ταμειακές Ροές προ Δαπανών Ανάπτυξης

δ) Τις εισροές – εκροές που αναφέρονται στις επενδυτικές δαπάνες και τη χρηματοδότηση των δαπανών αυτών, τόσο από το λειτουργικό πλεόνασμα όσο και από εξωτερικές πηγές (π.χ. νέα μακροπρόθεσμα δάνεια).

Η συσχέτιση των λειτουργικών Ταμειακών Ροών προ Δαπανών Ανάπτυξης με τις εισροές / εκροές αυτής της ομάδας, οδηγεί στη διαπίστωση των πλεονασμάτων που διαθέτει η επιχείρηση για να εξυπηρετήσει τον βραχυπρόθεσμο δανεισμό της ή της ανάγκης που δημιουργείται για πρόσθετα βραχυπρόθεσμα δάνεια.

Όταν πρόκειται για ανάλυση ιστορικών στοιχείων, η πρόσθεση της πραγματικής αλγεβρικής μεταβολής των βραχυπρόθεσμων δανείων στο αποτέλεσμα της πιο πάνω συσχέτισης θα πρέπει να προσδιορίζει τη μεταβολή των διαθέσιμων (διότι έχουν ήδη ληφθεί υπόψη όλοι οι άλλοι λογαριασμοί άντλησης ή απορρόφησης κεφαλαίων).

Στην περίπτωση, όμως, προϋπολογιστικών αναλύσεων, αν η προκύπτουσα μεταβολή στα βραχυπρόθεσμα δάνεια δεν είναι επιθυμητή, θα πρέπει να διαφοροποιηθούν οι αρχικές προϋπολογιστικές επιλογές ώστε να γίνει αποδεκτό το σενάριο που θα ικανοποιεί περισσότερο τους στόχους της επιχείρησης.

2.5. Τα Πλαίσια Αξιολόγησης της Επιχείρησης

Η διαμόρφωση αξιόπιστων μεθοδολογιών οι οποίες θα επιτρέπουν τον εντοπισμό των δυνατοτήτων – αδυναμιών μιας επιχείρησης και την εκτίμηση των προοπτικών της, απασχολεί την ακαδημαϊκή και επαγγελματική κοινότητα από πολλές δεκαετίες.

Αποτέλεσμα των προσπαθειών, προς την κατεύθυνση αυτή, είναι η ανάπτυξη διαφόρων μεθοδολογιών, οι οποίες δεν λύνουν βέβαια το πρόβλημα, οδηγούν όμως σε λύσεις με ανεκτές αποκλίσεις.

Η βασική φιλοσοφία που χαρακτηρίζει τις προσεγγίσεις αυτές, θα μπορούσε να εκφραστεί ως εξής:

- a) Τα ιστορικά δεδομένα μιας οικονομικής μονάδας αποκαλύπτουν τις δομές της και επιτρέπουν τον εντοπισμό των ευχερειών και περιορισμών που έχουν διαμορφωθεί από το εσωτερικό και εξωτερικό περιβάλλον της.
- b) Η εκτίμηση των προοπτικών, βασίζεται στις προβλέψεις σχετικά με τις μεταβολές που θα πραγματοποιηθούν στο εσωτερικό και εξωτερικό περιβάλλον. Οι μεταβολές αυτές προσδιορίζονται κατά βάση από τις καταστάσεις που επικράτησαν στο παρελθόν και τις σχεδιαζόμενες ή προεξοφλούμενες επεμβάσεις στην υπάρχουσα κατάσταση.
- c) Η ανάλυση των δεδομένων της επιχείρησης στηρίζεται κατά βάση στην ταυτόχρονη αξιολόγηση των ιστορικών δεδομένων της ίδιας και των ανταγωνιστών της. Με τον τρόπο αυτό εντοπίζονται τόσο τα χαρακτηριστικά της επιχείρησης, όσο και η συγκριτική θέση της στον ανταγωνισμό.
Τα στοιχεία που αφορούν προηγούμενες περιόδους, αποτελούν χρονολογικές σειρές, γι' αυτό εφαρμόζονται κατά την ανάλυσή τους οι σχετικές μεθοδολογίες της στατιστικής και της οικονομετρίας
Στην περίπτωση ανάλυσης δεδομένων μιας περιόδου για περισσότερες από μια επιχειρήσεις, έχουν ισχύ οι μεθοδολογίες της διαστρωματικής ανάλυσης.
Έτσι ο αναλυτής, έχει στη διάθεσή του μια σημαντική ποικιλία μεθοδολογιών ποσοτικής ανάλυσης, οι οποίες του επιτρέπουν να πραγματοποιεί εκτιμήσεις με ανεκτές αποκλίσεις.
Είναι αυτονόητο ότι δεν υπάρχουν περιορισμοί ως προς τη μορφή των μεταβλητών που χρησιμοποιούνται στις αναλύσεις χρονολογικών σειρών ή διαστρωματικών δεδομένων. Έτσι, αυτές είναι δυνατό να έχουν τη μορφή απόλυτων μεγεθών, ποσοστών μεταβολής κλπ.
Πάντως, στην πράξη, χρησιμοποιούνται κατά βάση δείκτες, οι οποίοι προκύπτουν από τη συσχέτιση δυο μεμονωμένων μεγεθών ή δυο ομάδων μεγεθών της επιχείρησης, του κλάδου κλπ.
Τέλος, παράλληλα με τις ποσοτικές αναλύσεις, χρησιμοποιούνται επικουρικές μεθοδολογίες οι οποίες συμβάλλουν στην αξιοποίηση των δεδομένων προς την κατεύθυνση της διεύρυνσης των πληροφοριών που προκύπτουν από την ανάλυση.

2.6. Το περίγραμμα της ανάλυσης

Η ανάλυση της οικονομικής κατάστασης μιας επιχείρησης διαρθρώνεται σε δυο βασικές φάσεις, τις εξής:

I. Ανάλυση του εξωτερικού οικονομικού περιβάλλοντος

- ✚ Ανάλυση του διεθνούς οικονομικού περιβάλλοντος
- ✚ Ανάλυση των δεδομένων της εθνικής οικονομίας
- ✚ Ανάλυση δεδομένων ζήτησης – προσφοράς κλπ. του προϊόντος
- ✚ Ανάλυση δεδομένων ανταγωνιστών
- ✚ Καταγραφή – αξιολόγηση κλαδικών ιδιαιτεροτήτων

II. Διαπίστωση της τρέχουσας κατάστασης και εκτίμηση των προοπτικών της επιχείρησης

- ✚ Εντοπισμός ισχυρών και ασθενών σημείων
- ✚ Εκτίμηση μελλοντικών μεγεθών με δεδομένους τους περιορισμούς του εξωτερικού περιβάλλοντος
- ✚ Εκτίμηση των μεσομακροπρόθεσμων χαρακτηριστικών της, από άποψη κινδύνου και απόδοσης

Για την υλοποίηση της ανάλυσης, χρησιμοποιούνται (εναλλακτικά ή αθροιστικά) διάφορες μεθοδολογίες, όπως:

- ✚ Σύνταξη - ανάλυση καταστάσεων κοινού μεγέθους
- ✚ Προσδιορισμός και ερμηνεία αριθμοδεικτών
- ✚ Διαστρωματική ανάλυση δεδομένων
- ✚ Ανάλυση χρονολογικών σειρών οικονομικών στοιχείων
- ✚ Κατάρτιση προϋπολογιστικών οικονομικών καταστάσεων

2.7. Ανάλυση του εξωτερικού οικονομικού περιβάλλοντος

Το διεθνές και εθνικό περιβάλλον

Σήμερα, οι συναλλακτικές σχέσεις μεταξύ των επιμέρους χωρών έχουν διευρυνθεί σημαντικά, σε σχέση με το παρελθόν.

Οι οικονομικές ενώσεις, οι διμερείς και πολυμερείς συμφωνίες συνεργασίας¹¹, η ανάγκη ροής κεφαλαιακών πόρων προς τις λιγότερο ανεπτυγμένες οικονομίες κλπ, έχουν συντελέσει στην προϊούσα αλληλεξάρτηση των οικονομιών, με αποτέλεσμα την άσκηση αντίστοιχων επιρροών της μιας στην άλλη.

Πρακτικά, βέβαια, μεγάλη σημασία αποκτούν οι εξελίξεις στις ισχυρές οικονομίες, λόγω του μεγέθους τους, της ευχέρειας τους να συγκεντρώνουν μεγάλους όγκους κεφαλαιακών πόρων, της επέκτασης τους πέρα από τα εθνικά όρια μέσω επενδύσεων σε άλλες χώρες, της ισχύος του νομίματός τους κλπ.

Οι καταστάσεις που επικρατούν στις οικονομίες αυτές, εξαπλώνονται με αξιόλογη ταχύτητα και στις υπόλοιπες, γι' αυτό επιβάλλεται να γίνεται προσπάθεια πρόγνωσης τους στο μέτρο του δυνατού.

Χρηματοοικονομική Διοίκηση Θεωρία και πρακτική Δημήτριος Βασιλείου Νικόλαος Ηρειώτης
Εκδοτικός οίκος Rosili Αθήνα 2015

Το κλαδικό περιβάλλον

Η κλαδική ανάλυση αποβλέπει στον εντοπισμό των δομικών χαρακτηριστικών του διευρυνόμενου κλάδου, τις ιδιαιτερότητές του σε σχέση με άλλους κλάδους και την εκτίμηση της ευαισθησίας του στις διακυμάνσεις της οικονομικής δραστηριότητας.

Από άποψη διάρθρωσης, η κλαδική ανάλυση μπορεί να πάρει πολλές διαφορετικές μορφές, σε κάθε περίπτωση όμως, το περιεχόμενό της θα πρέπει να περιλαμβάνει τις πληροφορίες που επιτρέπουν στον αναλυτή να πραγματοποιήσει αποτελεσματικές εκτιμήσεις.

Μια τυπική μορφή, η οποία επιτρέπει την αξιοποίηση τόσο των ποσοτικών όσο και των ποιοτικών διαθέσιμων στοιχείων, είναι η πιο κάτω :

- ✓ **Προσδιορισμός του κλάδου** (Κριτήρια κλαδικής κατάταξης και υποκλάδοι που περιλαμβάνονται σε αυτόν)
- ✓ **Προϊόντα** : Επίσημη ονομασία και ιδιαίτερα χαρακτηριστικά
- ✓ **Μονάδες του κλάδου** : Γεωγραφική κατανομή Κατάταξη κατά μέγεθος, υποκλάδο κλπ Ιστορική εξέλιξη
- ✓ **Παραγωγή** : Ανάλυση κατά προϊόν και υποκλάδο Παραγωγή κυριότερων μονάδων Παραγωγή ανταγωνιστών
- ✓ **Πωλήσεις** : Κατά υποκλάδο Κατά προϊόν
- ✓ **Χρηματοδότηση – Ρευστότητα –Αποδοτικότητα**: Κεφαλαιακή διάρθρωση Ευχέρεια άντλησης ιδίων κεφαλαίων (χρηματιστηριακή αγορά) Ευχέρεια άντλησης δανειακών κεφαλαίων (τραπεζικό σύστημα,) Ρευστότητα Αποδοτικότητα επενδεδυμένων κεφαλαίων
- ✓ **Απασχόληση** : Βαθμός επάρκειας ειδικευμένου προσωπικού Αμοιβή εργασίας Παραγωγικότητα
- ✓ **Έρευνα και Ανάπτυξη**
- ✓ **Ιδιαιτερότητες**
- ✓ **Θεσμικό πλαίσιο** : Περιορισμοί στη λειτουργία των επιχειρήσεων του κλάδου Έλεγχοι στις τιμές Ποιοτικοί έλεγχοι - περιορισμοί Υγειονομικές διατάξεις
- ✓ **Προοπτικές**

Συμπέρασμα

Η θέση που κατέχει η λογιστική στις επιστήμες, είτε τις διοικητικές, είτε τις κοινωνικές, είναι όμοια με τη θέση που κατέχει η ανατομία/φυσιολογία στην επιστήμη της ιατρικής, δηλαδή αποτελεί απεικόνιση της δομής και της λειτουργίας είτε των επιχειρήσεων, είτε των κοινωνικών - οικονομικών μονάδων, ενώ ταυτόχρονα λειτουργεί και στις δύο περιπτώσεις ως βάση γνώσης για την υποστήριξη των διαδικασιών αναπτύξεώς τους.

Κεφάλαιο Τρίτο (3)

« Ανάλυση χρηματοοικονομικών δεικτών » *

Σκοπός αυτού του κεφαλαίου είναι να αναλύσει την πιο χρήσιμη και σημαντική μέθοδος χρηματοοικονομικής ανάλυσης για την ερμηνεία των οικονομικών στοιχείων μιας επιχείρησης, που είναι η μέθοδος με την χρήση αριθμοδεικτών.

Οι χρηματοοικονομικοί δείκτες εκφράζουν τις σχέσεις μεταξύ δυο μεγεθών ή ομάδων μεγεθών της επιχείρησης κατά τρόπο ώστε να εξυπηρετείται η συναγωγή συμπερασμάτων για τα δομικά χαρακτηριστικά της και τις διαμορφούμενες τάσεις των μεγεθών της. Με την έννοια αυτή, οι δείκτες χρησιμοποιούνται για την ανάλυση τόσο των ιστορικών στοιχείων (διαπίστωση της τρέχουσας κατάστασης) όσο και των προϋπολογιστικών μεγεθών (εκτίμηση προοπτικών στη βάση των προγραμματιζόμενων παρεμβάσεων). Στη δεύτερη περίπτωση, μπορούν να χρησιμοποιηθούν και ως κριτήρια πρόκρισης ή απόρριψης εναλλακτικών επενδυτικών / χρηματοδοτικών επιλογών.

3.1. Τρόπος Έκφρασης Αριθμοδεικτών

Ένας δείκτης υπονοεί μια αυστηρή αναλογικότητα μεταξύ του αριθμητή και του παρανομαστή, η οποία εκφράζεται με τη τιμή του δείκτη.

Για παράδειγμα, η υπόθεση ότι η τιμή του δείκτη μικτού περιθωρίου κέρδους (=μικτό κέρδος / πωλήσεις) μιας επιχείρησης θα είναι 30% για τα επόμενα πέντε χρόνια, θα επαληθευτεί αν η σχέση μικτού κέρδους και πωλήσεων παραμείνει σταθερή και ίση με 0,30.

Δηλαδή :

$$\Delta 1 = \frac{\text{Μικτό Κέρδος}}{\text{Πωλήσεις}} = 0,3 \Rightarrow \text{Μικτό κέρδος} = 0,3 (\text{Πωλήσεις})$$

Όμως, στην πραγματικότητα, δεν παρατηρείται συχνά μια τέτοια κατάσταση, διότι:

- Δεν είναι βέβαιο ότι οι μεταβλητές που χρησιμοποιούνται στα πλαίσια του υπολογισμού ενός οποιουδήποτε δείκτη, συνδέονται μεταξύ τους με κάποια συναρτησιακή σχέση.
- Αν υπάρχουν συναρτησιακές σχέσεις μεταξύ των μεταβλητών των δεικτών, δεν είναι βέβαιο ότι οι σχέσεις αυτές είναι γραμμικές.
- Ακόμη κι αν πρόκειται για γραμμικές σχέσεις, αυτές εκφράζονται πληρέστερα από την $Y_i = a + bX_i + u_i$ και όχι από την αυστηρή αναλογικότητα που υπονοεί ένας δείκτης

Όπου :

Y_i = η εξαρτημένη μεταβλητή

X_i = η ανεξάρτητη μεταβλητή

u_i = το λάθος εκτίμησης της Y , δηλαδή η διαφορά μεταξύ της θεωρητικής (η θεωρητική τιμή Y υπολογίζεται από την $(Y_i = a + bX_i + u_i)$ και της αντίστοιχης πραγματικής τιμής της Y .
 a και b = συντελεστές της $(Y_i = a + bX_i + u_i)$ οι οποίοι υπολογίζονται συνήθως με βάση τη μέθοδο των ελαχίστων τετραγώνων (ordinary least squares).

Γκλεζάκος (1982) , Ελλάδα : Η κανονικότητα των κατανομών επιτυγχάνεται μετά από λογαριθμική μετατροπή των αρχικών τιμών των δεικτών.

Για να ισχύει η αναλογικότητα που προϋποθέτουν οι δείκτες, θα πρέπει να συμβαίνουν τα εξής :

- 1) Ο συντελεστής **a** να είναι στατιστικά μηδενικός
- 2) Η τιμή του **ui** να είναι στατιστικά μηδενική

Αν ισχύουν οι δυο αυτές προϋποθέσεις, τότε η $(Y_i = a + bX_i + u_i)$ μετασχηματίζεται ως εξής:

$\frac{Y_i}{X_i}$	$=$	$\frac{a}{X_i}$	$+$	$\frac{bX_i}{X_i}$	$+$	$\frac{u_i}{X_i}$	$Aφού\ a=0\ και\ u_i=0 \Rightarrow$	$\frac{Y_i}{X_i}$	$=$	$\frac{bX_i}{X_i}$	$ή$	$\frac{Y_i}{X_i} = b = \text{Δείκτης}$
-------------------	-----	-----------------	-----	--------------------	-----	-------------------	-------------------------------------	-------------------	-----	--------------------	-----	--

Το γεγονός ότι δεν ισχύουν στην πράξη όλες οι προϋποθέσεις που αναφέρθηκαν πιο πάνω, δεν πρέπει να αποθαρρύνει τον αναλυτή σχετικά με τη χρησιμοποίηση χρηματοοικονομικών δεικτών.

Σε κάθε περίπτωση, αυτός έχει την ευχέρεια να υπολογίσει τις τιμές των δεικτών για μια σειρά περιόδων και να διαπιστώσει την έκταση των διακυμάνσεων που παρουσιάζουν οι σχέσεις των αντίστοιχων μεταβλητών.

Αν εκτιμά ότι οι αποκλίσεις από την αυστηρή αναλογικότητα είναι ανεκτές, δεν υπάρχει λόγος αποκλεισμού των δεικτών από τα “εργαλεία” της ανάλυσης

Γενικότερα, η παρατήρηση των χαρακτηριστικών της κατανομής των τιμών ενός δείκτη, βοηθά στην εκτίμηση της συμβολής του δείκτη αυτού στην αποτελεσματικότητα της ανάλυσης.

Αν και υπάρχει η δυνατότητα υπολογισμού τεράστιου αριθμού δεικτών (= συνδυασμός των N παραμέτρων – και ομάδων παραμέτρων – της επιχείρησης ανά 2), στην πράξη χρησιμοποιούνται μερικές δεκάδες από αυτούς, οι οποίοι προσφέρουν στον αναλυτή την ευχέρεια να αντλήσει το μεγαλύτερο μέρος των πληροφοριών που μπορούν να πηγάσουν από τις οικονομικές καταστάσεις.

Η χρησιμοποίηση ενός πρόσθετου δείκτη τότε μόνο δικαιολογείται, όταν η συμβολή του στην ποιότητα της ανάλυσης είναι θετική.

Σε κάθε άλλη περίπτωση αυξάνεται το κόστος της ανάλυσης, με την έννοια ότι διατίθεται πρόσθετος χρόνος από τον αναλυτή (για υπολογισμούς / ερμηνεία δεικτών) και τον χρήστη της ανάλυσης (= ογκωδέστερες εκθέσεις κλπ για την ενημέρωσή του), χωρίς ουσιαστικό αντιστάθμισμα.

3.2. Χρησιμότητα των αριθμοδεικτών*

Το βασικό πλεονέκτημα των δεικτών, πέρα από την ευκολία υπολογισμού τους, είναι ότι επιτρέπουν συγκρίσεις ανεξάρτητα από το μέγεθος των επιμέρους επιχειρήσεων, με αποτέλεσμα να μπορούν να χρησιμοποιηθούν για ανάλυση διαστρωματικών και διαχρονικών δεδομένων.

Το γεγονός αυτό τους καθιστά εξαιρετικά χρήσιμους για μια σειρά εφαρμογών (μέσα στο ευρύτερο πλαίσιο της ανάλυσης της τρέχουσας οικονομικής κατάστασης και των προοπτικών της επιχείρησης), κυριότερες από τις οποίες είναι οι εξής

- Εκτίμηση της βιωσιμότητας μιας μονάδας
- Εκτίμηση της αποτελεσματικότητας ενός επενδυτικού σχεδίου
- Πρόβλεψη χρεοκοπίας
- Εκτίμηση της αξίας μιας επιχείρησης

*Ανάλυση χρηματοοικονομικών καταστάσεων Αντώνιος Γεωργόπουλος Έκδοσης Μπένου Αθήνα 2014 σελίδα 285

3.3. Προβλήματα υπολογισμού και ερμηνείας των αριθμοδεικτών

Κατά τον υπολογισμό των δεικτών είναι δυνατό να προκύψουν ορισμένα προβλήματα τα οποία, αν δεν αντιμετωπιστούν κατάλληλα, οδηγούν στον προσδιορισμό παραπλανητικών τιμών. Τα προβλήματα αυτά συνήθως οφείλονται στις πιο κάτω αιτίες:

- ✚ Ύπαρξη αρνητικών παρανομαστών ή αριθμητών.
- ✚ Ύπαρξη ακραίων τιμών, οφειλόμενων σε λανθασμένη καταχώρηση ή συγκυριακή επικράτηση ασυνήθιστων τιμών των αντίστοιχων παραμέτρων.
- ✚ Χρησιμοποίηση, ως παρανομαστών, μεταβλητών με τιμές που τείνουν στο μηδέν. (Σε μια τέτοια περίπτωση, οι τιμές των αντίστοιχων δεικτών τείνουν στο άπειρο.)
- ✚ Λανθασμένες λογιστικές ταξινομήσεις.
- ✚ Διαφοροποιήσεις μεταξύ επιχειρήσεων ή μεταξύ χρήσεων (π.χ. η απόκτηση παγίων με χρηματοδοτική μίσθωση – leasing – έχει ως αποτέλεσμα την παρουσίαση μειωμένων παγίων στο ενεργητικό. Έτσι, ο δείκτης παγιοποίησης της αντίστοιχης επιχείρησης θα είναι εξαιρετικά χαμηλός, συγκρινόμενος με τον ίδιο δείκτη μιας ομοειδούς επιχείρησης η οποία δεν έχει καταφύγει στη χρηματοδοτική μίσθωση.)

Στις περιπτώσεις αυτές, το πρόβλημα αντιμετωπίζεται με χρήση εναλλακτικών δεικτών (οι οποίοι έχουν αντίστοιχο πληροφοριακό περιεχόμενο άλλα συσχετίζουν παραμέτρους που δεν παρουσιάζουν ανάλογα προβλήματα) ή με απαλοιφή των ακραίων τιμών των παραμέτρων ή με απαλοιφή των δεικτών που παρουσιάζουν ακραίες τιμές.

3.4. Γενικές αρχές της ανάλυσης μέσω δεικτών

Η αποτελεσματικότητα της ανάλυσης της οικονομικής κατάστασης μιας επιχείρησης με τη χρησιμοποίηση δεικτών ενισχύεται όταν τηρούνται ορισμένες αρχές, οι οποίες αναφέρονται τόσο στον τρόπο υπολογισμού όσο και στον τρόπο ερμηνείας τους. Οι κυριότερες από τις αρχές αυτές μπορούν να συνοψιστούν ως εξής:

- ✚ Έλεγχος της αξιοπιστίας των δεδομένων τα οποία χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό των δεικτών.
- ✚ Χρησιμοποίηση μέσων υπολοίπων αντί υπολοίπων τέλους περιόδου.
- ✚ Εξέταση της διαχρονικής εξέλιξης των τιμών ενός δείκτη.
- ✚ Σύγκριση των δεικτών της επιχείρησης με αντίστοιχους δείκτες των ανταγωνιστών και γενικότερα του κλάδου.

3.5. Βασικοί χρηματοοικονομικοί αριθμοδείκτες

Οι χρηματοοικονομικοί δείκτες κατατάσσονται συνήθως σε επιμέρους κατηγορίες, με κριτήριο το είδος της βασικής πληροφόρησης που παρέχουν. Η κατάταξη αυτή επιτρέπει μεν τη συστηματικότερη παρουσίαση του θέματος, δεν θα πρέπει όμως να παρερμηνευθεί. Ειδικότερα, κάθε δείκτης μπορεί να χρησιμοποιηθεί για τη διασταύρωση ενδείξεων που συνδέονται με διαφορετικές καταστάσεις της επιχείρησης και όχι μόνο για μια συγκεκριμένη κατάσταση. Με την έννοια αυτή, δεν υπάρχουν αμιγείς δείκτες π.χ. ρευστότητας, αποδοτικότητας, κεφαλαιακής διάρθρωσης κλπ.

Παράδειγμα:

Ο δείκτης διάρκειας των απαιτήσεων της επιχείρησης Χ δείχνει ότι αυτή εισέπραττε το αντίτιμο των πωλήσεων της σε 120 ημέρες κατά το 2015 και σε 150 ημέρες κατά το 2016. Οι πιο πάνω ενδείξεις εισηγούνται μεν ότι η ρευστότητα της Χ μειώθηκε (*ceteris paribus*), ταυτόχρονα όμως δημιουργούνται κάποια ερωτηματικά που ανάγονται στην ανταγωνιστικότητά της, την πιστωτική πολιτική που ακολουθεί στον βαθμό επισφάλειας των απαιτήσεών της κλπ. Δηλαδή, δημιουργεί ερωτηματικά και οδηγεί σε υποθέσεις όπως οι πιο κάτω :

- ✚ Μήπως, η καθυστέρηση είσπραξης των απαιτήσεων κατά ένα μήνα, σημαίνει αδυναμία ανταπόκρισης κάποιων πελατών στις υποχρεώσεις τους απέναντί της;
- ✚ Μήπως σημαίνει ότι μειώθηκε η ανταγωνιστικότητα της Χ για διάφορους λόγους (π.χ. τεχνολογική υστέρηση) και γι' αυτό η επιχείρηση υποχρεώνεται να παρέχει διευρυμένες πιστώσεις για να καταφέρει να διατηρήσει την πελατεία της;
- ✚ Μήπως, απλά, πρόκειται για εκούσια ενέργεια της Χ η οποία αποσκοπεί στη διεύρυνση της μερίδας της στην Αγορά; Αν συμβαίνει αυτό, θα πρέπει να παρατηρηθούν αυξημένες πωλήσεις. ☒
- ✚ Επηρεάσθηκε η αποδοτικότητα της επιχείρησης από την κατάσταση αυτή; (Ενδεχόμενη θετική επίδραση στον κύκλο εργασιών, έναντι αρνητικής επίδρασης στο κόστος χρηματοδότησης, το ύψος των επισφαλειών κλπ.)

Είναι φανερό, με βάση τα πιο πάνω, ότι ένας δείκτης δεν είναι δυνατόν να καταταχθεί σε μια αμιγή κατηγορία. Απλώς, θεωρείται δείκτης ρευστότητας διότι παρέχει πληροφόρηση, κατά κύριο λόγο, για τη ρευστότητα της επιχείρησης. Για λόγους, λοιπόν, συστηματικής παρουσίασης των χρηματοοικονομικών δεικτών, και μόνο θα τους κατατάξουμε στις πιο κάτω ομάδες

- Αριθμοδείκτες Ρευστότητας ☒
- Αριθμοδείκτες δραστηριότητας ☒
- Αριθμοδείκτες Αποδοτικότητας ☒
- Αριθμοδείκτες αρθρώσεως Κεφαλαίων και Βιωσιμότητας ☒
- Αριθμοδείκτες Επενδύσεων ή Επενδυτικοί Αριθμοδείκτες

3.6. Αριθμοδείκτες Ρευστότητας (Liquidity ratios)*

- Χρησιμοποιούνται για τον προσδιορισμό το **ΠΟΣΟ ΡΕΥΣΤΟ** είναι ένα περιουσιακό στοιχείο από την ταχύτητα με την οποία μπορεί να μετατραπεί σε χρήμα ή ισοδύναμο χρήματος χωρίς να μειωθεί η αξία του, για να μπορεί να ανταποκριθεί στις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της ☒
- Χαρακτηριστικοί Δείκτες Ρευστότητας είναι:

✓ Αριθμοδείκτης Γενικής Ρευστότητας (current rat)*

Ο Δείκτης Γενικής Ρευστότητας φανερώνει την ευχέρεια ανταπόκρισης στις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις, με βάση τις εισροές που εξασφαλίζουν τα στοιχεία του κυκλοφορούντος ενεργητικού (πελάτες, αποθέματα, διαθέσιμα και χρεώστες γενικά).

*Ανάλυση χρηματοοικονομικών καταστάσεων Αντώνιος Γεωργόπουλος Έκδοσης Μπένου Αθήνα 2014 σελίδα 89

Πώς υπολογίζεται

Ο υπολογισμός του δείκτη (ΚΕ / ΒΥ), ουσιαστικά στηρίζεται στην υπόθεση ότι οι απαιτήσεις και τα λοιπά περιουσιακά στοιχεία του κυκλοφορούντος ενεργητικού έχουν πρακτικά ίδιο χρόνο ρευστοποίησης, ο οποίος είναι αντίστοιχος με εκείνο των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων.

$$\text{Γενικής Ρευστότητας} = \frac{\text{Κυκλοφορούν Ενεργητικό. Μεταβατικοί Λογ/μοι}}{\text{Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις + Πιστ. Μεταβατικοί Λογ/μοι}}$$

Κυκλ. Ενεργ.= (ταμειακά+ ισοδύναμα ταμειακά + απαιτήσεις +αποθέματα + προπληρωθέντα)
Βραχ.Υποχ.= Γραμ/τια πληρωτέα + Ανοικτοί Λογ/σμοι προμηθευτών + τρέχοντα & ληγμένα τοκοχρεολύσια + έξοδα δεδουλευμένα

Τι δείχνει

Το μέτρο ρευστότητας και το περιθώριο ασφαλείας που διατηρεί η διοίκηση μιας επιχείρησης, προκειμένου να αντιμετωπίσει μια τυχόν ανεπιθύμητη εξέλιξη στη ροή κεφαλαίων κίνησης

Όρια που κινείται :

Αν και δεν υπάρχει μια γενικά αποδεκτή ή επιστημονικά θεμελιωμένη άριστη τιμή, μπορεί να λεχθεί ότι τιμές μεταξύ **1,5** και **2,5** είναι ενδεικτικές πολύ καλής ρευστότητας.

✓ Αριθμοδείκτης Άμεσης Ρευστότητας (quick ratio or acid ratio)

Τι δείχνει

Ο Δείκτης Άμεσης Ρευστότητας διαφοροποιείται από τον ΔΓΡ κατά το ότι δεν περιλαμβάνει στον αριθμητή τα αποθέματα, επειδή θεωρείται ότι αυτά ρευστοποιούνται με σχετικά μικρότερη ταχύτητα από τα άλλα στοιχεία του κυκλοφορούντος ενεργητικού. Στόχος του δείκτη, επομένως, είναι να μετρήσει την ικανότητα της επιχείρησης για εξόφληση των υποχρεώσεών της, με χρήση των κατά τεκμήριο ευκολότερα ρευστοποιήσιμων στοιχείων της

Πώς υπολογίζεται

$$\text{Αριθμοδείκτης Άμεσης Ρευστότητας} = \frac{\text{Διαθέσιμα +Απαιτήσεις}}{\text{Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις}}$$

Ή

$$\text{Αριθμοδείκτης Άμεσης Ρευστότητας} = \frac{\text{Κυκλ. Ενεργ. (-αποθέματα+ προπληρωθέντα έξοδα)}}{\text{Βραχ. Υποχρ. + Πιστ. Μεταβ. Λογ/μοι}}$$

Όρια που κινείται : >1 θεωρείται καλός Περίπου στη μονάδα θεωρείται ικανοποιητικός

✓ Αριθμοδείκτης Ταμειακής Ρευστότητας (cash ratio)*

Πώς υπολογίζεται

$$\text{Αριθμοδείκτης ταμιακής ρευστότητας} = \frac{\text{Διαθέσιμα}}{\text{Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις}}$$

Ή

$$\text{Αριθμοδείκτης ταμιακής ρευστότητας} = \frac{\text{Μετρητά} + \text{ισοδύναμα μετρητών}}{\text{Βραχ. Υποχρ.} + \text{Πιστ. Μεταβ. Λογ/μοι}}$$

Τι δείχνει

Πόσες φορές τα διαθέσιμα περιουσιακά στοιχεία μιας οικονομικής μονάδας καλύπτουν τις τρέχουσες & ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις της

Όρια που κινείται + εκτίμηση επάρκειας: Συνήθως μικρότερος της μονάδος > 1

3.7. Αριθμοδείκτες δραστηριότητας ((Activity ratios)**

Προσδιορίζουν σε ποιο βαθμό τα περιουσιακά στοιχεία μιας επιχείρησης (αποθέματα, απαιτήσεις) μετατρέπονται σε ρευστά και τι είδους πολιτικές ακολουθεί η επιχείρηση χρησιμοποιούνται προκειμένου να μετρηθεί ο βαθμός αποτελεσματικότητας μιας επιχειρήσεως στη χρησιμοποίηση των περιουσιακών στοιχείων, κατά πόσο δηλαδή γίνεται ή όχι χρησιμοποίηση αυτών

Στη βιβλιογραφία αναφέρονται οι κάτω αριθμοδείκτες δραστηριότητας

1. Ταχύτητας κυκλοφορίας αποθεμάτων
2. Ταχύτητας κυκλοφορίας απαιτήσεων
3. Ο λειτουργικός κύκλος
4. Ταχύτητα κυκλοφορίας βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων
5. Ο εμπορικός κύκλος
6. Ταχύτητας κυκλοφορίας κεφαλαίου κίνησης
7. Ταχύτητα κυκλοφορίας συνολικού ενεργητικού
8. Ταχύτητας κυκλοφορίας πάγιων
9. Ταχύτητα κυκλοφορίας απασχολουμένων κεφαλαίων
10. Ταχύτητας κυκλοφορίας ιδίων κεφαλαίων

Από τους δέκα αριθμοδείκτες δραστηριότητας, οι πρώτοι έξι αφορούν βραχυχρόνια στοιχεία του ενεργητικού και του παθητικού.

Οι υπόλοιποι τέσσερις καλύπτουν μακροπρόθεσμα στοιχεία του ενεργητικού και του παθητικού

*Ανάλυση χρηματοοικονομικών καταστάσεων Αντώνιος Γεωργόπουλος Έκδοσης Μπένου Αθήνα 2014 σελίδα 107

**Ανάλυση χρηματοοικονομικών καταστάσεων Αντώνιος Γεωργόπουλος Έκδοσης Μπένου Αθήνα 2014 σελίδα 115

❖ Αριθμοδείκτης Ταχύτητας Βραχυπρόθεσμων Υποχρεώσεων

Πώς υπολογίζεται

$$\text{Αριθμοδείκτης Ταχύτητας Β/Υ} = \frac{\text{Κόστος Πωληθέντων}}{\text{Μέσο ύψος Β.Υ.}}$$

Τι δείχνει

Πόσες φορές οι βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της επιχείρησης καλύπτονται από το κόστος πωληθέντων

Ή αλλιώς Συνδέουμε το κόστος πωληθέντων με τις αγορές εμπορευμάτων και αποθεμάτων με πίστωση από τους προμηθευτές και γενικότερα τις Β.Υ.

Όσο μεγαλύτερος είναι ο Α/Δ, τόσο γρηγορότερα πρέπει να ικανοποιεί τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της η επιχείρηση

Αριθμοδείκτης Μέση διάρκεια παραμονής των υποχρεώσεων

Το θέμα της πιστοληπτικής ικανότητας της επιχείρησης μπορούμε να το προσεγγίσουμε και με τον παράγωγο Α/Δ της μέσης διάρκειας παραμονής των υποχρεώσεων στην επιχείρηση

Πώς υπολογίζεται

$$\text{Μέση διάρκεια παραμονής των υποχρεώσεων} = \frac{365 \text{ ημέρες}}{\text{Α/Δ ταχύτητας εξοφλήσεως Β.Υ.}}$$

Τι δείχνει

Π.χ. αν ο Α/Δ ταχύτητας εξοφλήσεων βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων της επιχείρησης Α είναι 4 και της Β είναι 2 τότε οι βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της Α έχουν διάρκεια (360/4=) 90 ημέρες και της Β (360/2=) 180 ημέρες, άρα η Α πρέπει να έχει συντομότερα την απαιτούμενη ρευστότητα για να ικανοποιήσει τις υποχρεώσεις της

❖ Αριθμοδείκτης Ταχύτητας Κυκλοφορίας Αποθεμάτων

Πώς υπολογίζεται

$$\text{Αριθμοδείκτης ταχύτητας εισπράξεως απαιτήσεων} = \frac{\text{Καθαρές Πωλήσεις}}{\text{Μέσο ύψος απαιτήσεων}}$$

Τι δείχνει

Πόσες φορές εισπράττονται, κατά μέσο όρο, οι απαιτήσεις της οικονομικής μονάδας μέσα στη διάρκεια της λογιστικής χρήσης

Ή αλλιώς Συνδέουμε τις πωλήσεις με την πιστωτική πολιτική της επιχείρησης

Όσο μεγαλύτερος είναι ο Α/Δ, τόσο γρηγορότερα εισπράττει τις απαιτήσεις η επιχείρηση

*Ανάλυση χρηματοοικονομικών καταστάσεων Αντώνιος Ν. Γεωργόπουλος (Έκδοσης Ε. Μπένου Αθήνα 2014) σελίδα 133-162

3.8. Αριθμοδείκτες Αποδοτικότητας (profitability ratios)

☐

Με αυτούς μετράται η αποδοτικότητα μιας επιχειρήσεως, η δυναμικότητα των κερδών της και η ικανότητα της διοικήσεώς της ☐

Οι αριθμοδείκτες αποδοτικότητας μετρούν τον βαθμό επιτυχίας ή αποτυχίας μιας επιχειρήσεως σε δεδομένη χρονική στιγμή ☐

- Χαρακτηριστικοί Δείκτες Αποδοτικότητας είναι:
 - ❖ Αριθμοδείκτης Μεικτού Περιθωρίου ή Μικτού Κέρδους
 - ❖ Αριθμοδείκτης Καθαρού Περιθωρίου ή Καθαρού Κέρδους
 - ❖ Αριθμοδείκτης Αποδοτικότητας Απασχολούμενων Κεφαλαίων
 - ❖ Αριθμοδείκτης (συνδυασμένος) Αποδοτικότητας Ενεργητικού
 - ❖ Αριθμοδείκτης Αποδοτικότητας Ιδίων Κεφαλαίων $\frac{3}{4}$ Αριθμοδείκτης Οικονομικής Μοχλεύσεως
 - ❖ Αριθμοδείκτες Δαπανών Λειτουργίας
 - ❖ Αριθμοδείκτης Αποδοτικότητας Ιδίων Κεφαλαίων
 - ❖ Αριθμοδείκτης Οικονομικής Μοχλεύσεως
 - ❖ Αριθμοδείκτες Δαπανών Λειτουργίας

Αριθμοδείκτης Μεικτού Περιθωρίου ή Μικτού Κέρδους

$$\text{ΠΜΚ} = \frac{\text{Πωλήσεις} - \text{Κόστος Πωλήσεων}}{\text{Πωλήσεις}}$$

Αριθμοδείκτης Καθαρού Περιθωρίου ή Καθαρού Κέρδους

$$\text{ΠΚΚ} = \frac{\text{Καθαρά κέρδη}}{\text{Πωλήσεις}}$$

Το περιθώριο καθαρού κέρδους αντανακλά την τιμολογιακή πολιτική της επιχείρησης και την ικανότητα της να ελέγχει τα λειτουργικά της έξοδα.

Αριθμοδείκτης Αποδοτικότητας Ιδίων Κεφαλαίων (return on equity –ROE)

$$\text{ΔΑΙΚ (ROE)} = \frac{\text{Καθαρά Κέρδη}}{\text{Ιδία Κεφάλαια}}$$

Ο αριθμοδείκτης αυτός δείχνει την αποτελεσματικότητα με την οποία μια επιχείρηση χρησιμοποιεί τα κεφάλαια των ιδιοκτητών της.

* Χρηματοοικονομική Διοίκηση Δημήτριος Βασιλείου Νικόλαος Ηρειώτης (εκδοτικός οίκος Rosili 2015) σελίδα 54-57

3.9. Άλλοι αριθμοδείκτες

Αριθμοδείκτες Διαρθρώσεως Κεφαλαίων και Βιωσιμότητας ²

Μέσω των συγκεκριμένων αριθμοδεικτών εκτιμάται η μακροχρόνια ικανότητα της επιχείρησης να ανταποκρίνεται στις υποχρεώσεις της και ο βαθμός προστασίας που απολαμβάνουν οι πιστωτές της ²

- Χαρακτηριστικοί Δείκτες Διαρθρώσεων Κεφαλαίων & Βιωσιμότητας είναι:
 - ❖ Αριθμοδείκτης Ιδίων Κεφαλαίων προς Συνολικά Κεφάλαια
 - ❖ Αριθμοδείκτης Ιδίων Κεφαλαίων προς Δανειακά Κεφάλαια
 - ❖ Αριθμοδείκτης Ιδίων Κεφαλαίων προς Πάγια
 - ❖ Αριθμοδείκτης Κυκλοφορούντος Ενεργητικού προς Συνολικές Υποχρεώσεις
 - ❖ Αριθμοδείκτης Παγίων προς Μακροπρόθεσμες Υποχρεώσεις
 - ❖ Αριθμοδείκτης Καλύψεως Τόκων

Αριθμοδείκτες Επενδύσεων ή Επενδυτικοί Αριθμοδείκτες ²

Οι αριθμοδείκτες αυτοί συσχετίζουν τον αριθμό των μετοχών μιας επιχειρήσεως και τη χρηματιστηριακή τους τιμή με τα κέρδη, τα μερίσματα και τα άλλα περιουσιακά στοιχεία της ²

- Χαρακτηριστικοί Δείκτες Επενδύσεων είναι:
 - ✓ Κατά Μετοχή Κέρδη
 - ✓ Κατά Μετοχή Μέρισμα
 - ✓ Μερισματική Απόδοση $\frac{1}{4}$ Ποσοστό Διανεμόμενων Κερδών
 - ✓ Εσωτερική Αξία Μετοχής
 - ✓ Λόγος Τιμής προς Κέρδη κατά Μετοχή
 - ✓ Ταμειακή Ροή κατά Μετοχή
 - ✓ Αριθμοδείκτης Αποδόσεως Μετοχής σε Ταμειακή Ροή
 - ✓ Αριθμοδείκτης Ποσοστού Αυτοχρηματοδοτήσεως
 - ✓ Αριθμοδείκτης Διαρκείας Εξοφλήσεως Επενδύσεων
 - ✓ Απόσβεση κατά Μετοχή

Συνδυασμένη Χρήση Αριθμοδεικτών ²

Τα διάφορα είδη αριθμοδεικτών αλληλοσυσχετίζονται και, κατά συνέπεια, είναι απαραίτητη μια συνολική θεώρηση αυτών, προκειμένου να επιτευχθεί πλήρης κατανόηση της χρηματοοικονομικής και λειτουργικής καταστάσεως της επιχείρησης

3.10. Νεκρό σημείο: *

Η γνώση του νεκρού σημείου είναι σημαντική, γιατί η επέκταση των πωλήσεων πέραν αυτού αποφέρει κέρδη, ενώ η επίτευξη πωλήσεων κάτω αυτού συνεπάγεται ζημίες. Η Ανάλυση του νεκρού σημείου θα πρέπει να θεωρηθεί ως οδηγός για τη λήψη ορθολογικών επιχειρηματικών αποφάσεων.

*Ανάλυση χρηματοοικονομικών καταστάσεων Αντώνιος Ν. Γεωργόπουλος (Έκδοσης Ε. Μπένου Αθήνα 2014) σελίδα 339

Προσδιορισμός του Νεκρού Σημείου Συναλλαγών *

Το νεκρό σημείο προσδιορίζεται με δυο τρόπους

- Μαθηματικό τύπο
- Γραφική παράσταση.

Το νεκρό σημείο μπορούμε να το υπολογίσουμε με τον ακόλουθο μαθηματικό τύπο :

$$NE = \Sigma E + ME$$

Συντομογραφίες

- **ΝΣ** = Νεκρό σημείο
- **ΣΕ** = Σταθερά έξοδα
- **ΜΕ** = Μεταβλητά έξοδα
- **Π** = η ποσότητα των παραγομένων και πωλούμενων μονάδων
- **Τ** = η τιμή πωλήσεων ανά μονάδα προϊόντος
- **μ** = τα μεταβλητά έξοδα ανά μονάδα προϊόντος

Ξεκινώντας από τον τύπο αυτό καταλήγουμε να υπολογίσουμε το «νεκρό σημείο» αλγεβρικά ως εξής :

Ορίζουμε:

- **Τ** = την τιμή πώλησης μιας μονάδας προϊόντος
- **Π** = την ποσότητα προϊόντος που παράγεται και πωλείται
- **ΣΚ** = το σταθερό κόστος
- **ΜΜΚ** = το μεταβλητό κόστος ανά μονάδα προϊόντος
- **Πν** = η ποσότητα νεκρού σημείου

Επειδή στο «νεκρό σημείο» τα συνολικά έσοδα ισούνται με το άθροισμα του σταθερού κόστους και του μεταβλητού κόστους, θα ισχύει η παρακάτω εξίσωση:

$$T * \Pi_n = \Sigma K + \Pi_n * MMK \Rightarrow \Pi_n = \frac{\Sigma K}{T - MMK}$$

Η Γραφική παράσταση σχηματίζεται κατά τον ακόλουθο τρόπο

Ο οριζόντιος άξονας του διαγράμματος μετρά μονάδες παραγωγής, ενώ ο κάθετος άξονας μετρά τα έξοδα ή το κόστος.

Το **σταθερό κόστος αντιπροσωπεύεται από την οριζόντια γραμμή και το κόστος αυτό παραμένει σταθερό ανεξάρτητα από τον αριθμό των παραγόμενων μονάδων.**

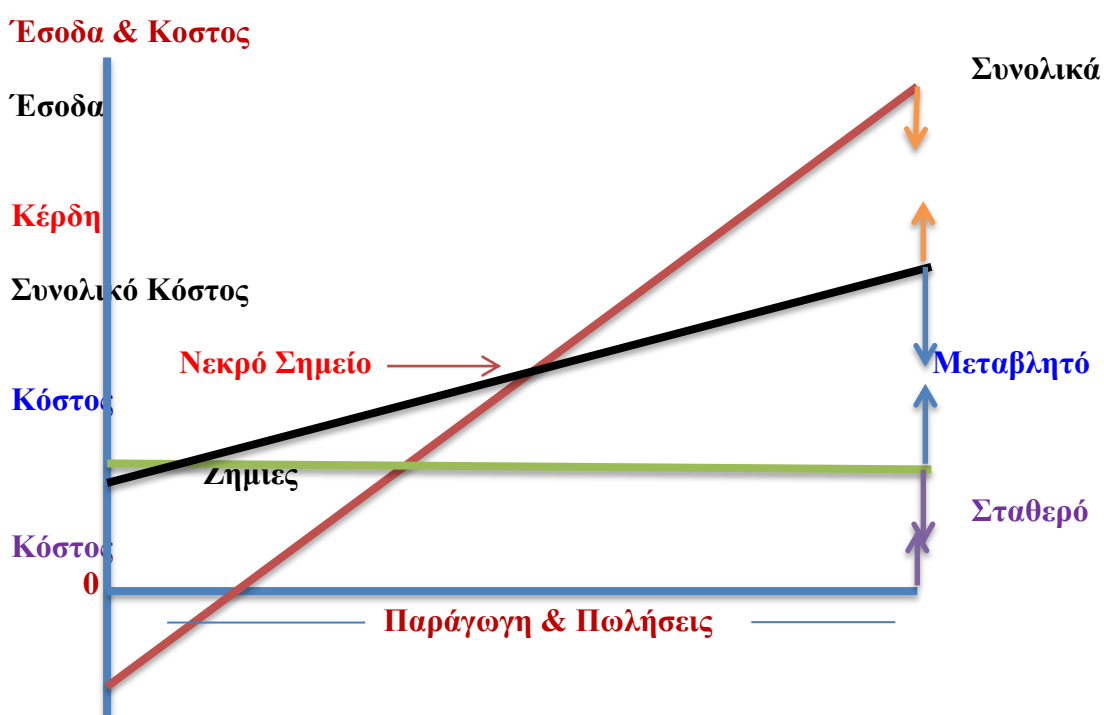
Το **μεταβλητό κόστος αντιπροσωπεύεται από τη γραμμή του συνολικού κόστους.** Από το παραπάνω σχεδιάγραμμα του «Νεκρού Σημείου» παρατηρούμε τα εξής:
Η επιχείρηση υφίσταται ζημιές μέχρι του σημείου που τέμνονται η γραμμή των συνολικών εσόδων με τη γραμμή του συνολικού κόστους, δηλαδή μέχρι το «νεκρό σημείο».

Μετά το «νεκρό σημείο» η επιχείρηση αρχίζει να πραγματοποιεί κέρδη, διότι μετά το σημείο αυτό τα συνολικά έσοδα της επιχείρησης καλύπτουν τόσο το σταθερό κόστος όσο και το μεταβλητό κόστος και αφήνει επιπλέον ένα περίσσειμα «κέρδος».

Το κέρδος στο παραπάνω σχεδιάγραμμα προσδιορίζεται ως η διαφορά μεταξύ της γραμμής των συνολικών εσόδων και της γραμμής του συνολικού κόστους.

Διάγραμμα Νεκρού Σημείου

Διάγραμμα 2

Η αξιοπιστία των συμπερασμάτων από τη μελέτη του νεκρού σημείου εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την ικανότητα του αναλυτή αλλά και από την επίγνωση των δυνατοτήτων και των περιορισμών, που είναι συνυφασμένοι με αυτή τη μέθοδο.

*Ανάλυση χρηματοοικονομικών καταστάσεων Αντώνιος Ν. Γεωργόπουλος (Έκδοσης Ε. Μπένου Αθήνα 2014) σελίδα 335-340

Στις ενότητες 1,2,και 3 περιγράψαμε το θεωρητικό υπόβαθρο του Λογιστή αλλά και εργαλεία (μερικά) που χρησιμοποιεί

Κεφάλαιο Τέταρτο (4)

« Το διεθνές, Ευρωπαϊκό και Ελληνικό οικονομικό περιβάλλον »

4.1 Το διεθνές οικονομικό περιβάλλον

Πίνακας 3

Διεθνές Περιβάλλον (ετήσια % μεταβολή ΑΕΠ, σε πραγματικές τιμές)			
ΑΕΠ			
	2015	2016	2017
ΗΠΑ	2,5	2,6	2,6
Ιαπωνία	0,6	1	0,3
Αναπτυσσόμενη Ασία (εξαιρουμένης της Ιαπωνίας)	6,6	6,3	6,2
Κίνα	6,9	6,3	6
Ινδία	7,3	7,5	7,5
ΑΕΣΕΑΝ-5	4,7	4,8	5,1
Ευρωζώνη	1,5	1,7	1,7
Αναδυόμενη και αναπτυσσόμενη Ευρώπη	3,4	3,1	3,4
Κοινοπολιτεία Ανεξάρτητων Κρατών (CIS)	-2,8	0	1,7
Ρωσία	-3,7	-1,0	1
Μέση Ανατολή και Βόρεια Αφρική (MENA)	2,5	3,6	3,6
Λατινική Αμερική	-0,3	-0,3	1,6
Βραζιλία	-3,8	-3,5	0
Υποσαχάρια Αφρική	3,5	4	4,7
Παγκόσμια οικονομία	3,1	3,4	3,6
Παγκόσμιο Εμπόριο			
Όγκος Παγκόσμιου Εμπορίου (αγαθά και υπηρεσίες)	2,6	3,4	4,1
Εισαγωγές: Προηγμένες Οικονομίες	4	3,7	4,1
Εισαγωγές: Αναδυόμενες & Αναπτυσσόμενες Οικονομίες	0,4	3,4	4,3

Πίνακας προσωπική σχεδίαση σε στοιχεία World Economic Outlook Update, IMF, January 2016

Αναπτυσσόμενη Ασία: Βιετνάμ, Ινδία, Ινδονησία, Κίνα, Μαλαισία, Ταϊλάνδη, Φιλιππίνες

ΑΕΣΕΑΝ-5: Βιετνάμ, Ινδονησία, Μαλαισία, Ταϊλάνδη, Φιλιππίνες

Μέση Ανατολή και Βόρεια Αφρική: Αίγυπτος, Αλγερία, Μαρόκο, Ην. Αρ. Εμιράτα, Ιορδανία, Ιράκ, Ιράν, Κατάρ, Κουβέιτ, Λίβανος, Λιβύη, Μαυριτανία, Μπαχρέιν, Ομάν, Σαουδική Αραβία, Σουδάν, Συρία, Υεμένη, Τζιμπουτί, Τυνησία.

Υποσαχάρια Αφρική: Αγκόλα, Αιθιοπία, Ακτή Ελεφαντοστού, Γκαμπόν, Ισημερινή Γουινέα, Καμερούν, Κένυα, Κονγκό, Μαυρίκιος, Μποτσουάνα, Ναμίμπια, Νιγηρία, Νότια Αφρική, Ουγκάντα, Πράσινο Ακρωτήρι, Σεϋχέλλες, Σουαζιλάνδη, Τανζανία, Τσαντ, κ.α.

Πηγή: World Economic Outlook Update, IMF, January 2016

4.2. Επισκόπηση διεθνών μακροοικονομικών εξελίξεων και προοπτικών *

- A. **Ο ρυθμός αύξησης της παγκόσμιας οικονομικής δραστηριότητας**, αφού διατηρήθηκε μέτριος και σταθερός για τρία συνεχόμενα έτη στο 3,4%, υποχώρησε στο 3,1% το 2015.
Ο ρυθμός ανόδου του παγκόσμιου προϊόντος παρέμεινε άνισος μεταξύ των μεγαλύτερων οικονομιών.
Ενώ στις προηγμένες οικονομίες συνεχίστηκε η επιτάχυνση του ΑΕΠ για δεύτερο συνεχόμενο έτος, στις αναδυόμενες και αναπτυσσόμενες οικονομίες συνεχίστηκε η επιβράδυνση του ΑΕΠ για πέμπτο συνεχόμενο έτος
- B. **Στις προηγμένες οικονομίες**, δεδομένης της διατήρησης εξαιρετικά χαλαρής νομισματικής πολιτικής από τις κεντρικές τράπεζες, η ανάκαμψη συνεχίστηκε το 2015 (2,0% το 2015 έναντι 1,8% το 2014), βασιζόμενη κυρίως στην επιτάχυνση του ΑΕΠ στη Ζώνη του Ευρώ (1,5% έναντι 0,9% το προηγούμενο έτος), στην έξοδο της Ιαπωνίας από την ύφεση και στο γεγονός ότι οι ΗΠΑ διατήρησαν έναν ικανοποιητικό ρυθμό οικονομικής ανόδου .
- C. **Η αύξηση του ΑΕΠ στις προηγμένες οικονομίες** στηρίχθηκε περισσότερο στην εγχώρια ζήτηση, καθώς η εξωτερική ζήτηση, και ιδιαίτερα εκείνη των αναδυόμενων οικονομιών, εξασθένησε. Η πτώση των διεθνών τιμών των βασικών εμπορευμάτων και η υποχώρηση του ποσοστού ανεργίας ενίσχυσε περαιτέρω το πραγματικό διαθέσιμο εισόδημα και την ιδιωτική κατανάλωση, ενώ οι επενδύσεις παγίου κεφαλαίου και οι εξαγωγές παρέμειναν υποτονικές σε σχέση με το ιστορικό τους προηγούμενο.

4.3. Η απασχόληση

Στις προηγμένες οικονομίες ως σύνολο τη διετία 2014-2015 σημείωσε την ταχύτερη αύξηση από το 2007, αντανακλώντας κυρίως τις εξελίξεις στις ΗΠΑ, όπου η ευελιξία στην αγορά εργασίας είναι μεγαλύτερη εκείνης της Ευρώπης.

Η απασχόληση στις ΗΠΑ αυξήθηκε το 2015 κατά 1,8% από 1,6% το 2014, και στη Ζώνη του Ευρώ κατά 1,0% από 0,6% το 2014, ενώ στο Ηνωμένο Βασίλειο κατά 1,3% από 2,3% το προηγούμενο έτος. Το ποσοστό ανεργίας συνέχισε να υποχωρεί για πέμπτο συνεχόμενο έτος στις ΗΠΑ, στο 5,3% το 2015 από 6,2% το 2014, ενώ στην Ιαπωνία παρέμεινε χαμηλό και σχεδόν αμετάβλητο (3,5%).

Αντιθέτως, στην Ευρωζώνη, όπου το παραγωγικό κενό είναι ακόμη μεγάλο, η ανάκαμψη από την ύφεση του 2012-2013 είναι βραδύτερη και ορισμένες οικονομίες της εξακολουθούν να έχουν ασυνήθιστα υψηλά ποσοστά ανεργίας, το ποσοστό ανεργίας συνέχισε να υποχωρεί (στο 11,0% από 11,6%)· εντούτοις, παραμένει ακόμη συγκριτικά πολύ υψηλό

4.4. Η βελτίωση της δημοσιονομικής θέσης συνεχίστηκε στις μεγαλύτερες από τις προηγμένες οικονομίες και το ακαθάριστο δημόσιο χρέος ως ποσοστό του ΑΕΠ άρχισε να υποχωρεί για πρώτη χρονιά το 2015.

*Πηγή: Διεθνές Νομισματικό Ταμείο και Eurostat. Στοιχεία για το 2015 , ΟΟΣΑ, Interim Economic Outlook, 16 Σεπτ. 2015.

Η επιτάχυνση του ΑΕΠ και η μείωση του παραγωγικού κενού υποβοηθήσαν τις προσπάθειες των κυβερνήσεων.

- ✚ Στις ΗΠΑ το έλλειμμα της ομοσπονδιακής κυβέρνησης εκτιμάται ότι υποχώρησε περαιτέρω στο 3,8% του ΑΕΠ από 4,1% το 2014 (το διαρθρωτικό έλλειμμα υποχώρησε στο 3,1% του δυνητικού ΑΕΠ από 3,6% το 2014) και το ακαθάριστο δημόσιο χρέος σταθεροποιήθηκε στο 104,9% του ΑΕΠ.
- ✚ Στην Ιαπωνία το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης υποχώρησε περαιτέρω στο 5,9% του ΑΕΠ από 7,3% το 2014 (το διαρθρωτικό έλλειμμα υποχώρησε στο 5,5% του δυνητικού ΑΕΠ από 6,8% το προηγούμενο έτος) και το ακαθάριστο δημόσιο χρέος σταθεροποιήθηκε στο 246% του ΑΕΠ.
- ✚ Στη Ζώνη του Ευρώ, όπου το διαρθρωτικό έλλειμμα παρέμεινε σχεδόν αμετάβλητο στο -0,9% του δυνητικού ΑΕΠ, το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης εκτιμάται ότι περιορίστηκε περαιτέρω στο 2,0% του ΑΕΠ το 2015 από 2,4% το προηγούμενο έτος.

Μετά τη σημαντική διόρθωση των υπερβολικών δημοσιονομικών ανισορροπιών σε όρους ροών (ελλείμματα) που επετεύχθη μετά τη μεγάλη ύφεση του 2009, προτεραιότητα πλέον πρέπει να δοθεί και στη διόρθωση των μεγάλων ανισορροπιών σε όρους αποθεμάτων (δημόσιο χρέος), ώστε να υποχωρήσουν οι συστημικοί κίνδυνοι για την παγκόσμια οικονομία.

4.5. Διεθνές εμπόριο προϊόντων **

Ο ρυθμός ανόδου του όγκου του παγκόσμιου εμπορίου αγαθών και υπηρεσιών υποχώρησε ελαφρώς το 2015 στο 3,2%, έναντι ρυθμού 3,3% το 2014 και έναντι ανόδου κατά 4,1% που προβλεπόταν μόλις τον Ιούλιο του 2015.

Το διεθνές εμπόριο επηρεάστηκε αρνητικά κυρίως από την αναιμική ζήτηση εισαγωγών από τις αναδυόμενες κι αναπτυσσόμενες οικονομίες, η οποία όμως αντισταθμίστηκε εν μέρει από την επιτάχυνση του όγκου των εξαγωγών τους, ενδεχομένως λόγω των μειωμένων τιμών των βασικών εμπορευμάτων.

Για το 2016 προβλέπεται ότι το διεθνές εμπόριο θα ανακάμψει, με άνοδο κατά 4,1%. Το διεθνές εμπόριο τα τελευταία έτη χαρακτηρίζεται από χαμηλούς ρυθμούς ανόδου, οι οποίοι υπολείπονται εκείνων που είχαν σημειωθεί πριν την οικονομική κρίση. Παρατηρείται δηλαδή μείωση της ελαστικότητας του διεθνούς εμπορίου ως προς το παγκόσμιο ΑΕΠ, η οποία εκτιμάται ότι οφείλεται τόσο σε κυκλικούς όσο και σε διαρθρωτικούς παράγοντες.

Πηγή Στοιχεία για το 2015, ΟΟΣΑ, *Interim Economic Outlook*, 16 Σεπτ. 2015.

** «Η επιβράδυνση του Παγκόσμιου Εμπορίου: Αίτια και Προοπτικές», Ειδικό θέμα II.1, Νομισματική Πολιτική 2014-2015, Τράπεζα της Ελλάδος, Ιούνιος 2015.

4.6 Το Ευρωπαϊκό οικονομικό περιβάλλον*

Το κοινό νόμισμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το γνωστό μας **Ευρώ**, τέθηκε σε κυκλοφορία το 2002 και για 12 χρόνια είχε επιτυχημένη παρουσία στην διεθνή οικονομική σκηνή. Η δε ισοτιμία του έναντι του δολαρίου ενισχύθηκε σημαντικά τα τελευταία χρόνια. Χώρες που εντάχθηκαν στην Ε.Ε. στην μεγάλη διεύρυνσή της, έσπευσαν να εισέλθουν σύντομα και στην ευρωζώνη και έτσι να υιοθετήσουν και αυτές το κοινό νόμισμα όπως η Μάλτα, η Λεττονία, η Κύπρος, η Σλοβενία κ.ά.

Την αρχική ευφορία, την διαδέχθηκε ο έντονος σκεπτικισμός ειδικά μετά το 2008 όταν η οικονομική κρίση άγγιξε τις ευρωπαϊκές οικονομίες.

Η παγκόσμια κρίση του έτους 1929 υπήρξε αποτέλεσμα της κερδοσκοπικής πίεσης καθώς και το 2007 με την χαρακτηριστική περίπτωση του τραπεζικού κολοσσού Λήμαν Μπρόντνερς

4.6.1 Οικονομική και νομισματική αξιολόγηση της Ε.Ε.

- Τα μέτρα νομισματικής πολιτικής της ΕΚΤ συνεχίζουν να συμβάλλουν στη διατήρηση των πολύ ευνοϊκών συνθηκών χρηματοδότησης που είναι απαραίτητες προκειμένου να διασφαλίζεται η διατηρήσιμη προσαρμογή των ρυθμών πληθωρισμού προς επίπεδα κάτω αλλά πλησίον του 2% μεσοπρόθεσμα.
- Η δραστηριότητα στη ζώνη του ευρώ στηρίζεται περαιτέρω από τη συνεχιζόμενη ανάκαμψη της οικονομίας παγκοσμίως
- Σύμφωνα με τις μακροοικονομικές προβολές των εμπειρογνομόνων του Ευρωσυστήματος για τη ζώνη του ευρώ, το ετήσιο πραγματικό ΑΕΠ θα αυξηθεί κατά **1,9%** το 2017, **1,8%** το 2018 και **1,7%** το 2019.
- Οι μακροοικονομικές προβολές των εμπειρογνομόνων του Ευρωσυστήματος για τη ζώνη του ευρώ προβλέπουν ετήσιο ρυθμό πληθωρισμού (βάσει του ΕνΔΤΚ) **1,5%** το 2017, **1,3%** το 2018 και **1,6%** το 2019.

4.6.2 Οικονομική δραστηριότητα της Ε.Ε.

- Η οικονομική επέκταση της ζώνης του ευρώ απέκτησε θετική δυναμική, υποστηριζόμενη πρωτίστως από την εγχώρια ζήτηση.
- Το πραγματικό ΑΕΠ αυξήθηκε κατά 0,6% σε τριμηνιαία βάση το α' τρίμηνο του 2017, αφού είχε σημειώσει άνοδο κατά 0,5% το προηγούμενο τρίμηνο
- Η οικονομία της ζώνης του ευρώ αυξάνεται ήδη για τέσσερα συνεχή έτη και η μεγέθυνση γίνεται ολοένα ανθεκτικότερη, καθώς επεκτείνεται σε περισσότερους τομείς και περισσότερες χώρες
- Η ανάκαμψη είναι ιδιαίτερα εμφανής στις αγορές εργασίας της ζώνης του ευρώ, παρόλο που εξακολουθεί να παρατηρείται σημαντικός βαθμός υποχρησιμοποίησης του εργατικού δυναμικού. Η αύξηση της απασχόλησης στη ζώνη του ευρώ συνεχίστηκε το δ' τρίμηνο του 2016 και, ως εκ τούτου, η απασχόληση ήταν 1,2% υψηλότερη από το επίπεδο που κατέγραφε ένα έτος νωρίτερα.

*ΕΚΤ Οικονομικό Δελτίο, Τεύχος 4 / 2017 – Οικονομικές και νομισματικές εξελίξεις Οικονομική δραστηριότητα

4.7. Ελληνικό Οικονομικό Περιβάλλον

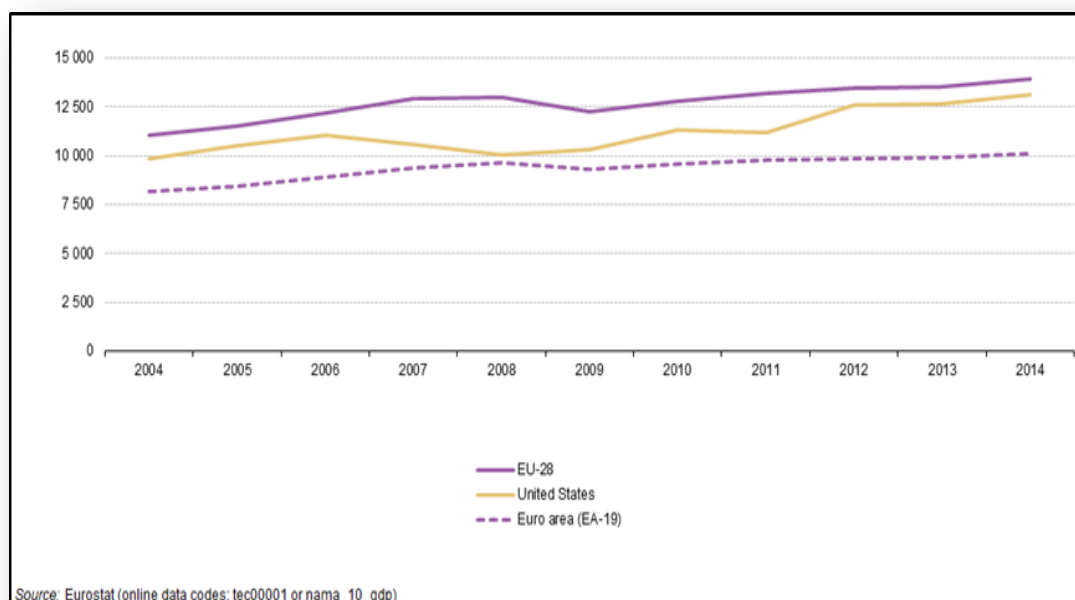
Τα βασικά στοιχεία της Ελληνικής οικονομίας παρουσιάζονται μέσα από τους Εθνικούς λογαριασμούς που αποτελούν την πηγή πολλών γνωστών **οικονομικών δεικτών** όπως είναι :

4.7.1. Ακαθάριστο εγχώριο προϊόν*

Το **ακαθάριστο εγχώριο προϊόν (ΑΕγχΠ)** είναι ο δείκτης που χρησιμοποιείται συχνότερα για τον υπολογισμό του συνολικού μεγέθους μιας οικονομίας.

Γράφημα 3

Το ΑΕγχΠ σε τρέχουσες τιμές αγοράς, 2004–14(δισ. ευρώ)

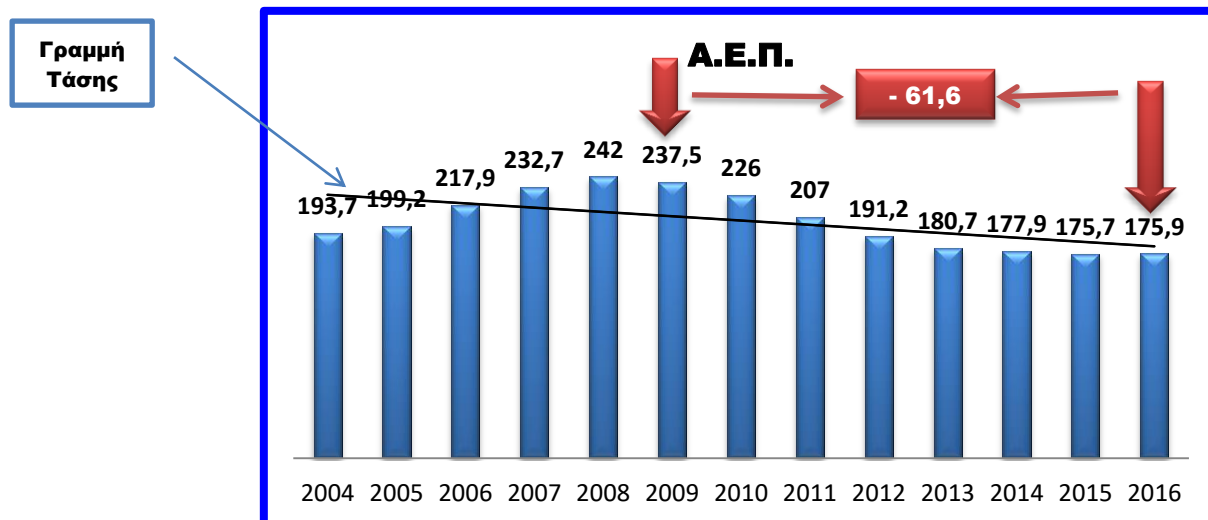
* Πηγή: Eurostat και : Ελληνική Στατιστική Αρχή, 2015

ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ*

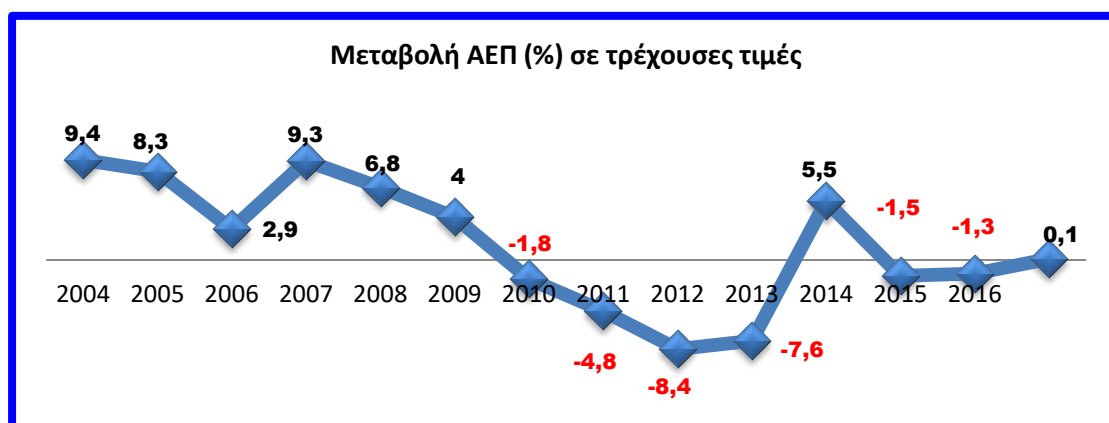
Πίνακας 4

ΑΕΠ σε τρέχουσες τιμές (δισεκατομμύρια €)													
2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
178,9	193,7	199,2	217,9	232,7	242	237,5	226	207	191,2	180,7	177,9	175,7	175,9

Διάγραμμα 4

Διάγραμμα 5

Πινάκες, Διαγράμματα προσωπική σχεδίαση σε στοιχεία Ελληνικής Στατιστικής Αρχής.

* Πηγή Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ). Έκθεση για την οικονομία 03 Μάρτιου 2017

Συμπέρασμα

- ✚ Η ελληνική οικονομία, έχοντας σημειώσει υψηλούς ρυθμούς ανάπτυξης έως το έτος 2008, έδειξε σημεία ύφεσης το 2009, ως αποτέλεσμα της διεθνούς χρηματοπιστωτικής κρίσης, ενώ από το έτος 2010 και μετά η ύφεση εντάθηκε σημαντικά λόγω δημοσιονομικών ανισορροπιών.
- ✚ Η ανάγκη εξυγίανσης οδήγησε τη χώρα στην ένταξή της σε τριμερή μηχανισμό οικονομικής στήριξης, αποτελούμενο από την ΕΕ, το ΔΝΤ και την ΕΚΤ.
- ✚ Η αυστηρή εισοδηματική πολιτική και ο δραστικός περιορισμός των δημοσίων δαπανών που ασκήθηκαν κατά τα τελευταία έτη επηρέασαν, όπως ήταν αναμενόμενο, αρνητικά την εξέλιξη του ΑΕΠ.

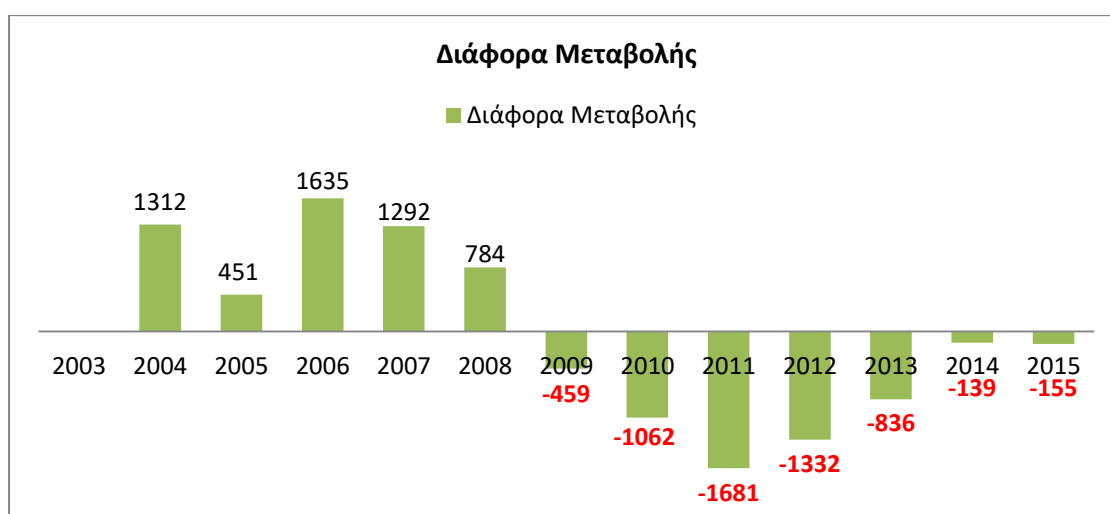
4.7.2. Κατά κεφαλήν ΑΕΠ* στην Ελλάδα

Διάγραμμα 6

4.7.3. Οι μεταβολές του κατά κεφαλήν ΑΕΠ (σε ευρώ)

Διάγραμμα 7

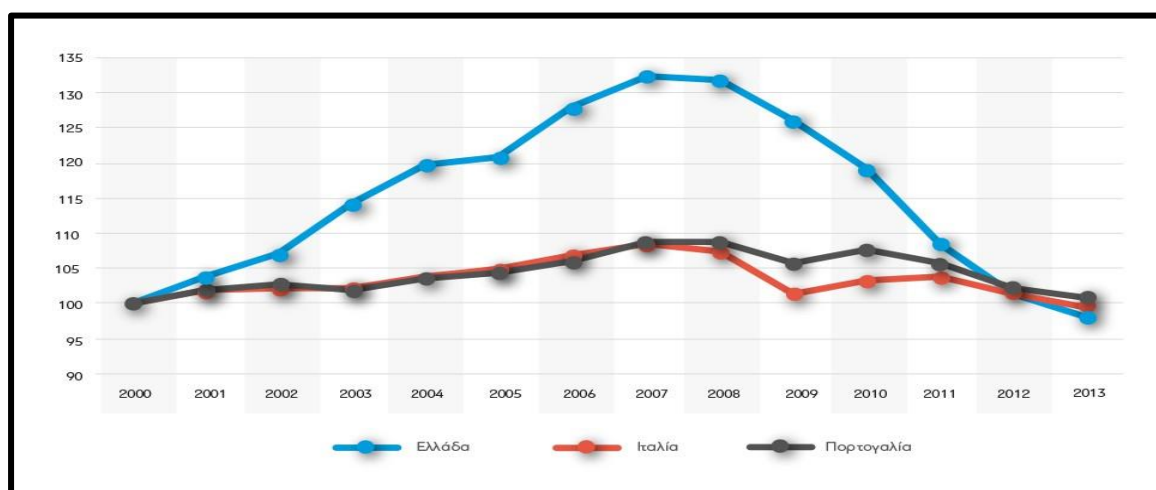

Διαγράμματα προσωπική σχεδίαση σε στοιχεία Ελληνικής Στατιστικής Αρχής.

* Πηγή Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ). Έκθεση για την οικονομία 03 Μάρτιου 2017

4.7.4. Εξέλιξη ΑΕΠ 2000-2013 σε σχέση με την Ιταλία και την Πορτογαλία*

Διάγραμμα 8

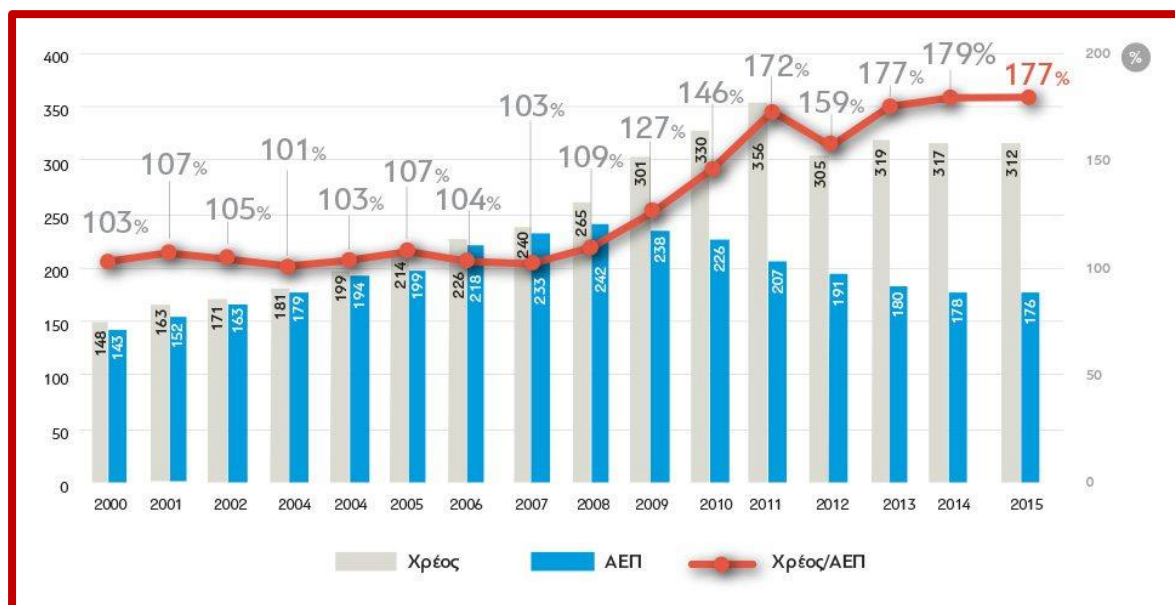
Παρατηρήσεις

1. Σύμφωνα με τα στοιχεία της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής, το κατά κεφαλήν ΑΕΠ του έτους 2015 κατρακύλησε στο επίπεδο των 16.181 ευρώ, από 16.336 ευρώ το 2014, 16.475 ευρώ το 2013, 17.311 ευρώ το 2012, 18.643 ευρώ το 2011, 20.324 ευρώ το 2010, 21.386 ευρώ το 2009 και 21.845 ευρώ το έτος 2008, που ήταν και το υψηλότερο κατά κεφαλήν ΑΕΠ που καταγράφηκε διαχρονικά.
2. Σε σύγκριση με το έτος 2008, το κατά κεφαλήν ΑΕΠ του 2015 είναι μειωμένο κατά **26%**.
3. Σε σύγκριση με το 2014 η ποσοστιαία μείωση είναι 0,8%.
4. Η μεγαλύτερη μείωση από έτος σε έτος καταγράφηκε το 2011, όταν υποχώρησε κατά **8,3%** σε σύγκριση με το 2010.
5. Σημειώνεται πως το ύψος του ΑΕΠ του έτους 2015 είναι χαμηλότερο και από το κατά κεφαλήν ΑΕΠ του έτους 2003, όταν είχε διαμορφωθεί σε 16.371 ευρώ, σύμφωνα με τα τελευταία στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ.
6. Η μείωση του κατά κεφαλήν ΑΕΠ ξεκίνησε από το 2009 και επιταχύνθηκε από το 2010 με τα σκληρά περιοριστικά μέτρα των μνημονίων, που μείωσαν μισθούς, συντάξεις επιχειρηματικά κέρδη και αύξησαν τη φορολογία εισοδήματος και κεφαλαίου, καθώς και με τη δραματική συρρίκνωση της παραγωγικής και επενδυτικής δραστηριότητας στην ίδια περίοδο που επέφερε η ύφεση.
7. Η εξέλιξη του κατά κεφαλήν ΑΕΠ ακολουθεί την εξέλιξη του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος, το οποίο από το 2008 έως και το 2015 μειώθηκε κατά 27,4% ή κατά 66,3 δισ. ευρώ, με τη μεγαλύτερη ετήσια μείωση να την καταγράφει το έτος 2011, όταν υποχώρησε κατά 19 δισ. ευρώ, ενώ σημειώθηκε και ρεκόρ ύφεσης κατά 9,1%.
8. Αξίζει να σημειωθεί πως το ύψος του ΑΕΠ μειώθηκε και το έτος 2014 κατά 2,7 δισ. ευρώ, παρά την πραγματική μεταβολή που ΑΕΠ κατά 0,7%, με την εξέλιξη αυτή να οφείλεται στην επίδραση του αποπληθωρισμού.

*Πηγή και Στοιχεία για το ΑΕΠ: Eurostat

4.7.5. Το χρέος της Ελλάδας (%) εντός ευρωζώνης (2001-2015)*

Διάγραμμα 9

4.7.6. Πώς θα μειωθεί το χρέος

Η ανελαστική μείωση του χρέους έχει αποκλεισθεί από την Ευρώπη.

Η γρήγορη αποκλιμάκωση του χωρίς κούρεμα, όπως προέβλεπε το 2ο Μνημόνιο, εγκαταλείφθηκε λόγω των δυσμενών εξελίξεων στην οικονομία το 2015.

Η μείωση του δείκτη χρέος/ΑΕΠ τα επόμενα χρόνια θα προέλθει κυρίως από την αύξηση του παρονομαστή, του ονομαστικού ΑΕΠ.

Δηλαδή από την **παραγωγή πλούτου** που μπορεί να προέρθει από πολλές μικρές Ελληνικές επιχειρήσεις παραγωγής προϊόντων και υπηρεσιών με ιδέες όχι απαραίτητα καινοτόμες .

Οι ιδέες αυτές μπορεί να προέρθουν αν αναλύσουμε τα στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος όσον αφορά τις εισαγωγές προϊόντων και υπηρεσιών .

Αρκεί φυσικά να δημιουργηθεί το κατάλληλο θεσμικό πλαίσιο για να μπορέσουν να δραστηριοποιηθούν

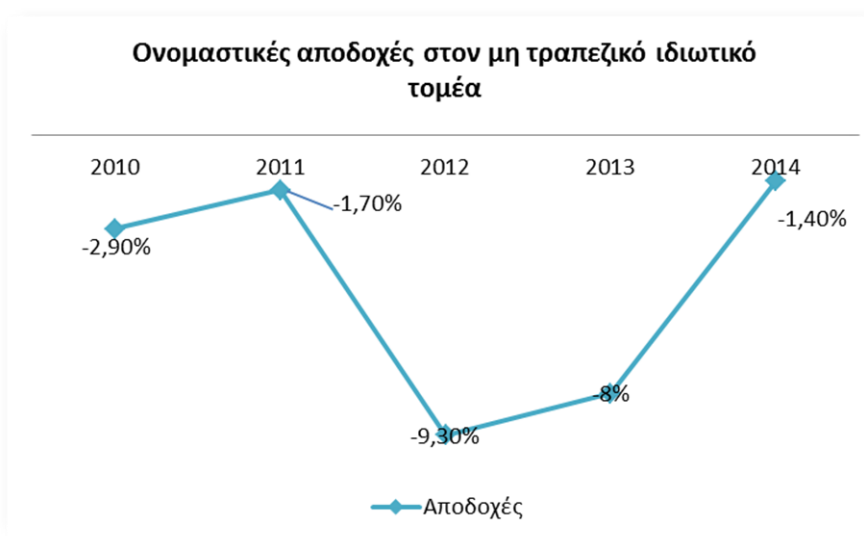
Έτσι θα προέρθουν Νέες θέσεις εργασίας και θα βοηθήσουν το Ασφαλιστικό (που μόνο μέσα από την ανάπτυξη της οικονομίας) θα δημιουργηθούν οι προϋποθέσεις για την έξοδο από τον φαύλο κύκλο των μειώσεων των συντάξεων

Ο στόχος λοιπόν για την Ελλάδα τα επόμενα χρόνια είναι να επιτύχει ανάπτυξη χωρίς δανεικά.

*Στοιχεία για το ΑΕΠ από το **Bloomberg**

4.7.7. Μισθολογικές εξελίξεις στην Ελλάδα από το 2008 έως και το 2015*

Διάγραμμα 10

Διάγραμμα προσωπική σχεδίαση σε στοιχεία Ελληνικής Στατιστικής Αρχής, 2015 (για το 2014 εκτίμηση ΤτΕ, 2015β)

Οι αμοιβές εξηρημένης εργασίας υποχώρησαν δραματικά κατά 31,2%, λόγω των αλλεπάλληλων περικοπών των μισθών.

Το ύψος τους το 2015 διαμορφώθηκε σε 57.078 εκατ. ευρώ από 82.947 εκατ. ευρώ το 2008. Με εξαίρεση το 2009, που το σύνολο των αμοιβών αυξήθηκε κατά 1.927 εκατ. ευρώ, από το 2010 και μετά τέθηκαν σε πτωτική τροχιά, με τη μεγαλύτερη μείωση να σημειώνεται το 2011 κατά 8.881 εκατ. ευρώ.

Συνοπτικά και σε ό,τι αφορά τους μισθούς στον ιδιωτικό τομέα της οικονομίας, (βλ. Διάγραμμα 2)

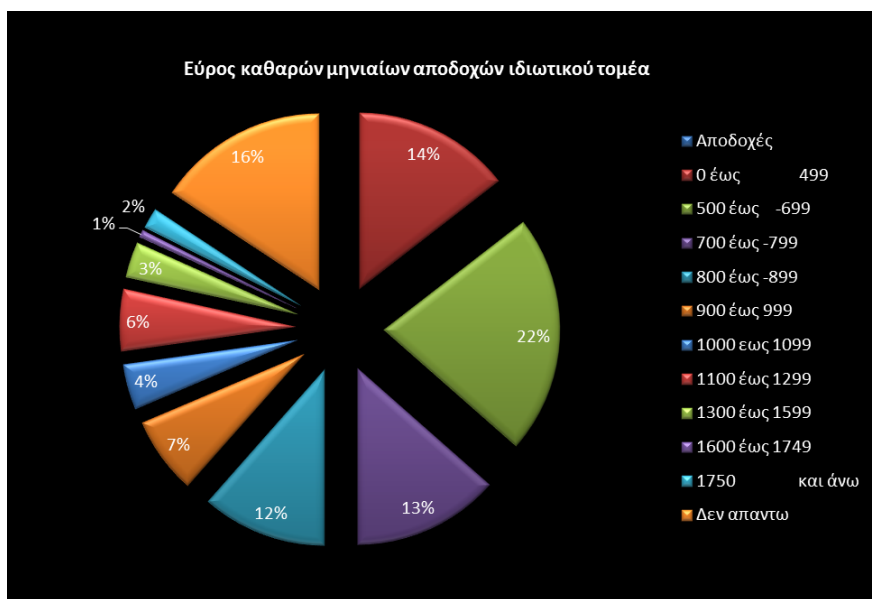
Οι μέσες ακαθάριστες ονομαστικές αποδοχές στον επιχειρηματικό τομέα (ο οποίος περιλαμβάνει τις ιδιωτικές και τις δημόσιες επιχειρήσεις, καθώς και τις τράπεζες) μειώθηκαν κατά 2,2% το 2014, ενώ εκτιμάται οριακή αύξηση της τάξης του 0,5% για το 2015 (ΤτΕ, 2015α).

Από την επεξεργασία των στοιχείων της Έρευνας Εργατικού Δυναμικού *(β' τρίμηνο 2015) και ειδικότερα από τα ερωτηματολόγια σχετικά με το ύψος των μηνιαίων αμοιβών που απολαμβάνουν οι μισθωτοί του ιδιωτικού τομέα (βλ. Διάγραμμα 3) προκύπτει ότι οι ερωτώμενοι δηλώνουν καθαρές μηνιαίες αποδοχές κάτω των 800 ευρώ σε ποσοστό 50% (14,5% μέχρι 499 ευρώ, 22% μεταξύ 500- 699 ευρώ και 13,5% μεταξύ 700-800 ευρώ), μεταξύ 800-1.000 ευρώ σε ποσοστό 18,6% και άνω των 1.000 ευρώ σε ποσοστό 15,7% (9,8% μεταξύ 1.000-1.299 ευρώ και 5,9% άνω των 1.300 ευρώ)

* ΙΝΕ ΓΣΕΕ ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ 2016 σελίδα 139

Διάγραμμα 11

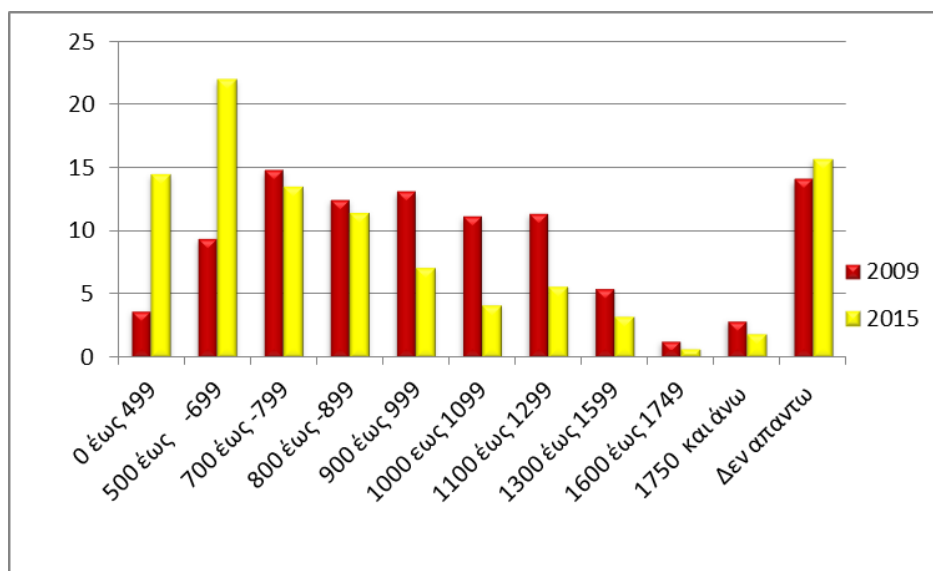
Ποσοστιαία κατανομή εργαζομένων του ιδιωτικού τομέα ανά εύρος καθαρών μηνιαίων αποδοχών στην Ελλάδα

Πηγή **ΕΛΣΤΑΤ**, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού (β' τρίμηνο 2015)

Διάγραμμα 12

Ποσοστιαία κατανομή εργαζομένων του ιδιωτικού τομέα ανά εύρος καθαρών μηνιαίων αποδοχών (σύγκριση 2009 και 2015)

Πηγή **ΕΛΣΤΑΤ**, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού β' τρίμηνο 2015

Από τη σύγκριση των ευρημάτων της Έρευνας Εργατικού Δυναμικού το β' τρίμηνο των ετών 2009 και 2015 στον ιδιωτικό τομέα της οικονομίας

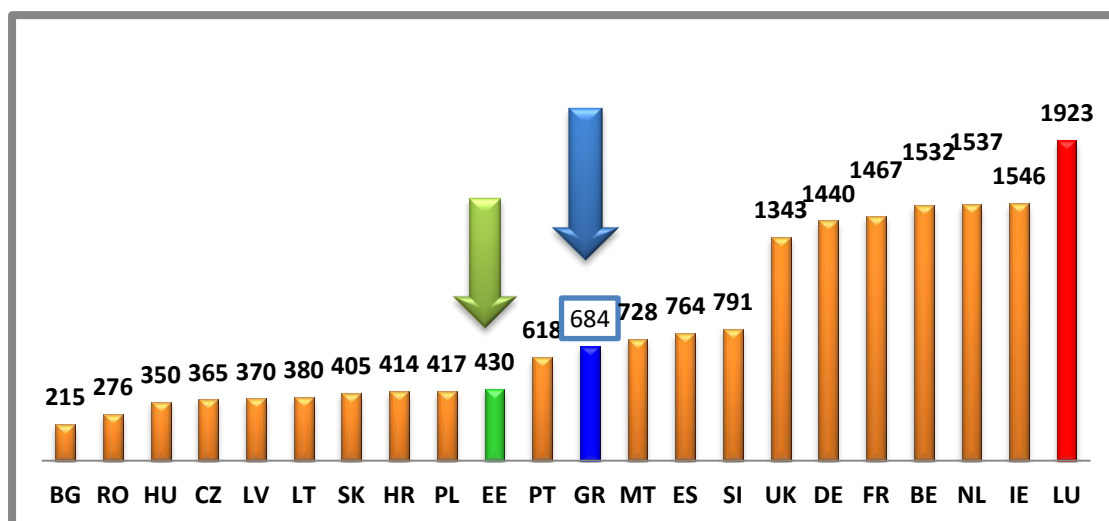
Παρατηρούμε ότι έχει αυξηθεί σημαντικά το ποσοστό των χαμηλόμισθων εργαζομένων με καθαρές μηνιαίες αποδοχές κάτω των 700 ευρώ, το οποίο ανέρχεται πλέον σε 36,5% το 2015 (από 13,1% το 2009).

Ενώ μειώνεται κατά 2 περίπου ποσοστιαίες μονάδες το ποσοστό για αποδοχές μεταξύ 700-899 ευρώ (25% το 2015 από 27,3% το 2009).

Παράλληλα, έχει μειωθεί δραστικά το ποσοστό των εργαζομένων με καθαρές μηνιαίες αποδοχές μεταξύ 900-1.300 ευρώ, το οποίο ανέρχεται σε 16,9% το 2015 (από 35,7% το 2009).

4.7.8. Κατώτατοι μηνιαίοι μισθοί σε ευρώ στις χώρες της ΕΕ

Διάγραμμα 13

Πηγή : Eurostat

Από τη σύγκριση των κατώτατων μηνιαίων μισθών σε ευρώ προκύπτει ότι οι αποκλίσεις είναι πολύ μεγάλες ανάμεσα, για παράδειγμα, στις χώρες-μέλη του λεγόμενου ευρωπαϊκού νότου (Ισπανία, Πορτογαλία, Ελλάδα) και σε χώρες-μέλη του σκληρού πυρήνα της ΕΕ, αλλά και ανάμεσα στις νέες χώρες-μέλη της ΕΕ (με εξαίρεση τη Μάλτα και τη Σλοβενία) και στο σύνολο των υπόλοιπων χωρών-μελών. Σύμφωνα με τα στοιχεία του Διαγράμματος 12, ο κατώτατος μηνιαίος μισθός σε απόλυτα μεγέθη κυμαίνεται:

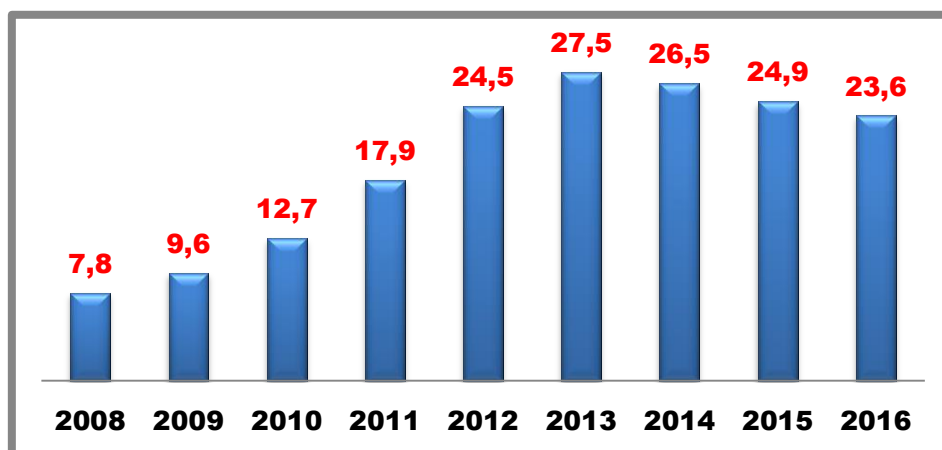
- μεταξύ 1.343 και 1.923 ευρώ σε μια πρώτη ομάδα χωρών, που αποτελείται από το Ηνωμένο Βασίλειο, τη Γερμανία, τη Γαλλία, το Βέλγιο, την Ολλανδία, την Ιρλανδία και το Λουξεμβούργο,

4.8. Απασχόληση – Ανεργία

Πινάκας 5

Γενικό ποσοστό ανεργίας % 2008 - 2016								
2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
7,8	9,6	12,7	17,9	24,5	27,5	26,5	24,9	23,6

Διάγραμμα 14

Πηγή : ΕΛΣΤΑΤ

Έως και το 2008 η ανεργία στην Ελλάδα ήταν σχετικά χαμηλή και κινούνταν με ποσοστό της τάξεως του 7,8% στο μέσο όρο της Ευρωζώνης. Κατά το 2009 η ανεργία στη χώρα αυξήθηκε ως αποτέλεσμα της διεθνούς κρίσης που έπληξε και την Ελλάδα και ανήλθε σε 9,6%, ενώ για το 2010 αυξήθηκε περαιτέρω στο 12,7%, ως συνέπεια της περιοριστικής δημοσιονομικής πολιτικής που εφαρμόστηκε εξαιτίας της κρίσης χρέους.

Κατά το έτος 2011 το ποσοστό ανεργίας, ως επακόλουθο της γενικότερης κρίσης της ελληνικής οικονομίας και των μέτρων που έχουν ληφθεί για τη δημοσιονομική εξυγίανση, έφτασε το 17,9%, ενώ κατά το 2012 ξεπέρασε το 24% και κατά το 2013 έφτασε το 27,5%. Κατά το έτος 2014 παρατηρείται για πρώτη φορά από την έναρξη της κρίσης μια μικρή μείωση, αν και η ανεργία παραμένει στα πολύ υψηλά επίπεδα του 26,5%.

Ιδιαίτερα η ανεργία των νέων, που ξεπερνά το 50%, αποτελεί ένα από τα μεγαλύτερα προβλήματα που επέφερε η οικονομική κρίση στη χώρα.

4.9. Κατανάλωση (Consumption)

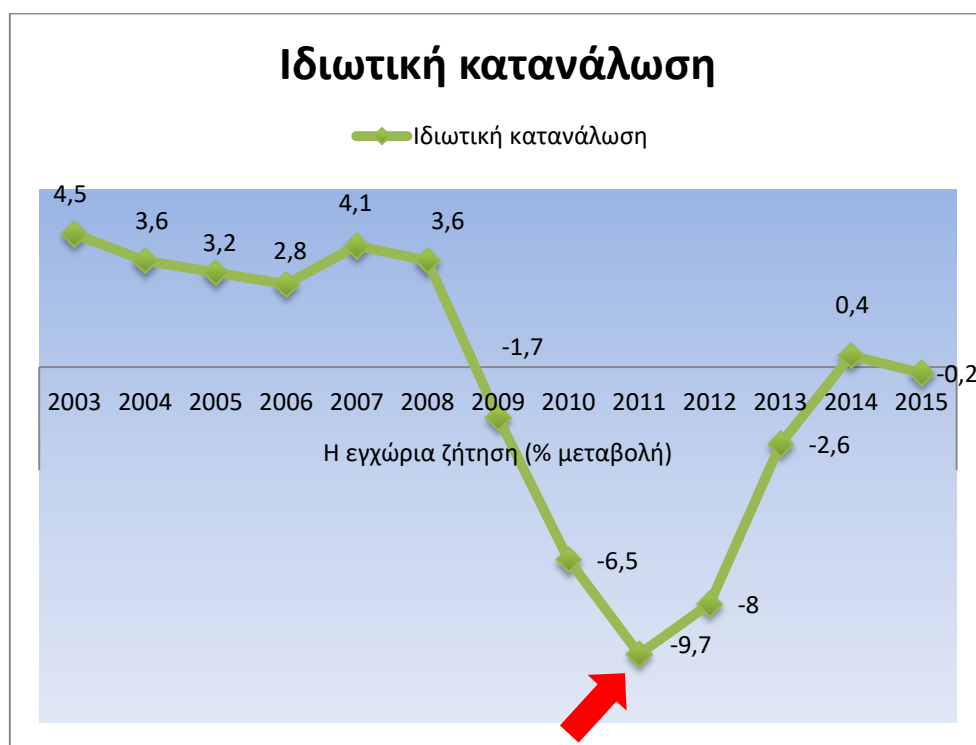
Κατανάλωση είναι το σύνολο των δαπανών που πραγματοποιούν οι καταναλωτές και τα νοικοκυριά για την αγορά καταναλωτικών αγαθών και υπηρεσιών, στο εσωτερικό και στο εξωτερικό της χώρας.

Πινάκας 6

	Η εγχώρια ζήτηση (% μεταβολή)												
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Ιδιωτική κατανάλωση	4,5	3,6	3,2	2,8	4,1	3,6	-1,7	-6,5	-9,7	-8	-2,6	0,4	-0,2

Πηγή : ΕΛΣΤΑΤ

Διάγραμμα 15

Πηγή : ΕΛΣΤΑΤ

ΙΝΕ ΓΣΕΕ ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ 2017 σελίδα 133 - 139

Η περιγραφή των ως άνω στοιχείων έγινε με σκοπό την ανάδειξη του οικονομικού περιβάλλοντος που κινείται η αγορά του φάρμακου

Κεφάλαιο Πέμπτον (5)

Βασικά οικονομικά και στατιστικά στοιχεία «αγοράς Φαρμάκου»

5.1 Φαρμακευτική Δαπάνη

Συχνά συγχέονται τα στοιχεία της «**φαρμακευτικής δαπάνης**» με τις «**συνολικές φαρμακευτικές πωλήσεις**», τις οποίες ανακοινώνει ο Εθνικός Οργανισμός Φαρμάκων (Ε.Ο.Φ). Ο Ε.Ο.Φ δημοσιεύει σε μηνιαία βάση τις πωλήσεις φαρμάκων από τις φαρμακευτικές επιχειρήσεις προς τα νοσοκομεία και τις φαρμακαποθήκες / φαρμακεία.

Αντίθετα, η φαρμακευτική δαπάνη – σύμφωνα με το International Classification of Health Accounts του ΟΟΣΑ, με το οποίο έχει εναρμονιστεί και η χώρα μας – είναι η δαπάνη για φάρμακα που χορηγούνται σε έξω- νοσοκομειακούς ασθενείς.

Άρα, η φαρμακευτική δαπάνη είναι κλάσμα μόνο των συνολικών φαρμακευτικών πωλήσεων. Για μεγαλύτερη ακρίβεια, θα πρέπει να επισημανθεί ότι οι φαρμακευτικές πωλήσεις είναι ένα μέγεθος το οποίο συντίθεται από:

- α) τη δημόσια φαρμακευτική δαπάνη, η οποία επιβαρύνει την κοινωνική ασφάλιση (μέρος αυτής της επιβάρυνσης επιστρέφει στα δημόσια ταμεία, καθώς σε αυτή περιλαμβάνεται ΦΠΑ 6,5% και λοιπές επιστροφές/ rebates/clawback από τα φαρμακεία και τις φαρμακευτικές επιχειρήσεις),
- β) τις πωλήσεις φαρμάκων προς τα νοσοκομεία (οι οποίες γίνονται σε Νοσοκομειακή Τιμή= Τιμή παραγωγού μειωμένη κατά 8,74% και rebates),
- γ) τις πωλήσεις φαρμάκων τα οποία επανεξάγονται (παράλληλες εξαγωγές),
- δ) τις πωλήσεις φαρμάκων τα οποία διατίθενται, είτε σε πολίτες της Ελλάδος, είτε σε τουρίστες, και τα οποία πληρώνουν οι ίδιοι και
- ε) τη συμμετοχή των ασφαλισμένων, η οποία δεν επιβαρύνει τα Ταμεία.

Ός προς το σημείο (β), πρέπει να τονιστεί ότι οι πωλήσεις φαρμάκων προς τα νοσοκομεία περιλαμβάνονται στη νοσοκομειακή δαπάνη, επομένως εάν συμπεριληφθούν στις αναλύσεις, θα διπλομετρηθούν. ως προς τα σημεία (γ) & (δ), θα πρέπει να επισημανθεί ότι οι πωλήσεις αυτές δεν αποτελούν δημόσια φαρμακευτική δαπάνη –απεναντίας, αποδίδουν εισόδημα στο δημόσιο, μέσω του ΦΠΑ, του φόρου εισοδήματος, του φόρου μισθωτών υπηρεσιών, των εισφορών προς τα ταμεία κλπ.

Πηγή : ΣΦΕΕ Η φαρμακευτική αγορά στην Ελλάδα Γεγονότα και στοιχεία 2015 -2016 σελίδα 31

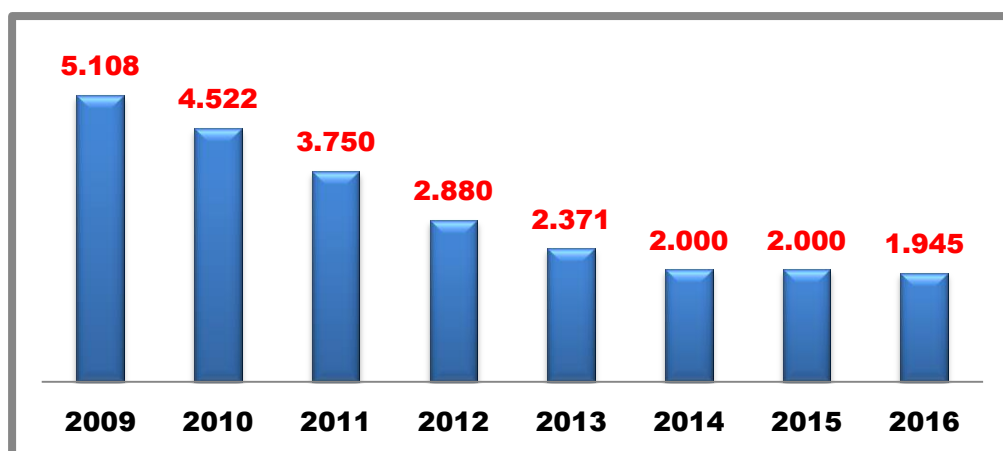
Η φαρμακευτική δαπάνη αποτελεί υποσύνολο των συνολικών δαπανών για την υγεία. Ωστόσο, το δημοσιονομικό πρόγραμμα προσαρμογής επικεντρώνεται στη συρρίκνωση της φαρμακευτικής δαπάνης, ως εκ τούτου η επιμέρους ανάλυση της αποκτά ιδιαίτερο ενδιαφέρον.

Η καθαρή Δημόσια Φαρμακευτική Δαπάνη είναι το τελικό ποσό που αποζημιώνουν τα ασφαλιστικά ταμεία, μετά την αφαίρεση των rebates και του clawback. Το 2015 η καθαρή δημόσια φαρμακευτική δαπάνη διαμορφώθηκε στα **€2,0 δισεκ.**, ενώ για το 2016 μειώθηκε περαιτέρω στα **€1,945 δισεκ.** καταγράφοντας συνολική μείωση **-61,9%** την περίοδο 2009-2016.

Αντιστοίχως, σημειώθηκε σημαντική αύξηση τόσο στο clawback όσο και στα rebates. Συγκεκριμένα, το 2015 καταγράφηκε αύξηση **58,2%** στο clawback και **32,5%** στα rebates έναντι της προηγούμενης χρονιάς, ενώ για το 2016 περαιτέρω αύξηση στα **€304 εκατ.** τα rebates και στα **€430 εκατ.** το clawback .

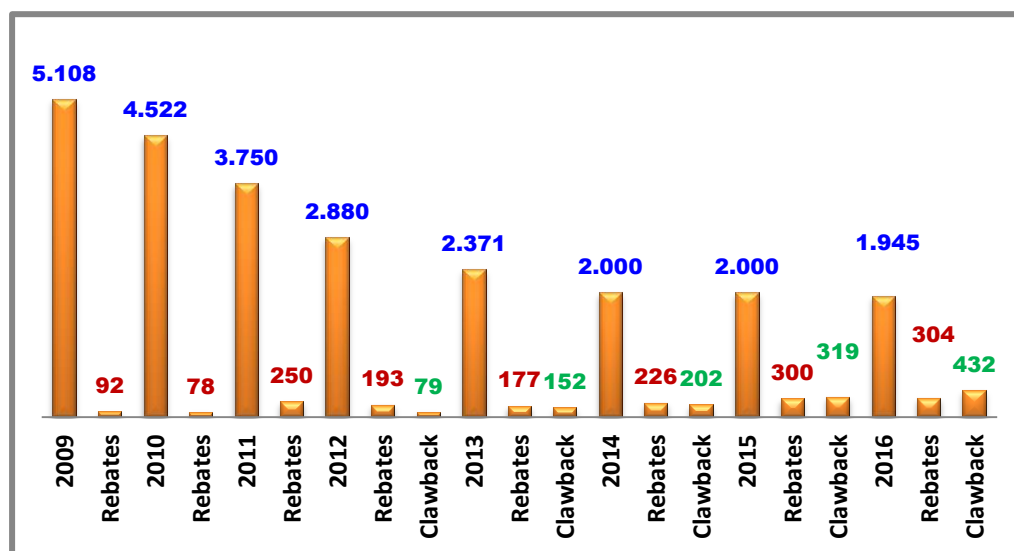
5.2 Εξέλιξη Δημόσιας Φαρμακευτικής Δαπάνης 2009-2016

Διάγραμμα 16

5.2.1 Εξέλιξη Δημόσιας Φαρμακευτικής Δαπάνης 2009-2016 με Rebates και Clawback

Διάγραμμα 17

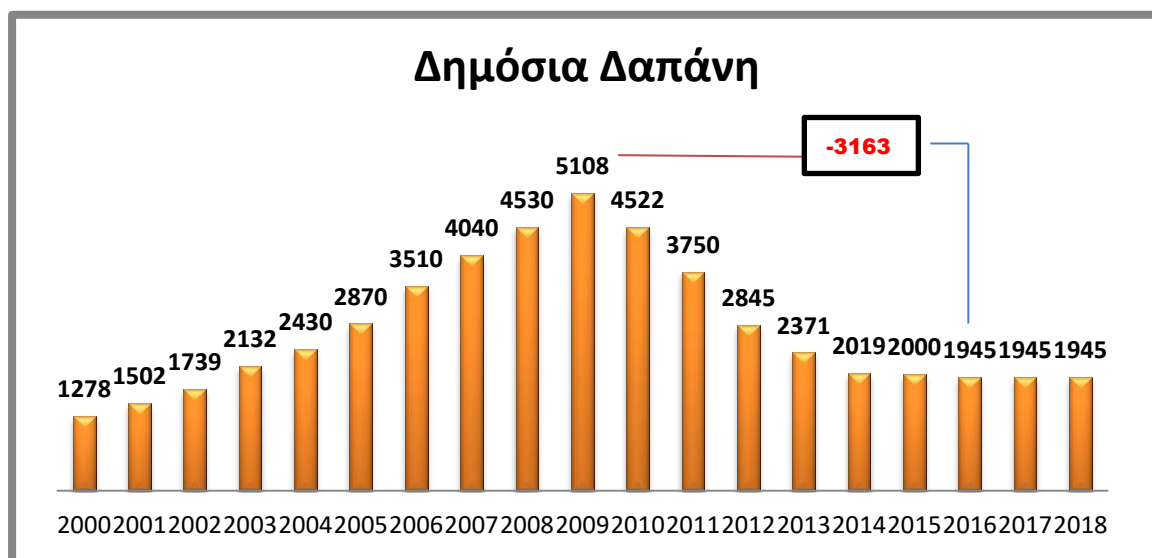
Πηγή : ΕΟΦ

Όπως γίνεται αντιληπτό, από το 2012 και έπειτα, η μείωση της δημόσιας φαρμακευτικής δαπάνης κατέστησε ανέφικτη την κάλυψη των αναγκών των ασθενών από το κράτος, με αποτέλεσμα το βάρος να μετατοπίστηκε στον ιδιωτικό τομέα, τόσο στους ασθενείς όσο και στη φαρμακευτική βιομηχανία.

Συγκεκριμένα, όπως απεικονίζεται στο διάγραμμα 16, η επιβάρυνση της φαρμακευτικής βιομηχανίας, μέσω των rebates και του clawback, συνεχώς αυξάνεται, με αποτέλεσμα η συμμετοχή της στην πραγματική δημόσια φαρμακευτική δαπάνη από 8,6% το 2012 να αυξηθεί στο 23,6% το 2015, και στο 27,5% για το 2016.

5.2.2 Δημόσια Φαρμακευτική Δαπάνη, 2000-2018 (εκατ. ευρώ)*

Διάγραμμα 18

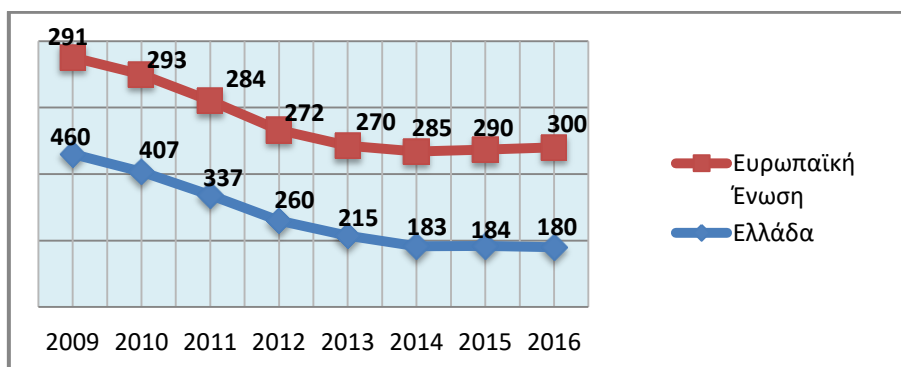

Πηγή : ΙΚΠΙ, 2016

Ειδικότερα σε ό,τι αφορά τη δημόσια φαρμακευτική δαπάνη, η εξέλιξή της καταγράφεται στο Πίνακα όπου είναι εμφανής η ραγδαία αύξηση στο διάστημα 2000-2009 και η ραγδαία μείωση στο διάστημα 2009-2016 με σταθεροποιητικές τάσεις την επόμενη τριετία.

5.2.3. Δημόσια Φαρμακευτική Δαπάνη κατά κεφαλήν 2009-2016

Διάγραμμα 19

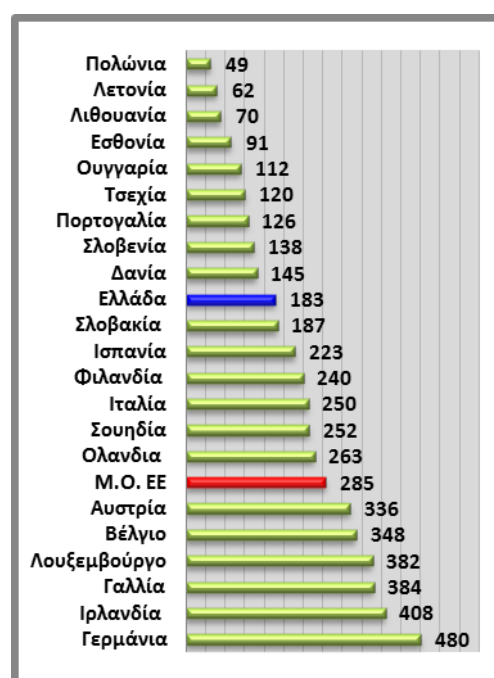
*ΙΚΠΙ Ινστιτούτο κοινωνικής και προληπτικής ιατρικής σελίδα 248 Η υγεία των Ελλήνων

Η κατά κεφαλήν δημόσια φαρμακευτική δαπάνη στην Ελλάδα ακολουθεί πτωτική πορεία, από €460 ανά κάτοικο το 2009 στα €180 το 2016 (Διάγραμμα 18), καθώς την περίοδο αυτή η φαρμακευτική δαπάνη συρρικνώθηκε κατά -60,8%, ενώ ο πληθυσμός μειώθηκε κατά -2,8%. Στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (διαθέσιμα στοιχεία για 22 χώρες), προκύπτει ότι η κατά κεφαλήν δημόσια φαρμακευτική δαπάνη από €291 το 2009 διαμορφώθηκε στα €285 το 2014, δηλαδή περίπου €100 υψηλότερα έναντι της Ελλάδας. Στην ΕΕ παρατηρείται μικρή πτώση στη δημόσια φαρμακευτική δαπάνη σε 12 χώρες, με αποτέλεσμα το τελικό ισοζύγιο να είναι ελαφρώς αρνητικό.

5.2.4 Δημόσια Φαρμακευτική Δαπάνη κατά κεφαλήν στην Ευρώπη

Διάγραμμα 20

Αναλυτικότερα, η υψηλότερη δημόσια κατά κεφαλήν φαρμακευτική δαπάνη καταγράφεται στη Γερμανία, στην Ιρλανδία και στη Γαλλία, ενώ η Ελλάδα με (€183) βρίσκεται κάτω από το μέσο όρο των 22 ευρωπαϊκών κρατών

Πηγή : Eurostat

5.3 Δαπάνες Υγείας – Φαρμάκου*

Το 2013, οι συνολικές δαπάνες υγείας στην Ελλάδα διαμορφώθηκαν στα €15,8 δισεκ. από τα οποία τα €10 δισεκ. αφορούσαν τη δημόσια δαπάνη υγείας. Μεταξύ 2009-2013, τόσο η συνολική δαπάνη υγείας, όσο και η δημόσια δαπάνη ακολούθησαν την πτωτική πορεία του ΑΕΠ, με μειώσεις που έφθασαν το **31,9%** και **37,8%** αντιστοίχως.

Αξίζει να σημειωθεί ότι η **φαρμακευτική δαπάνη** ** μαζί με τα άλλα ιατρικά προϊόντα υπέστησαν την μεγαλύτερη μείωση σε σχέση με τις υπόλοιπες δαπάνες υγείας την περίοδο 2009-2013

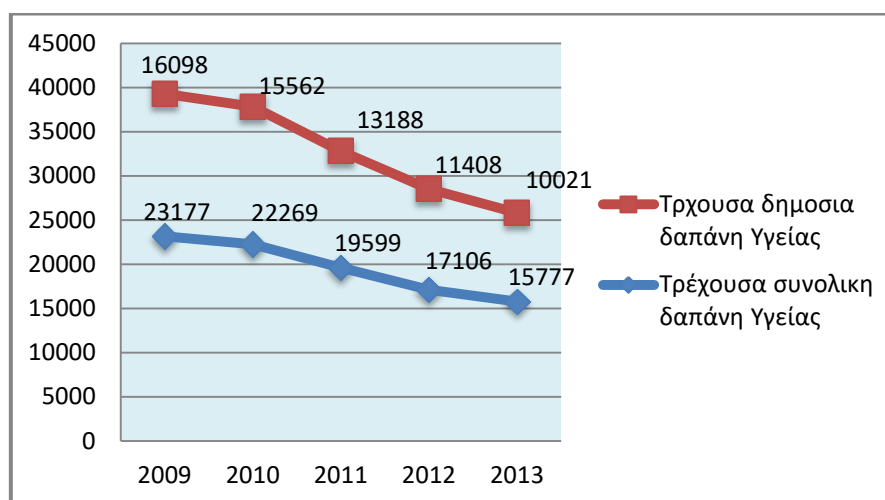
*Πηγή: Σύστημα Λογαριασμών Υγείας (ΣΛΥ)

Πίνακας 7

Τρέχουσα συνολική δαπάνη Υγείας (ΣΔΥ) και Τρέχουσα δημόσια δαπάνη Υγείας (ΔΔΥ) (σε εκατ. Ευρώ)					
	2009	2010	2011	2012	2013
Τρέχουσα συνολική δαπάνη Υγείας	23177	22269	19599	17106	15777
Τρέχουσα δημόσια δαπάνη Υγείας	16098	15562	13188	11408	10021

Πηγή: Σύστημα Λογαριασμών Υγείας (ΣΛΥ)

Διάγραμμα 21

Πηγή: Σύστημα Λογαριασμών Υγείας (ΣΛΥ) Ιδία επεξεργασία στοιχείων

Συγκεκριμένα, ενώ το 2009 η συνολική δαπάνη υγείας στην Ελλάδα αντιστοιχούσε στο 9,8% του ΑΕΠ, το 2013 μειώθηκε στο 8,6%, ποσοστό σημαντικά χαμηλότερο από το μέσο όρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (9,8%), ενώ το αντίστοιχο ποσοστό για τις χώρες της Ευρωζώνης (διαθέσιμα στοιχεία για 17 χώρες) ήταν στο 10,2% για το 2013, χωρίς ιδιαίτερες μεταβολές από το 2009.

Στις επιμέρους χώρες, το ποσοστό των δαπανών υγείας στο ΑΕΠ φτάνει : το 9% στην Πορτογαλία και το 8,8% στην Ιταλία.

Αναφορικά με τη δημόσια δαπάνη υγείας το ποσοστό στην Ελλάδα προσέγγισε το 5,5% το 2013, έναντι 7,8% στην ΕΕ και 8,0% στην Ευρωζώνη.

Αντίστοιχα στην Πορτογαλία το ποσοστό διαμορφώνεται στο 6% και στην Ιταλία στο 6,8%.

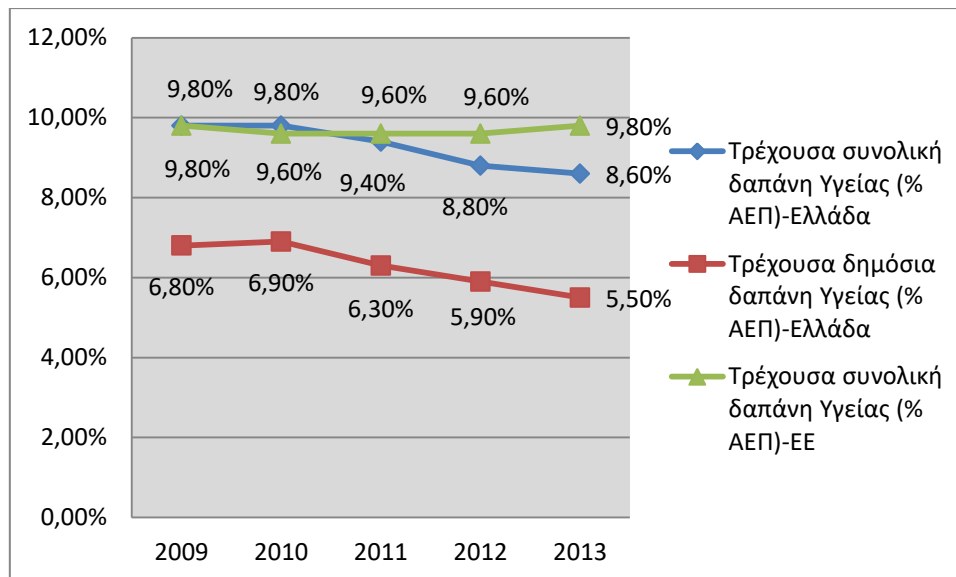
Πίνακας 8

Τρέχουσα συνολική Δαπάνη Υγείας και τρέχουσα Δημόσια Δαπάνη Υγείας ως % ΑΕΠ Ελλάδα, ΕΕ					
	2009	2010	2011	2012	2013
Τρέχουσα συνολική δαπάνη Υγείας (% ΑΕΠ)-Ελλάδα	9,80%	9,80%	9,40%	8,80%	8,60%
Τρέχουσα δημόσια δαπάνη Υγείας (% ΑΕΠ)-Ελλάδα	6,80%	6,90%	6,30%	5,90%	5,50%
Τρέχουσα συνολική δαπάνη Υγείας (% ΑΕΠ)-ΕΕ	9,80%	9,60%	9,60%	9,60%	9,80%

Πηγή: Σύστημα Λογαριασμών Υγείας (ΣΛΥ) Ιδία επεξεργασία στοιχείων

**Τρέχουσα συνολική Δαπάνη Υγείας και τρέχουσα Δημόσια Δαπάνη Υγείας ως % ΑΕΠ
Ελλάδα, ΕΕ**

Διάγραμμα 22

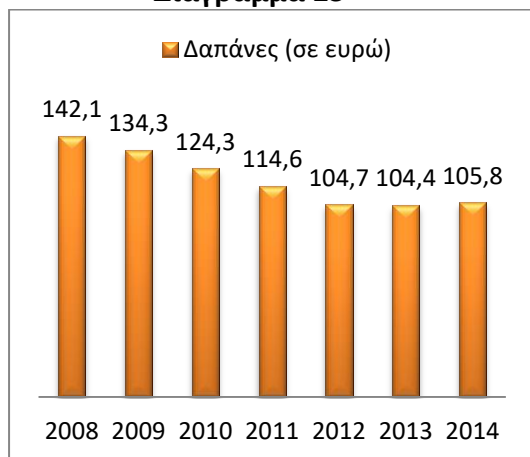

Πηγή: Σύστημα Λογαριασμών Υγείας (ΣΛΥ) Ιδία επεξεργασία στοιχείων

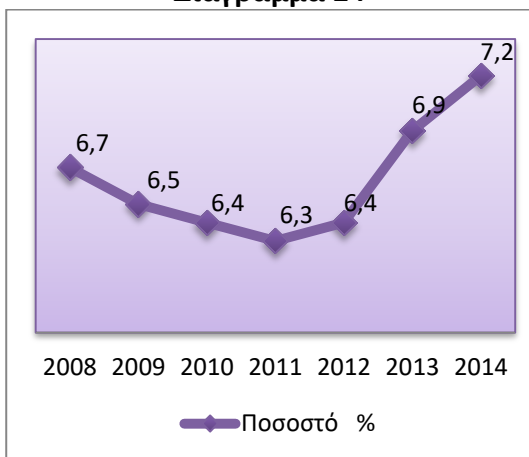
5.4 Ιδιωτική Δαπάνη Υγείας στην Ελλάδα

Κατανομή δαπανών νοικοκυριών, Υγεία, 2008-2014

Διάγραμμα 23

Διάγραμμα 24

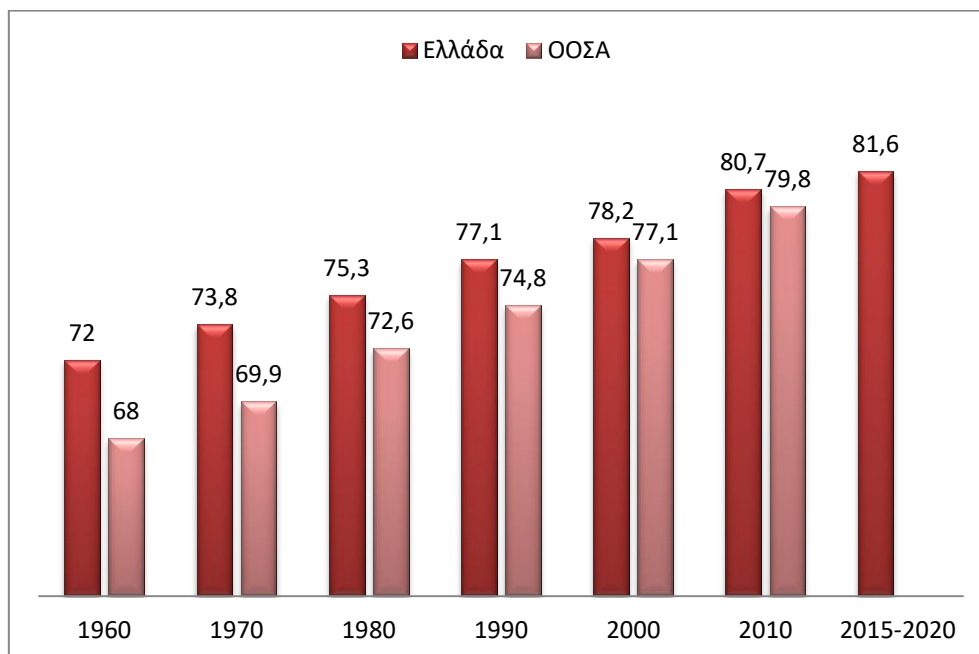
Πηγή **ΕΛΣΤΑΤ 2015** Ιδία επεξεργασία στοιχείων

Οι δαπάνες υγείας αποτελούσαν το 2014 το 7,2% των συνολικών δαπανών των νοικοκυριών έναντι 6,5% το 2009. Αν και ο μέσος όρος μηνιαίας δαπάνης ανά νοικοκυριό για την υγεία το 2014 παρουσίασε μείωση κατά 21% σε απόλυτα μεγέθη σε σχέση με το 2009 (105,8 ευρώ έναντι 134,4 ευρώ το 2009), το ποσοστό των δαπανών αυτών είναι υψηλότερο από το 2009, αντανακλώντας τη μειωμένη αγοραστική δύναμη των νοικοκυριών και την αυξημένη συμμετοχή των ασθενών στη δαπάνη του φαρμάκου

5.4 Προφίλ Υγείας των Ελλήνων

Εξέλιξη προσδόκιμου επιβίωσης στην Ελλάδα 1960-2010

Διάγραμμα 25

Πηγή: OECD, Health Data 2015, * Εκτίμηση ΟΗΕ

Το προσδόκιμο επιβίωσης στην Ελλάδα έχει αυξηθεί σημαντικά τα τελευταία 50 έτη. Συγκεκριμένα, από περίπου 72 έτη το 1960 αυξήθηκε κατά περίπου 9 έτη μέχρι το 2010 (Διάγραμμα 6) αποτυπώνοντας, εκτός των άλλων και την εξέλιξη της τεχνολογίας, τη βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών υγείας αλλά και τη σημαντική συμβολή της Έρευνας & Ανάπτυξης και της εισαγωγής νέων φαρμάκων και θεραπειών.

Συγκριτικά με το μέσο όρο των χωρών του ΟΟΣΑ, η Ελλάδα το 2013 παρουσίασε υψηλότερο προσδόκιμο επιβίωσης, 81,4 έτη έναντι 80,4 έτη του ΟΟΣΑ.

Το υψηλότερο προσδόκιμο επιβίωσης παρουσιάζεται σε χώρες όπως η Ιαπωνία, η Ισπανία, η Ελβετία και η Γαλλία .

Συμπεράσματα

- Πριν την οικονομική κρίση οι δαπάνες υγείας αυξάνονταν με ρυθμό μεγαλύτερο του ΑΕΠ.
- Οι συνολικές δαπάνες υγείας την περίοδο της οικονομικής κρίσης ακολούθησαν την πτωτική τάση του ΑΕΠ. Στο διάστημα 2009-2011 το ΑΕΠ μειώθηκε κατά 9,8% και η συνολική δαπάνη υγείας κατά 18,9%, ενώ στην περίοδο 2010-2014 ο προϋπολογισμός για την υγεία μειώθηκε κατά 60% περίπου.
- Το 2012 η μείωση των δαπανών υγείας ήταν πάνω από 2 δις. ευρώ (1% του ΑΕΠ), ενώ το 2013 οι δαπάνες υγείας απορρόφησαν το 8,65% του ΑΕΠ, ποσοστό χαμηλότερο από το μέσο όρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (9,8%). Το ίδιο έτος η δημόσια δαπάνη υγείας ως ποσοστό του ΑΕΠ προσέγγισε το 5,5%, έναντι 7,8% στην Ε.Ε. και 8% στην Ευρωζώνη.
- Σε ό,τι αφορά τις κατά κεφαλήν δαπάνες υγείας (σε απόλυτους αριθμούς), η Ελλάδα το 2013 κατείχε μία ενδιάμεση θέση, όταν όμως οι δαπάνες αυτές προσαρμόζονται στις οικονομικές δυνατότητες κάθε χώρας, τότε η σειρά τροποποιείται σε σημαντικό βαθμό με την Ελλάδα να κατέχει την τελευταία θέση. Έτσι, σήμερα, το σύστημα υγείας υποχρηματοδοτείται, αφού η Συνολική Δαπάνη Υγείας για το 2015 ήταν 15 δις ευρώ, η δημόσια δαπάνη υγείας 9,5 δις ευρώ και η ιδιωτική δαπάνη υγείας 5,5 δις ευρώ, με αποτέλεσμα η δημόσια δαπάνη για την υγεία να μην ξεπερνά το 5% του ΑΕΠ, ποσοστό που υπολείπεται σημαντικά από το αντίστοιχο άλλων αναπτυγμένων χωρών.
- Την περίοδο 2005-2009 συσσωρεύτηκαν τεράστια ελλείμματα στους προϋπολογισμούς του ΕΣΥ και των Ταμείων Υγείας.
- Οι δαπάνες για τις τρεις βασικές κατηγορίες φροντίδων υγείας (νοσοκομειακή, φαρμακευτική, εξωνοσοκομειακή) παρουσιάζουν αύξηση μέχρι το 2008-9 και στη συνέχεια πτώση. Τη μεγαλύτερη αύξηση προ κρίσης παρουσιάζει η ενδονοσοκομειακή δαπάνη.
- Στη διάρκεια της οικονομικής κρίσης υπήρξε σημαντική μείωση της συνολικής φαρμακευτικής δαπάνης, κυρίως της δημόσιας, η οποία από 5,3 δις ευρώ το 2008, δεν ξεπέρασε τα 2,2 δις ευρώ το 2014, με αποτέλεσμα η κατά κεφαλή δημόσια φαρμακευτική δαπάνη να είναι από το 2011 και μετά χαμηλότερη από τον μέσο όρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- Το 2011, το 65% του πληθυσμού αναφέρει ότι κατέβαλε ιδιωτικές δαπάνες για περίθαλψη, ενώ το 2015 το ποσοστό αυτό έχει αυξηθεί σημαντικά (93%). Το ποσοστό της ιδιωτικής δαπάνης εξακολουθεί να είναι ένα από τα υψηλότερα στον ΟΟΣΑ. Οι δαπάνες υγείας αποτελούσαν το 2014 το 7,2% των συνολικών δαπανών των νοικοκυριών έναντι 6,5% το 2009.
- Το μεγαλύτερο ποσό καταβάλλεται για επισκέψεις σε γιατρούς.
- Το ποσοστό του ετήσιου οικογενειακού εισοδήματος για δαπάνες υγείας είναι πενταπλάσιο στη χαμηλότερη εισοδηματική κατηγορία σε σύγκριση με την υψηλότερη.

Κεφάλαιο Έκτο (6)

«Φαρμακαποθήκες στην Ελλάδα και την Ευρώπη»

Η διάθεση των φαρμακευτικών προϊόντων δεν αποτελεί μόνο κεφαλαιώδη προϋπόθεση για την προστασία της υγείας του ελληνικού πληθυσμού, αλλά και βασικό συντελεστή της οικονομικής ανάπτυξης και της απασχόλησης.

Ο ρόλος των φαρμακαποθηκών στην αλυσίδα διανομής είναι σημαντικότερος και ποικιλόμορφος.

Με πάνω από **40.000** παραδόσεις καθημερινά, διασφαλίζουν την άμεση πρόσβαση όλων των ασθενών σε όλα τα σκευάσματα αφού εξυπηρετούν άμεσα ακόμη και το πλέον απομακρυσμένο φαρμακείο της χώρας, σε σύντομο χρόνο.

6.1. Αντικείμενο και σκοπός της φαρμακαποθήκης *

Η φαρμακαποθήκη έχει ως αντικείμενο την προμήθεια, κατοχή, εμπορία, διανομή ή εξαγωγή φαρμάκων, φαρμακευτικών προϊόντων, φαρμακευτικών ουσιών και γενικά των ειδών που αναφέρονται στην παράγραφο 2 του άρθρου 2 του Ν. 1316/83, όπως αυτό αντικαταστάθηκε με το άρθρο 1 του Ν. 1965/91, καθώς και των ειδών τα οποία επιτρέπεται σύμφωνα με διατάξεις άλλων νόμων ή αποφάσεων να διατίθενται σε φαρμακεία ή φαρμακαποθήκες.

Οι φαρμακαποθήκες δύναται να πωλούν είδη ιατρικής γενικής χρήσεως, καλλυντικά, διαιτητικά προϊόντα, γάλατα και τροφές βρεφικής ηλικίας, είδη υγιεινής βρεφών, εγκύων και λεχωϊδών, καλλυπισμού, ορθοπεδικά είδη και μηχανήματα, ιατρικά εργαλεία, μηχανήματα και βοηθήματα.

Επίσης δύναται να κατέχουν και να διακινούν κτηνιατρικά φάρμακα, αρκεί για το σκοπό αυτό να διαθέτουν ιδιαίτερο χώρο για φύλαξη, στον οποίο να αναγράφεται η ένδειξη «ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΑ ΦΑΡΜΑΚΑ».

Απαγορεύεται η πώληση από τις φαρμακαποθήκες προϊόντων που δεν περιλαμβάνονται μεταξύ εκείνων που μνημονεύονται στις παρά πάνω διατάξεις .

6.2. Το χονδρεμπόριο φάρμακου σε Ελλάδα και ΕΕ.**

Το χονδρεμπόριο φάρμακου στην Ελλάδα χωρίζεται σε Ιδιωτικό και Συνεταιριστικό. Το 1921 ιδρύθηκε ο Φαρμακεμπορικός Σύλλογος Ελλάδος που αποτελούσε το συλλογικό όργανο των ιδιωτικών φαρμακαποθηκών . Το 1976 η επωνυμία άλλαξε σε **ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΦΑΡΜΑΚΑΠΟΘΗΚΑΡΙΩΝ**

Είναι Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου και υπάγεται στο Υπουργείο Υγείας ως μη κερδοσκοπικός οργανισμός.

Σήμερα εκπροσωπεί περισσότερες από 100 ιδιωτικών συμφερόντων και 21 θυγατρικές των συνεταιρισμών (ΑΕ) φαρμακαποθήκες στην Ελλάδα .

Συμμετέχει δια αντιπροσώπου και στον αντίστοιχο Φαρμακεμπορικό Σύλλογο της Ευρώπης «Groupement International de la Repartition Pharmaceutique”, ο οποίος αντιπροσωπεύει 24 χώρες κράτη – μέλη και εδρεύει στις Βρυξέλλες.

*papw.gr Νομοθεσία

**papw.gr Ιστορικό

6.3. Ιστορικό των Συνεταιρισμών

Πρώτος ιδρύθηκε ο Συνεταιρισμός Φαρμακοποιών Θεσσαλίας (ΣΥ.Φ.ΘΕ)* το 1930 με έδρα το Βόλο. Από πρωτοπόρους φαρμακοποιούς με στόχο την ανάπτυξη μιας ηγετικής δύναμης στο χώρο της εμπορίας και διακίνησης φαρμακευτικών και παραφαρμακευτικών προϊόντων.

24 Σεπτεμβρίου 1932 Εγκρίθηκε το πρώτο Καταστατικό του ΣΥ.ΦΑ. ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ** με απόφαση του τότε Υπουργού Εθνικής Οικονομίας. Ιδρυτικά μέλη 14 Πρώτο τους μέλημα, ήταν η προάσπιση της οικονομικής και κοινωνικής τους υπόστασης και ο απρόσκοπτος εφοδιασμός των φαρμακείων τους με φάρμακα

Το 1946 , μια ομάδα διορατικών Λαρισαίων φαρμακοποιών, ενστερνιζόμενοι τον όρκο του Ιπποκράτη, σε μια εποχή όπου οι υποδομές της χώρας ήταν εντελώς υποτυπώδεις, τέθηκε η σκέψη να λειτουργήσει στην Λάρισα το δοκιμασμένο μοντέλο της γνωστής παγκοσμίως «Συντροφιάς των Αμπελακίων». Έτσι ιδρύθηκε ο (Σ.Ο.Φ.ΛΑ.) ***

Πρωτοστάτες σ' αυτήν την προσπάθεια ήταν είκοσι δύο (22) Φαρμακοποιοί μέτοχοι. Κατά τη δεκαετία του '80 (και ιδίως μετά το 1986) παρατηρήθηκε έκρηξη ιδρύσεως Προμηθευτικών Συνεταιρισμών Φαρμακοποιών στην Ελλάδα, με αποτέλεσμα ο αριθμός τους σήμερα να έχει φτάσει τους 27.

Οι φαρμακαποθήκες αποτελούν ανεξάρτητες επιχειρήσεις που αναλαμβάνουν τη συνεχή τροφοδοσία φαρμακείων.

Ενώ οι προμηθευτικοί συνεταιρισμοί φαρμακοποιών πραγματοποιούν αντίστοιχα διανομή στα μέλη που τους απαρτίζουν.

Οι ιδιωτικές εταιρείες φαρμακαποθηκών εκτιμάται ότι κάλυψαν το 59% της συνολικής αγοράς το 2015, ενώ το υπόλοιπο 41% αφορά την αγορά των συνεταιρισμών φαρμακοποιών. ****

Διάγραμμα 26

Πηγή **stochosis** 2016

*www.syfthe.gr Ιστορικό

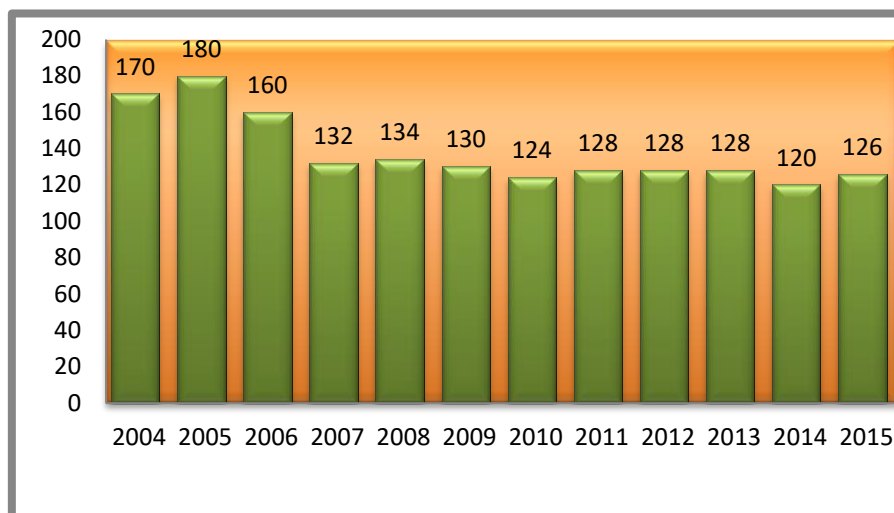
** syfathess.gr Ιστορικό

***www.sofla.gr Ιστορικό

****Εταιρεία stochosis ερεύνα για τις φαρμακαποθήκες 10/2016

Στην ελληνική αγορά δραστηριοποιούνται γύρω στις **130** επιχειρήσεις και συνεταιρισμοί

6.4.1 Αριθμός φαρμακαποθηκών στην Ελλάδα (2004-2015) Διάγραμμα 27

Πηγή **ΕΛΣΤΑΤ 2016** Ιδία επεξεργασία στοιχείων

Αξίζει να σημειωθεί ότι ο αριθμός των φαρμακαποθηκών στην Ελλάδα είναι υψηλός συγκρινόμενος με την υπόλοιπη Ευρώπη

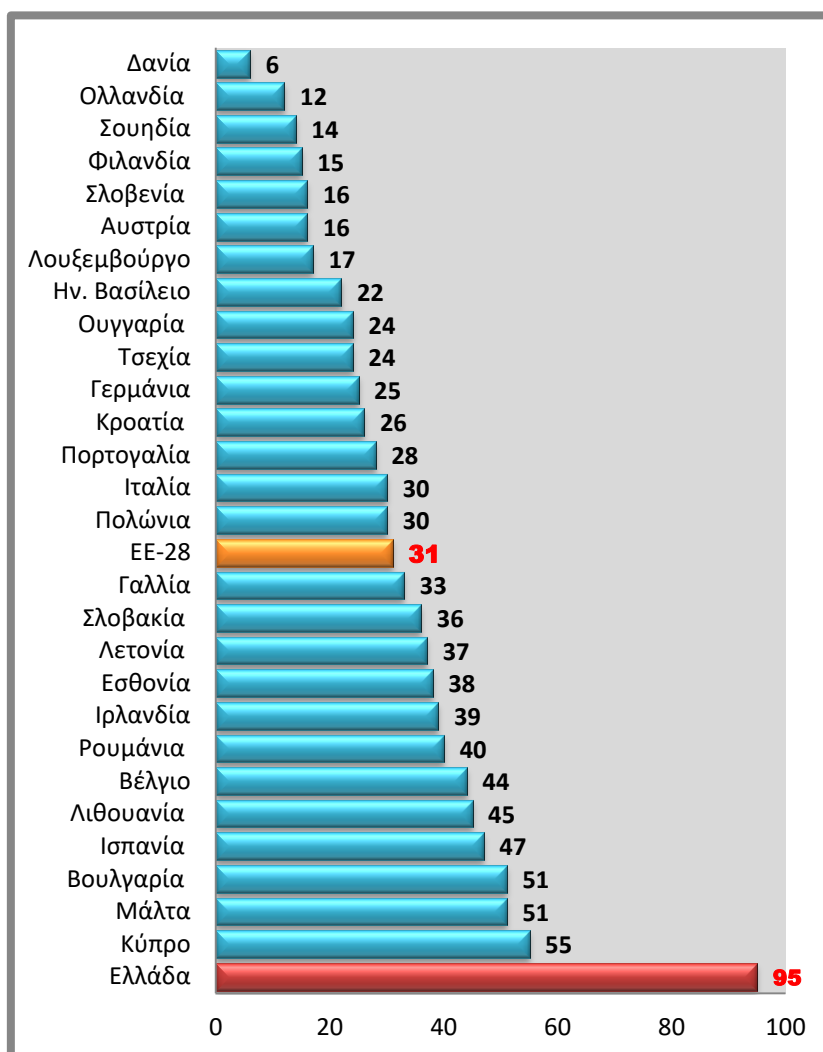
Δε θα ήταν λάθος να ισχυριστούμε πως οι φαρμακαποθήκες στην Ελλάδα (εταιρείες και συνεταιρισμοί) δραστηριοποιούνται κυρίως σε τοπικό και όχι σε εθνικό επίπεδο σε αντίθεση με τις περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες που κυριαρχεί το μοντέλο του **national wholesaler** (χονδρική πώληση σε εθνικό επίπεδο).

6.4.2. Αριθμός φαρμακείων στην Ελλάδα (2004-2015) Διάγραμμα 28

Πηγή **ΕΛΣΤΑΤ 2016** Ιδία επεξεργασία στοιχείων

6.4.3 Αριθμός φαρμακείων ανά 100. 000 κατοίκους στη Ευρώπη 2015 Διάγραμμα 29

Πηγή: ABDA, German Pharmacies, Figures Data Facts 2016, ΕΛ.ΣΤΑΤ., 2016 Τα στοιχεία για Ελλάδα προέρχονται από τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία της ΕΛ.ΣΤΑΤ

Το πιο πυκνό δίκτυο φαρμακείων σε όλη την Ευρώπη κατέχει η Ελλάδα. Αυτό επιβεβαιώνει και η έρευνα της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής για τα φαρμακεία που δημοσιοποιήθηκε και σύμφωνα με την οποία το 2015 λειτούργησαν 10.380 φαρμακεία στην Ελλάδα, δηλαδή 9,5 φαρμακεία ανά 10.000 κατοίκους. Από τη σύγκριση με τα στοιχεία του Ευρωπαϊκού Συλλόγου Φαρμακοποιών (PGEU), προκύπτει ότι η Ελλάδα έχει μακράν το πυκνότερο δίκτυο φαρμακείων στην Ευρώπη.

Στη 2η θέση της σχετικής λίστας βρίσκεται η Κύπρος με 5,5 φαρμακεία ανά 10.000 κατοίκους, και ακολουθεί η Βουλγαρία με 5,1 φαρμακεία ανά 10.000 κατοίκους. Αντίθετα, στις χώρες που πιο δύσκολα βρίσκει κάποιος φαρμακείο συγκαταλέγονται η Δανία όπου το ποσοστό σε φαρμακεία ανά 10.000 κατοίκους είναι 0,6, στην Ολλανδία 1,18 και στη Σουηδία 1,4.

Στην Ελλάδα, η περιφέρεια με τη μεγαλύτερη πυκνότητα σε φαρμακεία ως προς τον πληθυσμό της είναι η Θεσσαλία, όπου αναλογούν 10,9 φαρμακεία ανά 10.000 πληθυσμό, με δεύτερη την Κεντρική Μακεδονία (10,3 ανά 10.000 πληθυσμό), ενώ η μικρότερη πυκνότητα σε φαρμακεία εμφανίζεται στη Στερεά Ελλάδα (8 ανά 10.000 πληθυσμό).

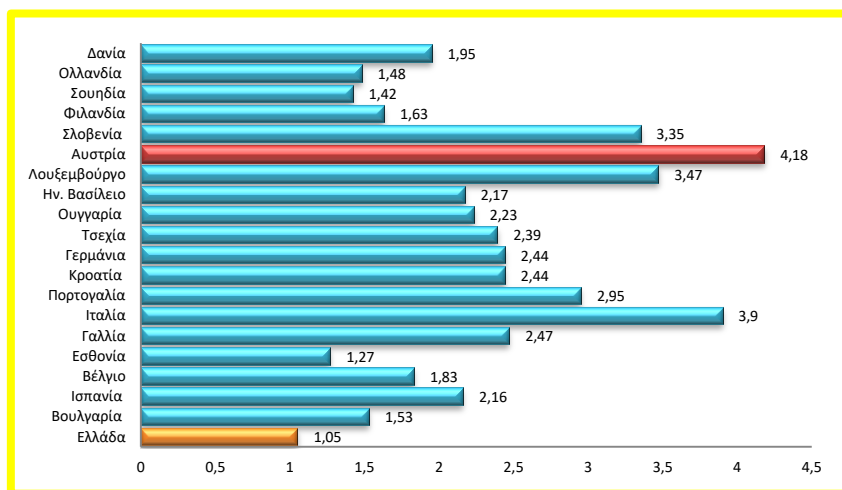
6.4.4. Αριθμός φαρμακείων ανά 10.000 κατοίκους ανά Περιφέρεια Πινάκας 9

Περιφέρεια	2013	2014	2015
Αττική	9,6	9,7	9,7
Βόρειο Αιγαίο	8,6	8,7	8,8
Νότιο Αιγαίο	8,1	8,4	8,3
Κρήτη	8,4	8,5	8,8
Ανατολική Μακεδονία & Θράκη	9,2	9,4	8,9
Κεντρική Μακεδονία	10,4	10,5	10,3
Δυτική Μακεδονία	8,5	8,8	8,9
Ήπειρος	9,4	9,6	9,5
Θεσσαλία	10,9	11,1	10,9
Ιόνια Νησιά	8,9	9	9,1
Δυτική Ελλάδα	9,7	9,9	9,2
Στερεά Ελλάδα	8,1	8,3	8
Πελοπόννησος	9	9,2	8,5

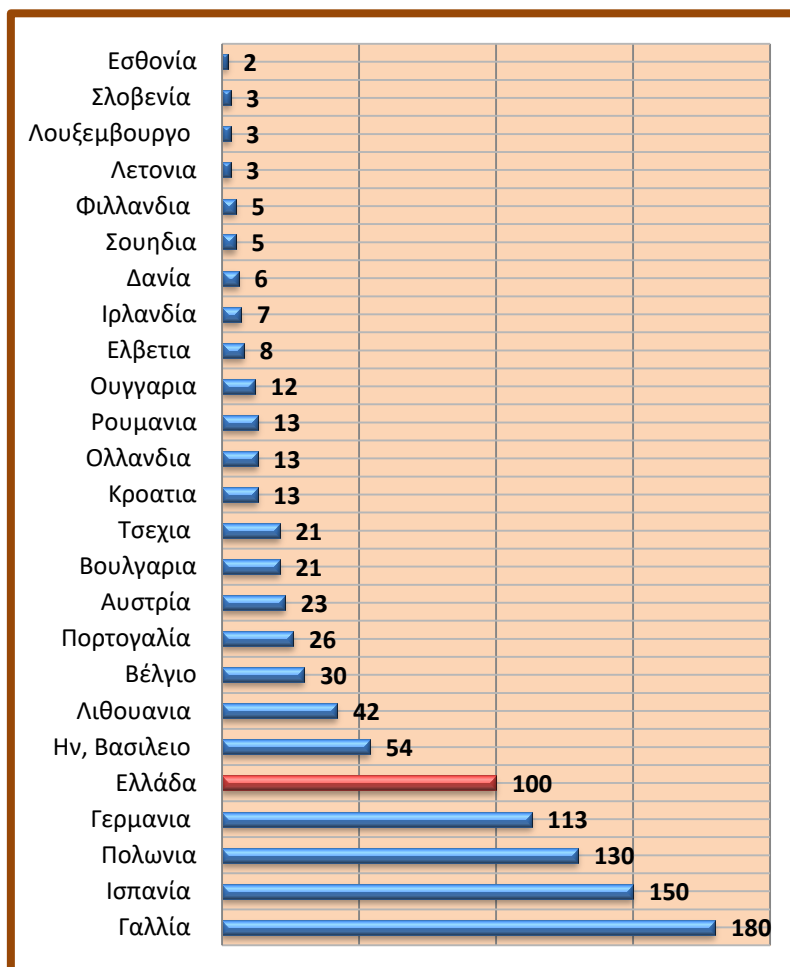
Τα στοιχεία για την Περιφέρεια προέρχονται από των Πανελλήνιο Σύλλογο Φαρμακοποιών

Το 2015 ο αριθμός των φαρμακείων που λειτουργούσαν στην Ελλάδα μειώθηκε μόλις κατά 1% (από 10.527 που λειτουργούσαν το 2014, σε 10.380). Μεγαλύτερη μείωση καταγράφηκε στις Περιφέρειες Πελοποννήσου (8% μείωση του αριθμού των φαρμακείων), Δυτικής Ελλάδας (6%) και Ανατολικής Μακεδονίας Θράκης (5%).

6.4.5. Αριθμός φαρμακοποιών ανά φαρμακείο στην Ευρώπη 2015 Διάγραμμα 30

6.4.6. Οι φαρμακαποθηκες στην Ευρώπη Διάγραμμα 31

Ιδία επεξεργασία βάσει στοιχείων GIRP, 2014

Αξίζει εδώ να αναφερθεί ότι το 2016 ο αριθμός των φαρμακαποθηκών, σύμφωνα με τα πρόσφατα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ, ήταν στις 126, έχοντας σημειώσει άνοδο κατά 5% σε σχέση με το 2014, αλλά έχοντας σημειώσει μεγάλη μείωση σε σχέση με δέκα χρόνια πριν όπου έφταναν στις 180. Πάντως, ακόμη και παρά τη μείωση αυτή, η Ελλάδα κατέχει την καλύτερη αναλογία όσον αφορά τη σχέση φαρμακαποθηκών/ πληθυσμού, καθώς αντιστοιχεί μία φαρμακαποθήκη ανά 110.600 κατοίκους

6.5. Ποσοστό κέρδους (μικτό)

Τα περιθώρια κέρδους των χονδρεμπόρων ποικίλουν ανάλογα με το αν το φάρμακο είναι στην αρνητική ή στη θετική λίστα ή αν είναι ΜΗ.ΣΥ.ΦΑ. Επίσης, τα ποσοστά κέρδους των φαρμακοποιών διαφοροποιούνται ανάλογα με τη χονδρική τιμή του εκάστοτε φαρμάκου. Για φάρμακα που ανήκουν στη θετική λίστα (αποζημιώνονται από τους φορείς κοινωνικής ασφάλισης) τα περιθώρια κέρδους είναι τα ακόλουθα:

6.5.1 Περιθώρια κέρδους (mark-up) στην εφοδιαστική αλυσίδα φαρμάκου 2016

Πινάκας 10

	Αποζημιούμενα Φάρμακα με EXF < €200	Αποζημιούμενα Φάρμακα >€200,01	ΜΗ.ΣΥ.ΦΑ	Αρνητική Λίστα
Χονδρικό Εμπόριο (επί της καθαρής τιμής ex-factory)	4,90%	1,50%	7,80%	5,40%

Πηγή: ΦΕΚ 3890/2.12.2016

Το ποσοστό κέρδους των φαρμακαποθηκών στην Ευρώπη κυμαίνεται γενικά ανάμεσα σε 4 και 8%

Για τα φαρμακεία το ποσοστό μικτού κέρδους (mark-up) για όλα τα αποζημιούμενα φάρμακα από τους ΦΚΑ σύμφωνα με το κάτωθι πίνακα.

6.5.2.Περιθώριο κέρδους για το φαρμακείο 2016 (%)

Πινάκας 11

Χονδρική Τιμή (€)	Ποσοστό Μικτού Κέρδους
0-50	30,00%
50,01-100	20,00%
100,01-150	16,00%
150,01-200	14,00%
200,01-300	12,00%
300,01-400	10,00%
400,01-500	9,00%
500,01-600	8,00%
600,01-700	7,00%
700,01-800	6,50%
800,01-900	6,00%
900,01-1000	5,50%
1000,01-1250	5,00%
1250,01-1500	4,25%
1500,01-1750	3,75%
1750,01-2000	3,25%
2000,01-2250	3,00%
2250,01-2500	2,75%
2500,01-2750	2,50%
2750,01-3000	2,25%

Πηγή: ΦΕΚ 3890/2.12.2016

Τα ανωτέρω ποσοστά μικτού κέρδους αποτελούν ανώτατα όρια στην περίπτωση των ΜΗ.ΣΥ. ΦΑ. για τους χονδρεμπόρους και για τους φαρμακοποιούς οι οποίοι δύνανται οικειοθελώς να προσφέρουν φαρμακευτικά προϊόντα σε χαμηλότερες τιμές με την προϋπόθεση αναγραφής στο παραστατικό πώλησης.

Τα ανωτέρω ποσοστά μικτού κέρδους αφορούν όλα τα αποζημιούμενα φάρμακα που χορηγούνται από ιδιωτικά φαρμακεία, συμπεριλαμβανομένων και των φαρμακευτικών προϊόντων της παρ. 2 του άρθρου 12 του Ν.3816/2010.

Όταν τα φάρμακα αυτά διατίθενται από ιδιωτικά φαρμακεία και δεν καλύπτει τη σχετική δαπάνη ο ΕΟΠΥΥ ή άλλος δημόσιος φορέας, το κέρδος του φαρμακοποιού καθορίζεται σύμφωνα με τα ποσοστά του ως άνω πίνακα και για φάρμακα με χονδρική τιμή μεγαλύτερη από €3.000 ορίζεται περιθώριο 2%.

Σύμφωνα με το σύστημα τιμολόγησης των φαρμάκων, τον συντελεστή ΦΠΑ 6% και τη διαστρωμάτωση των φαρμακευτικών προϊόντων στην αποζημιούμενη αγορά λιανικές τιμές (στοιχεία IMS 06/2016), το μεσοσταθμικό ποσοστό της τιμής που αναλογεί στον παραγωγό **ανέρχεται στο 69,9%, του χονδρέμπορου στο 3,4% και του φαρμακοποιού στο 21,2%.**

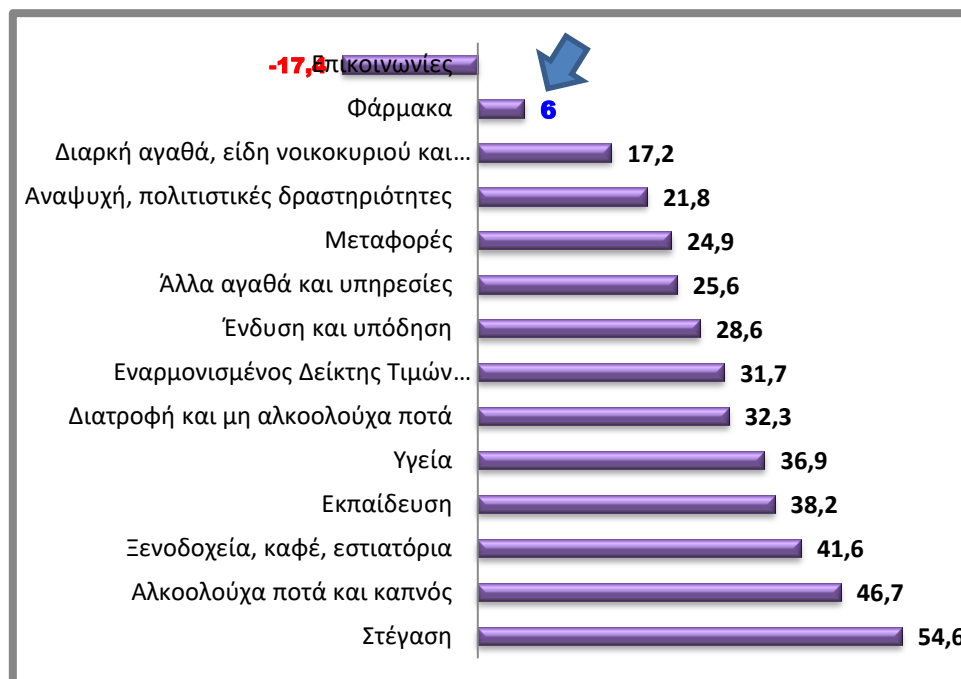
6.6. Δείκτης τιμών φαρμάκων

Τη περίοδο 2000 - 2008, οι τιμές των φαρμάκων αυξήθηκαν κατά 6% παρουσιάζοντας τη χαμηλότερη θετική μεταβολή μεταξύ των κατηγοριών όλων των αγαθών, ενώ μεταξύ 2009 και 2015 ο δείκτης τιμών φαρμάκων υποχωρεί με τη μεγαλύτερη ένταση (-15%).

Ετήσια % μεταβολή δείκτη τιμών ανά κατηγορία αγαθών (2015=100)

Διάγραμμα 32

2000 - 2008

Πηγή: Eurostat, Harmonised Indices of Consumer Prices (HICP), 2016 Ιδία επεξεργασία στοιχείων

Διάγραμμα 33

Πηγή: Eurostat, Harmonised Indices of Consumer Prices (HICP), 2016 Ιδία επεξεργασία στοιχείων

6.7. Τιμολόγηση Φαρμάκων*

Στην Ελλάδα η τιμολόγηση των φαρμακευτικών προϊόντων είναι βασισμένη στο international reference pricing με βάση το N.4213, Κεφάλαιο 4, άρθρο 22, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει, τα φαρμακευτικά προϊόντα τιμολογούνται βάσει του μέσου όρου των τριών χαμηλότερων τιμών των κρατών μελών της ΕΕ28. Οι παραπάνω διατάξεις εξειδικεύονται με την έκδοση Υπουργικών Αποφάσεων. Κατά τη διάρκεια της περιόδου 2015-2016, δεν υπήρξαν σημαντικές αλλαγές στο καθεστώς τιμολόγησης. Η ανώτατη τιμή παραγωγού (ex factory) των φαρμάκων αναφοράς υπό καθεστώς προστασίας (**on-patent**) ορίζεται ως ο μέσος όρος των 3 χαμηλότερων τιμών του ίδιου φαρμάκου (9ψήφιος κωδικός ΕΟΦ) των κρατών μελών της ΕΕ, που δημοσιεύουν αξιόπιστα στοιχεία.

Η ανώτατη τιμή παραγωγού των φαρμάκων αναφοράς μετά τη λήξη της περιόδου προστασίας (**off-patent**) και την πρώτη κυκλοφορία του πρώτου αντίστοιχου γενόσημου προϊόντος στην ελληνική αγορά (σύμφωνα με τα στοιχεία πωλήσεων του ΕΟΦ), μειώνεται αυτόματα στο 50% της τελευταίας τιμής υπό προστασία (δλδ. της χονδρικής τιμής που είχε όταν κυκλοφόρησε το 1ο γενόσημο), είτε στον μέσο όρο των 3 χαμηλότερων τιμών των κρατών μελών της ΕΕ, ανάλογα με το ποια είναι σε κάθε περίπτωση η χαμηλότερη, χωρίς να μειωθεί περαιτέρω από τη χαμηλότερη προκύπτουσα τιμή της Ε Ε

Η τιμή των **γενοσήμων** φαρμάκων, ανεξαρτήτως της ημερομηνίας έγκρισής τους, διατηρεί το 65% της προκύπτουσας τιμής των αντίστοιχων φαρμάκων αναφοράς, μετά τη λήξη της περιόδου προστασίας των δεδομένων

Κατά την εφαρμογή των ανωτέρω, οι μειώσεις τιμών που προκύπτουν σε κάθε ανατιμολόγηση δεν δύνανται να είναι μεγαλύτερες από 10% επί της χονδρικής τιμής. Έαν για το γενόσημο μετά το τέλος των υπολογισμών η προκύπτουσα τιμή είναι μεγαλύτερη από το προϊόν αναφοράς χωρίς προστασία, τότε η προστασία του 10% δε θα εφαρμόζεται και η τιμή του γενοσήμου θα καθορίζεται στο 65% της προκύπτουσας τιμής του προϊόντος αναφοράς. Επίσης, για τα γενόσημα φάρμακα με λιανική τιμή άνω των 12€ εφαρμόζεται δυναμική τιμολόγηση.

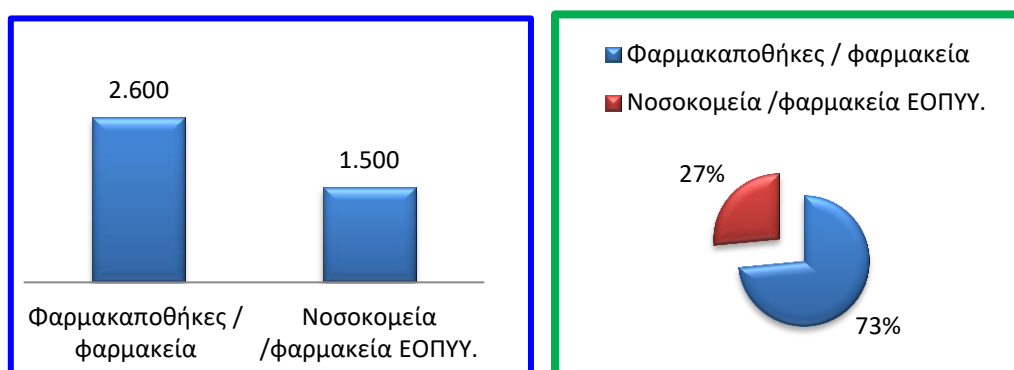
*Πηγή ΕΟΦ

6.8 Πωλήσεις Φαρμάκων *

Το 2015 οι πωλήσεις φαρμάκων σε φαρμακεία/φαρμακαποθήκες (σε αξία) διαμορφώθηκαν στα €4,1 δισεκ., μειωμένες κατά -2,7% σε σχέση με το 2014, σε αντίθεση με τις πωλήσεις στα νοσοκομεία/φαρμακεία ΕΟΠΥΥ που παρουσίασαν αύξηση κατά 5,7% πλησιάζοντας το €1,5 δισεκ.

Από το σύνολο των πωλήσεων, το 73,5% διοχετεύθηκε στα φαρμακεία/ φαρμακαποθήκες, ενώ το υπόλοιπο στα νοσοκομεία/φαρμακεία ΕΟΠΥΥ.

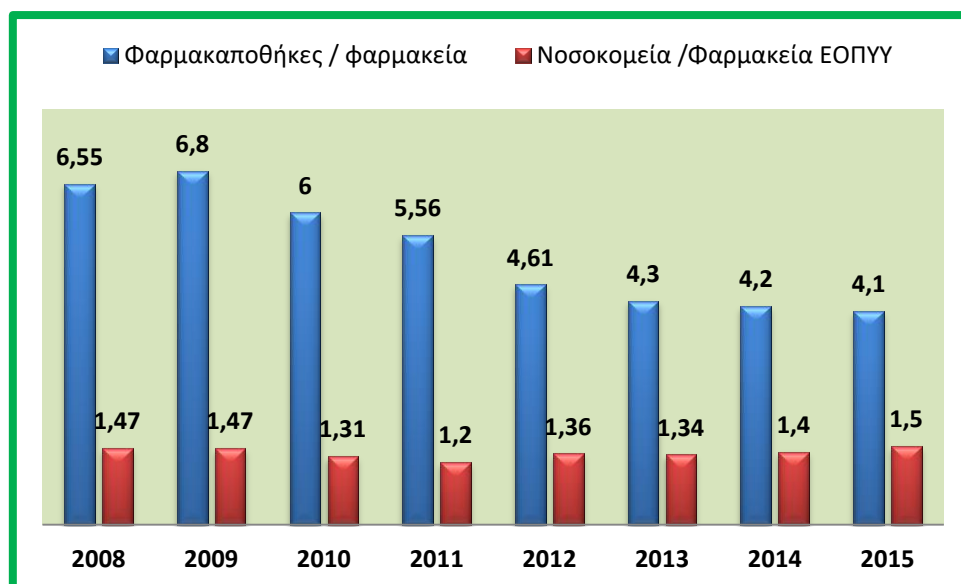
Διάγραμμα 34

Πηγή ΕΟΦ

Πωλήσεις φαρμάκων σε αξία στην Ελλάδα, 2008-2015, (σε δισεκ. €)

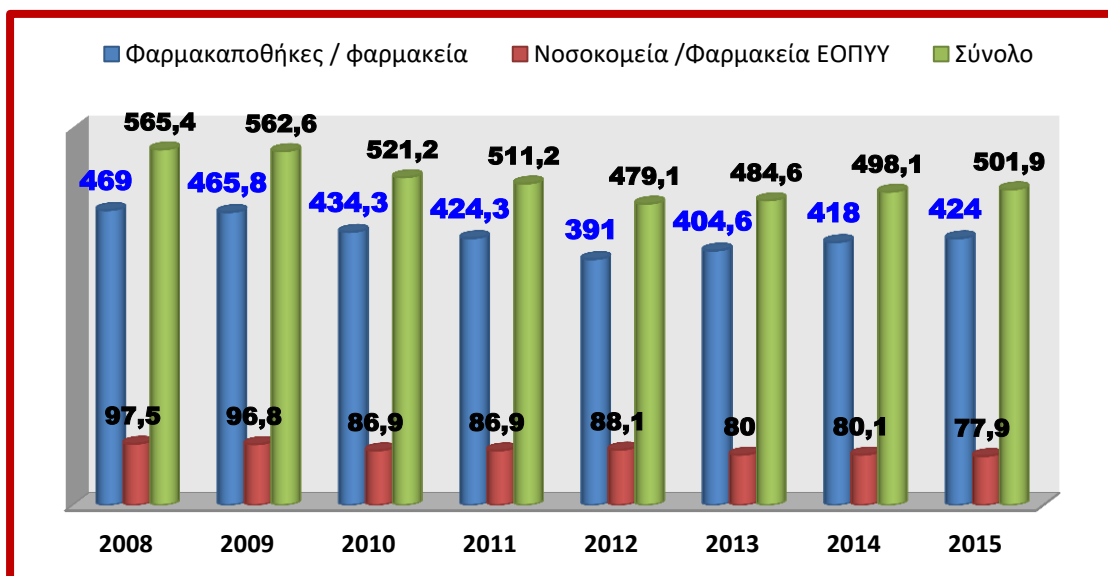
Διάγραμμα 35

Πηγή ΕΟΦ 2016 (Φαρμακεία/ Φαρμακαποθήκες σε λιανικές τιμές και Νοσοκομεία σε Νοσοκομειακές τιμές)

*Πηγή ΣΦΕΕ Ετήσια έκθεση 2016

Πωλήσεις φαρμάκων σε όγκο στην Ελλάδα, 2008-2015, (εκατ. συσκευασιών)
Διάγραμμα 36

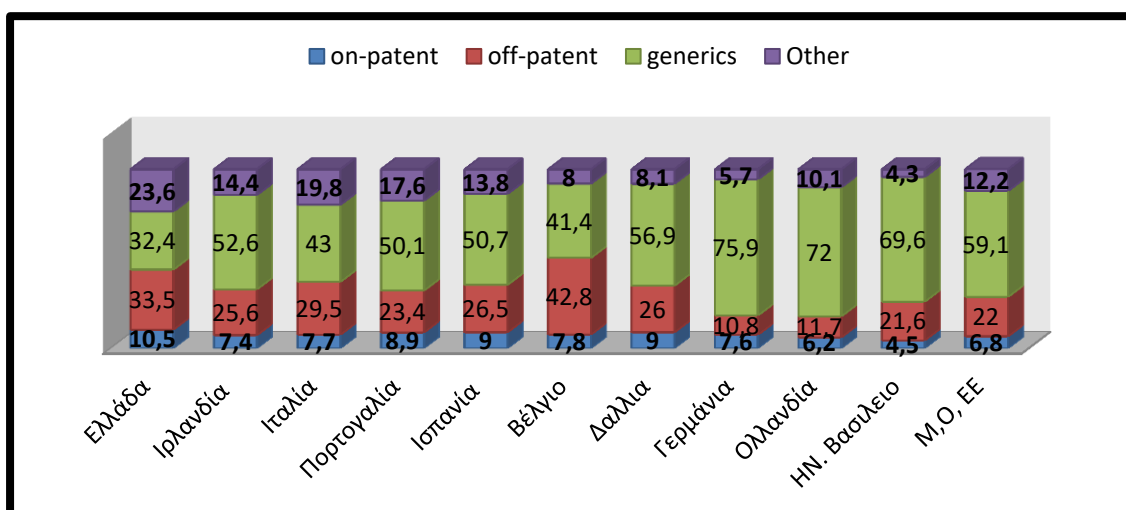

Πηγή ΕΟΦ 2016

Σε ότι αφορά στον αριθμό των συσκευασιών, σημειώθηκε άνοδος κατά 0,9% σε σχέση με το 2014, στις 502,2 εκατ. συσκευασίες, με αύξηση κατά 1,6% στα φαρμακεία/φαρμακαποθήκες και μείωση -2,6% στα νοσοκομεία/φαρμακεία ΕΟΠΥΥ.*

Διείσδυση φαρμακευτικών προϊόντων σε όγκο με βάση το καθεστώς προστασίας σε χώρες της Ευρώπης 2016 (%)

Διάγραμμα 37

Πηγή ΕΟΦ 2016

*Πηγή ΣΦΕΕ Ετήσια έκθεση 2016

Στην Ελλάδα, βάσει στοιχείων της IMS (MAT02/2016), η διείσδυση σε όγκο των προστατευμένων φαρμάκων (on-patent) αντιπροσωπεύει το 10,5% της αγοράς (Διάγραμμα 35).

Ποσοστό υψηλότερο από το μέσο όρο της Ευρώπης (6,8%) που πιθανά δικαιολογείται από τις σημαντικά χαμηλότερες τιμές αυτών των προϊόντων έναντι των χωρών της ΕΕ (€ 0,87ανά μονάδα έναντι €1,84).

Όσον αφορά το μερίδιο αγοράς των μη προστατευμένων φαρμακευτικών προϊόντων σε όγκο, ανέρχεται συνολικά στο 65,9% (off-patent 33,5% και generics 32,4%) παρουσιάζοντας ανοδική τάση σε σχέση με τις προηγούμενες χρονιές. Αξίζει να σημειωθεί πως η διείσδυση των γενοσήμων έχει αυξηθεί κατά 3,7 ποσοστιαίες μονάδες από το 2014

Πωλήσεις Εξωτερικού

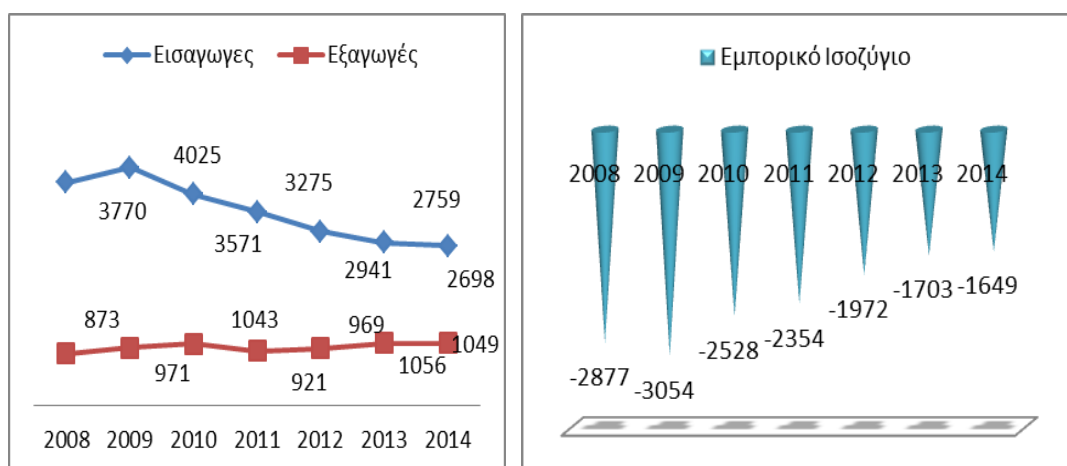
Ο ρόλος του φαρμακευτικού κλάδου, στη διαμόρφωση του συνολικού εξωτερικού εμπορίου της χώρας, είναι ιδιαίτερα σημαντικός.

Οι εισαγωγές και οι εξαγωγές φαρμάκων το 2014 ανήλθαν σε €2,7 δισεκ. και €1,0 δισεκ. αντίστοιχα. Σε σχέση με το 2013, οι εισαγωγές φαρμακευτικών προϊόντων παρουσίασαν μείωση κατά 2,2%, ενώ οι εξαγωγές μειώθηκαν κατά 0,7% με αποτέλεσμα το έλλειμμα να συρρικνωθεί κατά 3,1%, ενώ σε απόλυτα μεγέθη διαμορφώθηκε στα -€1,6 δισεκ. έναντι -€1,7 δισεκ. το 2013.

Τέλος, σύμφωνα με τα στοιχεία του Πανελληνίου Συνδέσμου Εξαγωγέων, για το 2014, οι εξαγωγές φαρμάκων αποτελούν το πρώτο εξαγωγίμο προϊόν σε όρους αξίας, μετά την κατηγορία των πετρελαιοειδών.

Εξέλιξη εμπορικού ισοζυγίου Φαρμάκων (εκατ. €)

Διάγραμμα 38

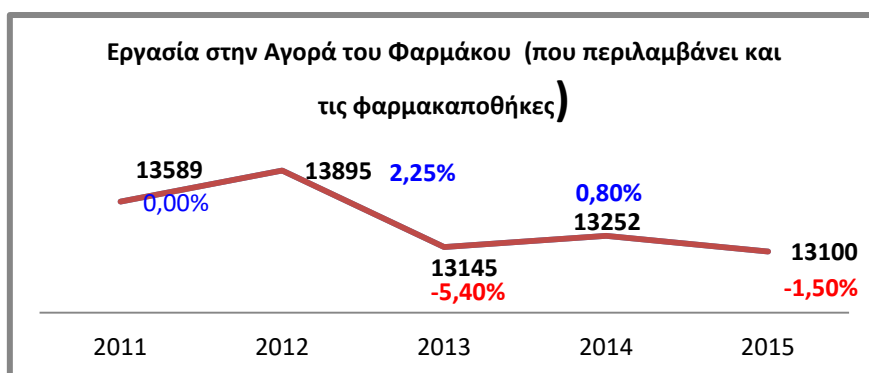
Πηγή: Eurostat, International trade, EU Trade Since 1988 By CN8, 2015,

Πηγή ΣΦΕΕ Ετήσια έκθεση 2016

6.9 Απασχόληση *

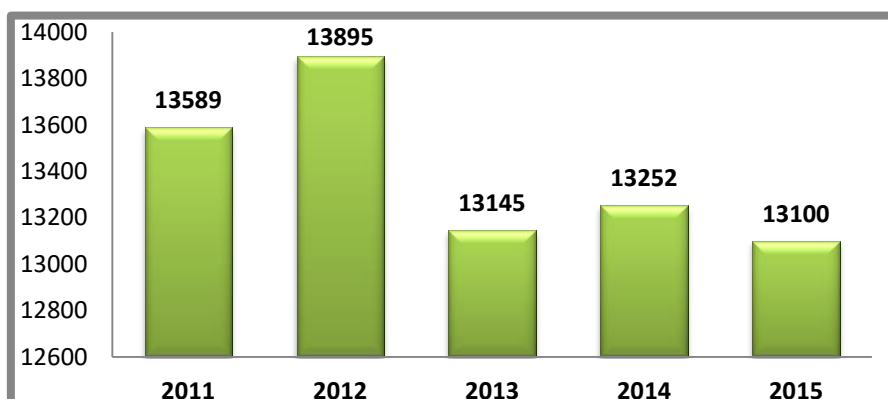
Η φαρμακοβιομηχανία στην Ευρώπη αποτελεί κλάδο υψηλής τεχνολογίας, ενώ για το 2015 προσέφερε άμεση απασχόληση σε περίπου 725 χιλ. άτομα (EFPIA Facts and Figures, 2016), ενώ δημιουργεί περίπου 3 με 4 φορές περισσότερες έμμεσες θέσεις εργασίας. Στην Ελλάδα, η απασχόληση στο στενό πυρήνα της παραγωγής φαρμάκου, διαμορφώθηκε στα 13,1 χιλ. άτομα το 2015, μειωμένη ελαφρώς κατά -1,5% σε σχέση με το 2014, ενώ την περίοδο 2013-2015 παρέμεινε σχεδόν στα ίδια επίπεδα. Η ανεργία στο φάρμακο δεν ακολουθεί τον γενικό δείκτη (σελίδα 50)

Διάγραμμα 39

Στις ιδιωτικές φαρμακαποθήκες και στους συνεταιρισμούς εργάζονται περίπου 3.000 άτομα .

Απασχόληση στην παραγωγή Φαρμάκου στην Ελλάδα

Πηγή: Eurostat, Labour Force Survey 2016

Το 2015 οι απασχολούμενοι στον κλάδο παραγωγής φαρμάκου αντιστοιχούν στο 0,4% της συνολικής απασχόλησης στην ελληνική οικονομία, ενώ στο σύνολο της μεταποίησης αντιστοιχούν στο 4,0%.

Στην Ελλάδα, τα ποσοστά των απασχολούμενων στον κλάδο παραγωγής φαρμάκου στο σύνολο της μεταποίησης και της οικονομίας βρίσκονται πάνω από το μέσο όρο της ΕΕ28 (2,5%).

*Πηγή ΣΦΕΕ Ετήσια έκθεση 2016

Απασχόληση στον κλάδο εγχώριας παραγωγής φαρμάκου 2012-2015*

Διάγραμμα 40

Πηγή: Eurostat, Labour Force Survey 2016

Ταυτόχρονα, σύμφωνα με την Στατιστική Ταξινόμηση Επαγγελματιών, στον κλάδο της παραγωγής φαρμάκων παρατηρείται ότι η πλειοψηφία των εργαζομένων το 61,3% (8.128 άτομα) είναι πανεπιστημιακής εκπαίδευσης (επίπεδο 5) γεγονός που δείχνει την υψηλή εκπαιδευτική κατάρτιση στον κλάδο.

Εκπαιδευτική διάρθρωση απασχόλησης στην παραγωγή Φαρμάκου (2014)

Πίνακας 12

Εκπαιδευτική βαθμίδα	Κλάδος 21		Σύνολο οικονομίας	Σύνολο Βιομηχανίας
	Αριθμός ατόμων	Ποσοστά %	Ποσοστά %	Ποσοστά %
Βασική εκπαίδευση (πρωτοβάθμια)	563	4,2	13,6	15,9
Δευτεροβάθμια (γυμνασιο)	383	2,9	9,8	13,9
Δευτεροβάθμια (λυκείο)	3285	24,8	33,5	41,7
ΙΕΚ	227	1,7	9,8	8,9
ΑΕΙ, ΤΕΙ	3128	61,3	32,5	19,3
Μεταπτυχιακό επίπεδο	666	5	1	0,2
Συνολο	13252	100	100	100

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ., Διεθνή Τυποποιημένη Ταξινόμηση της Εκπαίδευσης (ISCED)

*Πηγή ΣΦΕΕ Ετήσια έκθεση 2016

6.10. Διανομή Φαρμάκων Ελληνικών και Ευρωπαϊκών Φαρμακαποθηκών *

Ας δούμε, όμως, τι συμβαίνει στην ευρωπαϊκή αγορά, δανειζόμενοι στοιχεία από τον **GIRP** (EUROPEAN ASSOCIATION OF FULL LINE WHOLESALERS) που αντιπροσωπεύει 750 εταιρείες χονδρικής πώλησης φαρμάκων (full-line wholesalers) σε 32 ευρωπαϊκές χώρες και στην Ελλάδα.

Το μοντέλο διανομής που κυριαρχεί στην Ευρώπη είναι το multi-channel όπου οι φαρμακαποθήκες δουλεύουν με όλες τις φαρμακευτικές εταιρείες και μόνο σε Σουηδία και Φιλανδία έχουμε το single-channel μοντέλο όπου μια φαρμακευτική εταιρεία διαθέτει τα φάρμακά της σε μία μόνο φαρμακαποθήκη αποκλειστικά. Η διανομή και διακίνηση φαρμάκου στην Ευρώπη γίνεται κυρίως μέσω των:

1. **full-line wholesalers** (όπως οι δικές μας ιδιωτικές ή συνεταιρισμοί) σε εθνικό (national) ή τοπικό (regional) επίπεδο.
2. **short-line wholesalers** δηλ. χονδρέμπορους φαρμάκου με περιορισμένη γκάμα προϊόντων, κυρίως υψηλού κέρδους.
3. μέσω απευθείας πώλησης των φαρμάκων από φαρμακευτικές εταιρείες σε φαρμακεία, όπου οι εταιρείες διανέμουν οι ίδιες τα φάρμακά τους.
4. **DTP(direct to pharmacy)**. Εμφανίζεται κυρίως στο Ην. Βασίλειο και το εφάρμοσε πρώτη το 2007 η PFIZER. Σε αυτό το μοντέλο διανομής η φαρμακευτική εταιρεία πουλά απευθείας στο φαρμακείο και τη διανομή την αναθέτει σε εταιρεία logistic ή ακόμα μπορεί να επιλέξει το logistic ενός full-line wholesaler
5. μόνο στο Ηνωμένο Βασίλειο συναντάμε τα **RWA (Reduced Wholesale Arrangement)** όπου οι φαρμακευτικές εταιρείες δε συνεργάζονται με το σύνολο των φαρμακαποθηκών παρά μόνο με μερικές.

Εμείς θα ασχοληθούμε κυρίως με τους **full-line wholesalers**, όχι τόσο γιατί μοιάζουν με τις δικές μας φαρμακαποθήκες, αλλά γιατί αποτελούν τον σημαντικότερο διανομέα φαρμάκου στην Ευρώπη.

Σύμφωνα με στοιχεία του GIRP, το 2014 772 full-line wholesalers εξυπηρέτησαν 172.709 φαρμακεία στην ΕΕ-25 (+Νορβηγία, Ελβετία) με τζίρο που έφτασε τα 156 δις ευρώ.

Οι πωλήσεις αυτές κινήθηκαν κατά 93% σε φαρμακεία, ενώ ακολουθούν τα φαρμακεία των νοσοκομείων και η πώληση σε γιατρούς (Dispensing Doctors), ένα θεσμό που τον συναντάμε κυρίως σε Ελβετία, Αγγλία, Αυστρία και λιγότερο σε Ολλανδία, Γαλλία.

Ο Dispensing Doctor πουλάει ο ίδιος τα φάρμακα στους ασθενείς.

Οι σημαντικότερες ευρωπαϊκές αγορές στον κλάδο των φαρμακαποθηκών είναι οι Γαλλία, Γερμανία, Ισπανία, Ιταλία, Ολλανδία, Ηνωμένο Βασίλειο, στις οποίες για το 2014 πραγματοποιήθηκε το 67% των χονδρεμπορικών πωλήσεων της ΕΕ-25 (+Νορβηγία, Ελβετία) από 176 εταιρείες .

Οι συνολικές πωλήσεις τους το 2014 εκτιμώνται σε €106 δις.

*Πηγή **GIRP** Ετήσια έκθεση 2015

Το μεγαλύτερο ποσοστό της ευρωπαϊκής αγοράς φαρμακαποθηκών εκτιμάται ότι κατέλαβε η Γερμανία (25,6%), ενώ ακολούθησαν το Ηνωμένο Βασίλειο (10,6%) και η Ιταλία(8,9%).

Η Ισπανία εκτιμάται ότι απέσπασε ποσοστό 8,4% και ακολούθησε η Πολωνία με μερίδιο περίπου 5,5%.

Επιπλέον, σύμφωνα πάντα με τον Ευρωπαϊκό Σύλλογο Φαρμακεμπόρων , τις υψηλότερες κατά κεφαλήν πωλήσεις παρουσιάζουν η Ελβετία(€520), η Ιταλία(€417) και το Βέλγιο(€406).

Πίνακας 13

Ο κλάδος των Φαρμακαποθηκών σε κύριες χώρες της Ευρώπης (2014)

Χώρα	Φαρμακαποθήκες	Φαρμακεία	Πωλήσεις* Φαρμακαποθηκών
Γερμανία	113	20.770	27168
Ηνωμένο Βασίλειο	54	14.279	11260
Ιταλία	84	18.039	9400
Ισπανία	150	21.500	8909
Πολωνία	141	13.680	5741
Βέλγιο	27	5.024	4500
Ολλανδία	13	2.000	4458
Σουηδία	5	1.247	4171
Ελβετία	8	1.744	4165
Αυστρία	23	1.317	2974
Λετονία	3	783	2916
Ελλάδα	140	11000	2792
Τσεχία	4	2448	2578
Ρουμανία	13	7220	2301
Λοιπές χώρες	350	40368	12661
Σύνολο	1128	161.419	105994

* σε εκατ. ευρώ

*Πηγή **GIRP** Ετήσια έκθεση 2015

Ας εξετάσουμε κάποια δεδομένα των έξι παραπάνω χωρών πάντα με στοιχεία μέσα από το GIRP

- ✚ Η Γερμανία έχει 13 φαρμακαποθήκες και 20.770 φαρμακεία.
Πέντε εταιρείες ελέγχουν ουσιαστικά τον κλάδο του χονδρεμπορίου φαρμάκου
 - ✓ Celesio,
 - ✓ Phoenix Pharma,
 - ✓ Alliance Healthcare,
 - ✓ Privat Pharma,
 - ✓ Sanacor .
- ✚ Η Γαλλία έχει 9 φαρμακαποθήκες και 22.770 φαρμακεία,
Τέσσερις φαρμακαποθήκες ελέγχουν το 98% της αγοράς.
 - ✓ OCP (Celesio),
 - ✓ Alliance Sante(Healthcare),
 - ✓ CERP,
 - ✓ Phoenix Pharma.
- ✚ Η Αγγλία έχει 9 φαρμακαποθήκες με κυριότερες τις
 - ✓ Celesio,
 - ✓ Alliance Healthcare,
 - ✓ Phoenix Pharma και
 - ✓ Mawdsley-Brooks και
 - ✓ 14.249 φαρμακεία (boots).
- ✚ Στην Ισπανία με 51 φαρμακαποθήκες και 21.500 φαρμακεία οι κυριότεροι χονδρέμποροι είναι οι
 - ✓ Cofares,
 - ✓ Alliance Healthcare,
 - ✓ Cecofar και
 - ✓ Federacio.
- ✚ Τέλος η Ολλανδία έχει μόλις πέντε φαρμακαποθήκες και 2.000 φαρμακεία,
 - ✓ (κυρίαρχη η MEDIQ)
- ✚ Ιταλία μοιάζει σε επίπεδο φαρμακαποθηκών πιο πολύ με την Ελλάδα, με 84 φαρμακαποθήκες (μόλις 2 σε εθνικό επίπεδο) ενώ έχει και 18.039 φαρμακεία.
- ✚ Σημ. Η Ελλάδα των 11.000.000 κατοίκων έχει 140 φαρμακαποθήκες και 11.000 φαρμακεία.

6.10.1 Κυριότεροι full-line wholesalers στην Ευρώπη

1. ALLIANCE HEALTHCARE (UK)

Ανήκει στην ALLIANCE BOOTS και προμηθεύει 180.000 φαρμακεία, γιατρούς, νοσοκομεία σε 20 χώρες.

Διαθέτει 4.600 καταστήματα λιανικής πώλησης σε 11 χώρες από τα οποία τα 4.450 έχουν και φαρμακεία.

Ο κύκλος εργασιών της για το 2013 ήταν 23,4 δις αγγλικές λίρες.

2. Celesio group (GER)

Προμηθεύει 65.000 φαρμακεία σε 14 χώρες και διαθέτει 2.200 δικά της φαρμακεία σε χώρες της Ευρώπης. Ανήκει στην McKesson Corporation, την μεγαλύτερη εταιρεία χονδρεμπορίου φαρμάκου στις Η.Π.Α. Για το 2013 ο κύκλος εργασιών της ήταν 21,4 δις ευρώ.

3. Phoenix group (GER)

Προμηθεύει 70.000 φαρμακεία σε 23 χώρες και διαθέτει 1.600 δικά της φαρμακεία σε 12 χώρες. Σε Φιλανδία, Σουηδία και Βαλτικές χώρες θα τη συναντήσουμε ως TAMRO. Για το 2013 ο κύκλος εργασιών της ήταν 21,7 δις ευρώ.

4. MEDIQ (HOLLAND)

Δραστηριοποιείται σε 15 χώρες και διαθέτει 300 φαρμακεία στην Ολλανδία. Έχει αγοραστεί από την Advent International και ο τζίρος της για το 2012 ήταν 2,61 δις ευρώ.

5. ORIOLA KD

Έχει έδρα τη Φιλανδία και δραστηριοποιείται σε Φιλανδία, Σουηδία, Ρωσία, Λετονία, Εσθονία, Λιθουανία. Έχει 530 δικά της φαρμακεία και ο κύκλος εργασιών της για το 2013 ήταν 2,6 δις ευρώ.

Οι ελληνικές φαρμακαποθήκες

Αποτελούν σημαντικό κομμάτι του τομέα υγείας, με τεράστια συνεισφορά στην ελληνική οικονομία.

Επιπλέον, δίνουν ιδιαίτερη βαρύτητα στην εξάπλωση του δικτύου διανομής τους, ενώ διανέμουν μια διευρυμένη γκάμα φαρμακευτικών και παραφαρμακευτικών ειδών, με αποτέλεσμα η Ελλάδα να διαθέτει ένα από τα πιο οργανωμένα και πυκνότερα δίκτυα διανομής στην Ευρώπη.

Αξίζει να σημειωθεί ότι, το δίκτυο διανομής των επιχειρήσεων του κλάδου είναι τόσο σημαντικό, ώστε η οργάνωση και η ανάπτυξή του να αποτελεί προϋπόθεση για τη διεύρυνση και τη διατήρηση της θέσης κάθε εταιρείας στην αγορά.

Η άρτια λειτουργία του πυκνού και εκσυγχρονισμένου ελληνικού δικτύου διανομής, το οποίο διασφαλίζει την άμεση και επαρκή τροφοδοσία της αγοράς σε φαρμακευτικά προϊόντα, αποτελεί βασικότερη προϋπόθεση για την προαγωγή της Δημοσίας Υγείας.

Οι «κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με την ορθή πρακτική χονδρικής διανομής φαρμακευτικών προϊόντων για ανθρώπινη χρήση» (94/C 63/03) οριοθετούν τις συνθήκες παράδοσης, παραλαβής και αποθήκευσης καθώς και το γενικότερο πλαίσιο χονδρικής διανομής.

Οι φαρμακαποθήκες διαθέτουν τα προϊόντα τους κατά κύριο λόγο απευθείας σε φαρμακεία, ενίοτε δε (συμπληρωματικά σε άλλες) φαρμακαποθήκες.

Οι μεγαλύτερες επιχειρήσεις του κλάδου διαθέτουν αναπτυγμένα δίκτυα διανομής που καλύπτουν όλη την Ελλάδα, στηριζόμενες σε τοπικούς χονδρεμπόρους, ενώ παράλληλα πραγματοποιούν και απευθείας πωλήσεις.

Πολλές από αυτές προχωρούν στην δημιουργία ή εξαγορά φαρμακαποθηκών σε όλη την ελληνική επικράτεια, με σκοπό την διεύρυνση της γεωγραφικής κάλυψης του δικτύου τους.

Αντίθετα, οι επιχειρήσεις μικρού μεγέθους που δεν έχουν την δυνατότητα ανάπτυξης εκτεταμένων δικτύων διανομής, περιορίζονται κυρίως στην απ' ευθείας διάθεση των προϊόντων τους στην τοπική αγορά.

Τέλος, το δίκτυο πωλήσεων αποτελεί επίσης σημαντικότερη πηγή πληροφόρησης για μια εταιρεία, καθώς της παρέχει τη δυνατότητα να αντλεί στοιχεία σχετικά με τον ανταγωνισμό.

Τα τελευταία χρόνια, έχει καταβληθεί προσπάθεια ώστε η λειτουργία των εξεταζόμενων επιχειρήσεων να βασίζεται σε καταγεγραμμένες και πιστοποιημένες διαδικασίες αλλά και απόλυτα εναρμονισμένες με τις οδηγίες του Εθνικού Οργανισμού Φαρμάκων (Ε.Ο.Φ.), σχετικά με την ορθή διακίνηση φαρμακευτικών προϊόντων.

Επιπλέον, η χρήση προηγμένης τεχνολογίας σε αποθηκευτικούς χώρους και η άρτια και προηγμένη οργάνωση προς την οποία στοχεύουν οι φορείς του κλάδου (π.χ. με διαθεσιμότητα αποκλειστικού χώρου αποθήκευσης για κάθε πελάτη) διασφαλίζουν:

- Ασφάλεια στην Αποθήκευση
- Άριστες Συνθήκες Συντήρησης
- Άμεση Παράδοση
- Εύκολη Πρόσβαση
- Ποιοτική Διανομή

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

(σύμφωνα με κλαδική μελέτη που εκπόνησε η Διεύθυνση Οικονομικών Μελετών της **ICAP Group**.)*

1. Ο βαθμός συγκέντρωσης του κλάδου των φαρμακαποθηκών στην Ευρώπη είναι ιδιαίτερα υψηλός και στις περισσότερες χώρες το δίκτυο διανομής είναι κατά κύριο λόγο σε εθνικό επίπεδο και όχι σε τοπικό όπως στην Ελλάδα.
2. Στην εγχώρια αγορά, εκτιμάται ότι δραστηριοποιούνται περίπου 100 επιχειρήσεις και 40 συνεταιρισμοί, οι οποίοι πραγματοποιούν 20.000 παραδόσεις σε καθημερινή βάση. Οι ελληνικές φαρμακαποθήκες συνιστούν νευραλγικό τμήμα της φαρμακευτικής αγοράς, καθώς αποτελούν το συνεκτικό κρίκο μεταξύ φαρμακευτικών επιχειρήσεων και φαρμακείων και δίνουν ιδιαίτερη βαρύτητα στην εξάπλωση του δικτύου διανομής τους, ενώ διανέμουν μια διευρυμένη γκάμα φαρμακευτικών και παραφαρμακευτικών ειδών
3. Η αύξηση του κόστους χρήματος και ο δραστικός περιορισμός του τραπεζικού δανεισμού δημιούργησαν συνθήκες οικονομικής «ασφυξίας» για τις εγχώριες φαρμακαποθήκες.
4. Στην αγορά των φαρμακαποθηκών υφίσταται έντονος ανταγωνισμός λόγω του σημαντικού αριθμού (για το μέγεθος της ελληνικής αγοράς) επιχειρήσεων και συνεταιρισμών που λειτουργούν. Δεδομένου ότι στην αγορά φαρμάκου οι τιμές είναι καθορισμένες και ελεγχόμενες, δεν υφίσταται ανταγωνισμός ως προς την τιμολογιακή πολιτική. Παράγοντες που αποκτούν ιδιαίτερη βαρύτητα είναι, κυρίως, η γεωγραφική κάλυψη του δικτύου κάθε φορέα, η ταχύτητα ανταπόκρισης, η παροχή διευκολύνσεων, κλπ.
5. Η απόφαση της πολιτείας για εξορθολογισμό των κρατικών δαπανών οδήγησε σε δραστικές μειώσεις στις τιμές των φαρμάκων την τελευταία εξαετία, με αποτέλεσμα τη συρρίκνωση της κατά κεφαλή φαρμακευτικής δαπάνης. Συγκεκριμένα, διαμορφώθηκε σε 516 ευρώ το 2015 από 756 ευρώ το 2009, με τη συμμετοχή της δημόσιας κατά κεφαλή φαρμακευτικής δαπάνης να περιορίζεται σε 184 ευρώ το 2015 από 472 ευρώ το 2009.
6. Σύμφωνα με τα συμπεράσματα της μελέτης, η περίοδος από το 2010 και έπειτα σηματοδότησε τη δραστική μείωση τιμών των συνταγογραφούμενων φαρμάκων (κύριο προϊόν διακίνησης των φαρμακαποθηκών), η οποία σε συνδυασμό με το εγχώριο περιβάλλον ύφεσης και την έντονη έλλειψη ρευστότητας, περιόρισε σημαντικά τη συνολική δραστηριότητα του εξεταζόμενου κλάδου. Το πρόβλημα ρευστότητας παραμένει (όχι στην ίδια ένταση σε σχέση με τα προηγούμενα έτη), προκαλώντας δυσλειτουργίες στην αγορά του φαρμάκου (καθυστερήσεις πληρωμών), δεν επιτρέπουν στην αγορά να ανακάμψει πλήρως.
7. Το μέγεθος αγοράς των φαρμακαποθηκών κατέγραψε πτώση με μέσο ετήσιο ρυθμό μείωσης της τάξης του 10% την περίοδο 2009-2014, ενώ το 2015 η φθίνουσα πορεία ανεκόπη. Η αγορά εκτιμάται σε περίπου 3.350 εκατ. ευρώ το 2016 και αναμένονται οριακά θετικές μεταβολές την περίοδο 2017-2018, δεδομένης και της σταθεροποίησης της δημόσιας φαρμακευτικής δαπάνης την προσεχή διετία.

*Πηγή **ICAP** Έκθεση 2017 δημοσιεύθηκε: 10/04/2017

Κεφάλαιο Έβδομον (7)

« Ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις »

7.1. « Ορισμός » Ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων *

Οι Συνεταιρισμοί καθημερινά πραγματοποιούν διάφορες οικονομικές πράξεις οι οποίες επηρεάζουν τους ισολογισμούς και τα αποτελέσματα χρήσης και από οικονομική άποψη θα πρέπει να αντιμετωπιστούν ως μια επιχείρηση.

Οι οικονομικές καταστάσεις που καταρτίζονται με βάση τη παραπάνω αρχή ονομάζονται ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις.

Το 1991 οι ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις αποτέλεσαν ένα νέο λογιστικό θεσμό για την Ελλάδα, που καθιερώθηκε νομοθετικά μέσω του ΚΝ 2190/1920 «περί Ανωνύμων Εταιριών». Το θεσμό αυτό επέβαλε η Κοινοτική Νομοθεσία με την οδηγία 83/349(γνωστή ως 7η οδηγία)

7.2. Ποιες είναι οι ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις;

Κατά το άρθρο 100 παρ. 1 του ν.2190/1920 (που προστέθηκαν με το π.δ. 498/87) οι ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις περιλαμβάνουν:

- ✚ τον ενοποιημένο ισολογισμό
- ✚ τα ενοποιημένα αποτελέσματα χρήσεως
- ✚ τον ενοποιημένο πίνακα κίνησης ιδίων κεφαλαίων
- ✚ την ενοποιημένη κατάσταση ταμειακών ροών και
- ✚ το ενοποιημένο προσάρτημα των παραπάνω οικονομικών καταστάσεων.

Οι καταστάσεις αυτές αποτελούν ενιαίο σύνολο.

Μεταξύ των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων δεν περιλαμβάνεται ο «πίνακας διαθέσεως αποτελεσμάτων»

Η ενοποιημένη έκθεση περιλαμβάνει την πραγματική εικόνα των εργασιών και της χρηματοοικονομικής θέσης του συνόλου των επιχειρήσεων, που περιλαμβάνονται στην ενοποίηση.

Για την κατάρτιση των καταστάσεων αυτών ακολουθούνται οι παρακάτω βασικές αρχές :

- Η αρχή της πραγματικής εικόνας Οι ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις πρέπει να εμφανίζουν την πραγματική εικόνα της περιουσιακής διαρθρώσεως, της χρηματοοικονομικής θέσεως, καθώς και των αποτελεσμάτων χρήσεως του συνόλου των επιχειρήσεων που περιλαμβάνονται στην ενοποίηση (2190/1920, άρθρο 100, §3)
- Η αρχή της σαφήνειας Οι ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις πρέπει να καταρτίζονται με σαφήνεια και να ανταποκρίνονται στις σχετικές διατάξεις του παρόντος νόμου. (2190/1920, άρθρο 100, § 2).
- Η αρχή της διαρθρώσεως των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων κατά τρόπο παρόμοιο με αυτόν των ατομικών οικονομικών καταστάσεων Με την επιφύλαξη εφαρμογής των διατάξεων του παρόντος νόμου, που αναφέρονται στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις, για τη διάρθρωση αυτών των καταστάσεων εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις των άρθρων 42β, 42γ, 42δ και 42ε

*Ντζανάτος Δ., (2008) «Τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα με απλά λόγια και οι διαφορές τους από τα Ελληνικά», Εκδόσεις Καστανιώτη, Αθήνα σελίδα 284-286

Κατά την εφαρμογή αυτή λαμβάνονται υπόψη οι αναγκαίες προσαρμογές που επιβάλλονται από τις ιδιομορφίες των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων σε σχέση με τις ετήσιες οικονομικές καταστάσεις.

7.3. Μέθοδοι και κανόνες αποτιμήσεως των στοιχείων των ενοποιούμενων επιχειρήσεων

Τα στοιχεία του ενεργητικού και του παθητικού των επιχειρήσεων, που περιλαμβάνονται στην ενοποίηση, αποτιμούνται με ομοιόμορφες από χρήση σε χρήση μεθόδους και σύμφωνα με τις αρχές και τους κανόνες αποτιμήσεως, που αναφέρονται στην παράγραφο 14 του άρθρου 42ε και στο άρθρο 43 (Κ.Ν. 2190/1920, άρθρο 105,

- Η επιχείρηση που καταρτίζει ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις εφαρμόζει τις ίδιες αρχές, μεθόδους και κανόνες αποτιμήσεως που εφαρμόζει και για την κατάρτιση των ετήσιων οικονομικών της καταστάσεων (Κ.Ν. 2190/1920, άρθρο 105,
- Όταν τα στοιχεία ενεργητικού και παθητικού, που πρόκειται να περιληφθούν στην ενοποίηση, έχουν αποτιμηθεί από περιλαμβανόμενες στην ενοποίηση επιχειρήσεις με μεθόδους διαφορετικές από εκείνες που εφαρμόζονται για την ενοποίηση, τότε τα στοιχεία αυτά πρέπει να αποτιμώνται εκ νέου σύμφωνα με τις μεθόδους αποτίμησης που χρησιμοποιούνται για την ενοποίηση.

7.4. Πρόβλημα από τη μη εφαρμογή ομοιόμορφων αρχών και κανόνων στην κατάρτιση των ατομικών οικονομικών καταστάσεων των ενοποιούμενων επιχειρήσεων.

Όπως έχουμε αναφέρει και προηγουμένως, θα πρέπει να εφαρμόζονται κάποιες αρχές και κανόνες κατά τη κατάρτιση των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων των ενοποιημένων επιχειρήσεων.

Κάθε παρέκκλιση από την αρχή αυτή αναφέρεται και αιτιολογείται στο ενοποιημένο προσάρτημα (Κ.Ν. 2190/1920, άρθρο 105, § 3).

Στην πράξη οι ενοποιημένες εταιρείες, κατά την κατάρτιση των ετησίων οικονομικών τους καταστάσεων, είναι δυνατόν :

1. Να μην έχουν ακολουθήσει ομοιόμορφες αρχές αποτιμήσεως των στοιχείων του Ισολογισμού, παρότι έχουν εφαρμόσει, πλήρως, τις αρχές αποτιμήσεως που καθορίζονται από τις διατάξεις της παραγράφου 14 του άρθρου 42ε και του άρθρου 43 του Κ.Ν. 2190/1920. Αυτό μπορεί να συμβεί επειδή οι διατάξεις αυτές παρέχουν τη δυνατότητα και εναλλακτικών μεθόδων αποτιμήσεως των στοιχείων αυτών.
2. Να μην έχουν ακολουθήσει ομοιόμορφες αρχές αποτιμήσεως των στοιχείων του Ισολογισμού, επειδή, ορισμένες από τις εταιρείες αυτές, έχουν εφαρμόσει, για διάφορους λόγους, σχετικές διατάξεις της φορολογικής νομοθεσίας οι οποίες βρίσκονται σε σύγκρουση με τις αντίστοιχες διατάξεις του Κ.Ν. 2190/1920.

3. Να μην έχουν ακολουθήσει ομοιόμορφες αρχές αποτιμήσεως των στοιχείων του Ισολογισμού, επειδή ορισμένες από τις εταιρείες αυτές έχουν εφαρμόσει διαφορετικές αρχές από εκείνες, που καθορίζονται στις αντίστοιχες διατάξεις τόσο της εμπορικής όσο και φορολογικής νομοθεσίας. Όπως προαναφέρθηκε σε περίπτωση μη εφαρμογής, από κάποια ενοποιημένη εταιρεία, ομοιόμορφων αρχών και κανόνων στην κατάρτιση των ετησίων οικονομικών της καταστάσεων, η μητρική εταιρεία (εταιρεία ελέγχου) θα πρέπει, κατά την ενοποίηση, να διενεργεί τις κατάλληλες διορθώσεις επί των οικονομικών αυτών καταστάσεων. Οι ανωτέρω διορθώσεις θα πρέπει να παρακολουθούνται ιδιαίτερα και η επίδρασή τους (θετική ή αρνητική) επί των αποτελεσμάτων να εμφανίζεται, κατά αναλογία του ποσοστού συμμετοχής σε κάθε θυγατρική εταιρεία, απ' ευθείας στους λογαριασμούς «Αποτελέσματα εις νέο» και «Δικαιώματα μειοψηφίας», κατά την κατάρτιση των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων στις επόμενες χρήσεις.

Για την αποτελεσματική αντιμετώπιση του προβλήματος της ομοιομορφίας των αρχών και κανόνων καταρτίσεως, από τις ενοποιημένες εταιρείες, των ετησίων οικονομικών τους καταστάσεων, έχουμε τη γνώμη ότι:

- Η μητρική εταιρεία θα πρέπει να καθορίζει, επακριβώς, τις αρχές και τους κανόνες αποτιμήσεως των στοιχείων του Ισολογισμού όλων των ενοποιημένων εταιρειών και να επιβάλλει την εφαρμογή τους με το πλέον πρόσφορο τρόπο.
- Σε περίπτωση αδυναμίας, για σημαντικούς λόγους, εφαρμογής των ανωτέρω αρχών και κανόνων από κάποια ενοποιημένη εταιρεία, θα πρέπει αυτό, καθώς και η σχετική επίδρασή του στις οικονομικές της καταστάσεις, να γνωστοποιείται στη μητρική εταιρεία και να περιλαμβάνεται στο ενοποιημένο προσάρτημα.

Η ανάγκη της ξεκάθαρης διάκρισης και αντίληψης της οικονομικής κατάστασης, της χρηματοοικονομικής θέσης και των αποτελεσμάτων του συνόλου των επιχειρήσεων που αποτελούν έναν όμιλο, αποτέλεσε την αφορμή για την έναρξη κατάρτισης των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων.

Η σημασία λοιπόν, των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων στον τομέα της πληροφόρησης κάθε ενδιαφερόμενου σχετικά με την πορεία και την οικονομική κατάσταση του ομίλου είναι ιδιαίτερα μεγάλη.

Παράλληλα με την λειτουργία της πληροφόρησης των εξωτερικών χρηστών, χρησιμεύουν σε πολλές ανώτατες διοικήσεις ομίλων σαν ενδοεπιχειρηματικό μέσο διοίκησης και ελέγχου του ομίλου.

Αληφαντής Γ., (2004), «Ενοποιημένες Οικονομικές καταστάσεις: Νομοθεσία και Πρακτική», Εκδόσεις Πάμισος, Αθήνα.

Αθιανός Στ., Κωνσταντινίδης Κλ., (2004) «Εισαγωγή στην ανάληψη Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων», εκδόσεις Γκιούρδας, Αθήνα.

« Case study (Μελέτη Περίπτωσης) »

Στην παρούσα ενότητα θα παρουσιάσουμε τις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις των **Φαρμακευτικών Συνεταιρισμών Ελλάδος** και θα τις αναλύσουμε

Κατάλογος Συνεταιρισμών Ελλάδος			
	Επωνυμία	Πόλη	e-mail
Ομιλος ΠΡΟ.ΣΥ.ΦΑ.ΠΕ			
		Περιστερι Αθήνα	www.prosyfape.gr
1	ΣΥΝ.ΦΑ. Α.Ε.	Αλιμος	
2	ΣΥΝ.ΦΑ ΚΕΡΚΥΡΑΣ Α.Ε.	Κερκυρα	
3	ΣΥΝ.ΦΑ ΛΑΜΙΑΣ Α.Ε	Λαμια	
4	ΣΥΝ.ΦΑ ΗΠΕΙΡΟΥ Α.Ε.	Ιωάννινα	
Ομιλος ΠΕΙ.ΦΑ.ΣΥΝ.			
		Πειραιας	www.peifasyn.gr
1	ΣΥ.ΦΑ.ΠΕΛ.	Αργος	
2	ΣΥ.ΦΑ. ΣΑΜΟΥ	Σαμος	
3	ΣΥ.ΦΑ.ΚΟ.	Κορινθος	
Ομιλος ΣΕΦΑΡ ΣΠΕ			
		Αγρινιο	www.sephar.g
1	ΣΥΦΑΡΤ ΑΕ	Αρτα	
	"ΣΥ.ΦΑ.Ξ."	ΞΑΝΘΗ	
	ΣΥ.ΦΑ. ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ	Καρδιτσα	www.syfakarditsas.gr
	ΣΥ.ΦΑ Λεσβου	ΜΥΤΙΛΗΝΗ	www.lesvoschamber.com/syfal
Ομιλος ΣΥ.ΦΑ.ΝΟ.ΠΕ.			
		Καλαμάτα	www.syfanope.gr
1	ΣΥΦΑΝΟΠ.ΑΕ	Αμαλιάδα Ηλείας	
2	ΤΑΥΓΕΤΟΣ ΣΥ.ΦΑΡΜ.ΑΕ	Σπαρτη	
3	ΜΑΙΝΑΛΟΝ ΣΥ.ΦΑΡΜ.ΑΕ	Τρίπολη	
	ΣΟ.Φ.ΛΑ	Λαρισα	www.sofla.gr
	ΣΥ.ΦΑ. Εβρου	Αλεξανδρουπολη	www.syfae.gr
	Σ.Φ.Η.Π.	Βεροια	www.sfhp.gr
	ΣΥ.ΦΑ Καβαλας	Καβαλα	www.syfa.gr
Ομιλος ΣΥΦΑΚ			
		Ηρακλειο Κρήτης	www.syfak.gr
1	ΣΥΦΑΡΟ	Ροδος	www.syfak.gr/syfaro
2	ΣΥ.ΦΑ.Ρ. Α.Ε.	Ρεθυμνο	www.syfak.gr/syfar
3	ΣΥ.ΦΑ.Λ. Α.Ε.	Αγιος Νικόλαος	www.syfak.gr/syfal
4	ΣΥ.ΦΑ.ΚΑΛ. Α.Ε.	Καλυμνος	www.syfak.gr/syfakal
5	ΣΥ.ΦΑ.ΛΟΓ. Α.Ε.	Ηρακλειο Κρήτης	www.syfak.gr/syfalog
	ΣΥ.Φ.ΦΑ.Σ.ΔΥ.Μ	Κοζανη	www.syfanet.gr
	ΣΥ.ΦΑ.Δραμας	Δράμα	www.syfadra.gr
Ομιλος ΣΥ.ΦΑ Θεσσαλονικης			
		Θεσσαλονικη	syfathess.gr
1	Σ.ΕΛ.ΦΑΡ. Α.Ε	Θεσσαλονικη	
2	PHARMASSISTANCE Α.Ε.	Θεσσαλονικη	
	ΣΥ.Φ.ΘΕ.	Βολος	www.syfthe.gr
	ΣΥ.ΦΑ. ΠΙΕΡΙΑΣ	Κατερινη	www.syfapierias.net
Ομιλος ΣΥ.ΦΑ Αχαιας & Νησων			
		Πατρα	
1	ΣΥ.ΦΑΡ. Α.Ε.	Αιγιο	
2	ΣΥ.ΦΑ.ΚΕΦ Ε.Π.Ε.	Κεφαλονια	
3	ΣΥΝ.ΕΦΟ.Π. Ε.Π.Ε.	Πατρα	

Το δείγμα που αναλύθηκε περιλαμβάνει 28 επιχειρήσεις για το 2010 και το 2011 και 21 επιχειρήσεις για το 2012.

Οι Οικονομικές Καταστάσεις εγκρίθηκαν από τα Διοικητικά Συμβούλια των ως άνω Συνεταιρισμών και έχουν δημοσιοποιηθεί με την ανάρτηση τους στο διαδίκτυο, στη διεύθυνση του κάθε ενός ξεχωριστά .

Επισημαίνεται ότι τα δημοσιοποιηθέντα στον Τύπο συνοπτικά οικονομικά στοιχεία και πληροφορίες που προκύπτουν από τις οικονομικές καταστάσεις, στοχεύουν στο να παράσχουν στον αναγνώστη μία γενική ενημέρωση για την οικονομική κατάσταση και τα αποτελέσματα των Συνεταιρισμών , αλλά δεν παρέχουν την ολοκληρωμένη εικόνα της οικονομικής θέσης, των χρηματοοικονομικών επιδόσεων και των ταμειακών ροών , σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς

7.6 Βασικά μεγέθη λογιστικών καταστάσεων φαρμακευτικών συνεταιρισμών

Στον επόμενο πίνακα παρουσιάζεται η ενοποιημένη λογιστική κατάσταση των προμηθευτικών συνεταιρισμών φαρμάκων (Συνολικά) για την περίοδο 2010-2012, καθώς και οι ετήσιες ποσοστιαίες μεταβολές των συνολικών οικονομικών μεγεθών των εταιρειών του δείγματος.

Ενοποιημένες Λογιστικές Καταστάσεις Φαρμακευτικών Συνεταιρισμών (εκ. ευρώ) Πινάκας 14

Οικονομικά Στοιχεία	2010	2011	2012	2010/2011	2011/2012
Αριθμός επιχειρήσεων	28	28	21	%	%
Πάγιο ενεργητικό	61,90	69,70	35,60	12,60%	-48,90%
Καθαρή αξία παγίων	33,70	38,30	17,50	13,50%	-54,10%
Αποσβέσεις πάγιου ενεργητικού	28,2	31,5	18,1	11,50%	-42,50%
Κυκλοφορούν ενεργητικό	503,60	570,60	270,40	13,30%	-52,60%
Αποθέματα	87,40	87,1	40,3	-0,30%	-53,80%
Απαιτήσεις	398,10	459,70	40,30	-0,30%	-53,80%
Σύνολο Διαθεσίμων	18,1	23,7	184,7	15,50%	-59,80%
ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	537,30	608,80	287,90	13,30%	-52,70%
Ίδια κεφάλαια	127,70	147,5	93,40	15,50%	-36,70%
Κεφάλαιο (μετοχικό κλπ.)	43,90	46,10	33,80	5,00%	-26,80%
Σύνολο υποχρεώσεων	409,60	461,40	194,50	12,60%	-57,80%
Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις	12,5	12,5	5,7	0,00%	-54,10%
Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις	397,20	448,90	188,80	13,00%	-57,90%
ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ	537,30	608,80	287,90	13,30%	-52,70%
ΚΥΚΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ	1.717,20	1.731,60	940,90	0,80%	-45,70%
Κόστος πωλήσεων	1.641,40	1.644,80	893,70	0,20%	-45,70%
Μικτά κέρδη	75,80	86,8	47,1	14,50%	-45,70%
Καθαρά αποτελέσματα προ φόρων	22,4	22,8	8,3	1,70%	-63,50%

Πηγή δημοσιευμένα στοιχεία οικονομικών καταστάσεων στο διαδίκτυο

Από τα στοιχεία των ισολογισμών προκύπτει σημαντική μείωση του συνολικού ενεργητικού των φαρμακευτικών συνεταιρισμών, με μια μεταβολή από το 13,3% που ίσχυε για το 2011 στο αρνητικό ποσό του 52,6%.

Η εξέλιξη αυτή οφείλεται σε διακυμάνσεις του κυκλοφορούντος ενεργητικού και ιδίως στη μείωση των αποθεμάτων και των απαιτήσεων.

Ενοποιημένες Κοινού Μεγέθους Λογιστικές Καταστάσεις Φαρμακευτικών Συνεταιρισμών

Πίνακας 15

	2010	2011	2012
Πάγιο Ενεργητικό	12%	11%	12%
Καθαρή Αξία Παγίων	6%	6%	6%
Αποσβέσεις	5%	5%	6%
Κυκλοφορούν Ενεργητικό	94%	94%	94%
Αποθέματα	16%	14%	14%
Απαιτήσεις	74%	76%	64%
Σύνολο Διαθεσίμων	3%	4%	16%
Σύνολο Ενεργητικού	100%	100%	100%
Ίδια κεφάλαια	24%	24%	32%
Κεφάλαιο	8%	8%	12%
Σύνολο Υποχρεώσεων	76%	76%	68%
Μακροπρόθεσμες Υποχρεώσεις	2%	2%	2%
Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις	74%	74%	66%
Σύνολο Παθητικού	100%	100%	100%
Κύκλος εργασιών	100%	100%	100%
Κόστος πωληθέντων	96%	95%	95%
Μικτά Κέρδη	4%	5%	5%
Καθαρά Κέρδη	1%	1%	1%

Πηγή δημοσιευμένα στοιχεία οικονομικών καταστάσεων στο διαδίκτυο

Συμπέρασμα

1. Στην πλευρά του παθητικού, τα ίδια κεφάλαια των φαρμακευτικών συνεταιρισμών μειώθηκαν το 2012, έπειτα μάλιστα από τη θετική πορεία του 2011, ενώ το σύνολο των υποχρεώσεων μετά την αύξηση το 2011, κινήθηκε έντονα πτωτικά το 2012 (-57,8%).
2. Οι μικρές διακυμάνσεις των βραχυπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων υποχρεώσεων δεν μετέβαλαν ουσιαστικά τη διάρθρωση των δανειακών κεφαλαίων.
3. Ο κύκλος εργασιών των φαρμακευτικών συνεταιρισμών του δείγματος για το έτος 2012 ανήλθε στα 940,9 εκ. ευρώ, μειωμένος ισχυρά σε σχέση με το 2011.

4. Ο τζίρος του κλάδου των φαρμακευτικών συνεταιρισμών εμφανίζει αρνητική πορεία κατά τη διετία 2011-2012,
5. Παράλληλα και τα μικτά και τα καθαρά κέρδη μειώθηκαν το 2012.

Για το 2012 από το σύνολο των 21 Φαρμακευτικών Συνεταιρισμών

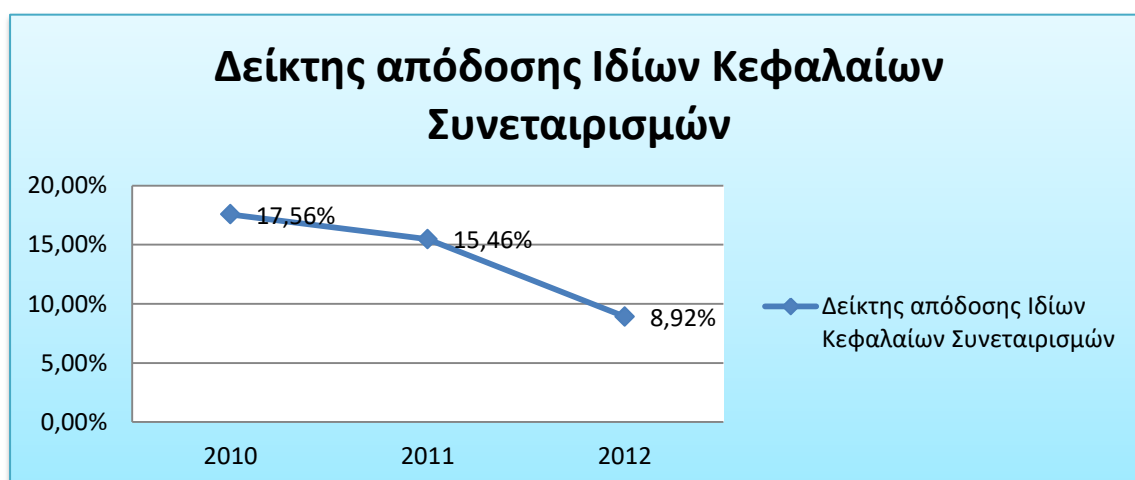
- ✚ 4 παρουσίασαν βελτίωση, ενώ 17 εμφάνισαν επιδείνωση των οικονομικών τους αποτελεσμάτων σε σύγκριση με το 2011.
- ✚ **18 κερδοφόρες**
- ✚ 4 με αύξηση κερδών και 14 με μείωση κερδών
- ✚ **3 ζημιογόνες**
- ✚ 3 επιχειρήσεις από κερδοφόρες έγιναν ζημιογόνες

7.7. Χρηματοοικονομικοί αριθμοδείκτες φαρμακευτικών συνεταιρισμών τρόπος υπολογισμού

Αριθμοδείκτης Αποδοτικότητας Ιδίων Κεφαλαίων (Συνολικά)

$\text{ΔΑΙΚ (ROE)} = \frac{22.400.000}{127.700.000} = 17,56\% \text{ (2010)}$
$\text{ΔΑΙΚ (ROE)} = \frac{22.800.000}{147.500.000} = 15,46\% \text{ (2011)}$
$\text{ΔΑΙΚ (ROE)} = \frac{8.300.000}{93.400.000} = 8,92\% \text{ (2012)}$

Διάγραμμα 41

Ίδια επεξεργασία Διαγράμματος

Συμπέρασμα:

Η σημαντική ενίσχυση των ιδίων κεφαλαίων των φαρμακευτικών συνεταιρισμών σε συνδυασμό με τη σταθερότητα της καθαρής κερδοφορίας, οδήγησαν σε υποχώρηση του δείκτη αποδοτικότητας ιδίων κεφαλαίων.

Δείκτης απόδοσης Ενεργητικού (Συνολικά)

$$\Delta\text{ΑΕ (ROA)} = \frac{22.400.000}{537.300.000} = 4,17\% \text{ (2010)}$$

$$\Delta\text{ΑΕ (ROA)} = \frac{22.800.000}{608.800.000} = 3,74\% \text{ (2011)}$$

$$\Delta\text{ΑΕ (ROA)} = \frac{8.300.000}{287.900.000} = 2,89\% \text{ (2012)}$$

Διάγραμμα 42

Ιδία επεξεργασία Διαγράμματος

Συμπέρασμα:

Η αποδοτικότητα του ενεργητικού ουσιαστικά διατηρήθηκε σταθερή, με το περιθώριο καθαρού κέρδους να μειώνεται σε ένα μικρό βαθμό.

Αριθμοδείκτης Μεικτού Περιθωρίου ή Μικτού Κέρδους (Συνολικά)

$$\text{2010} \quad \text{ΠΜΚ} = \frac{1.717.200.000 - 1.644.400.000}{1.717.200.000} = 4,41\%$$

$$\text{2011} \quad \text{ΠΜΚ} = \frac{1.731.600.000 - 1.644.800.000}{1.731.600.000} = 5,01\%$$

$$\text{2012} \quad \text{ΠΜΚ} = \frac{940.900.000 - 893.700.000}{940.900.000} = 5,01\%$$

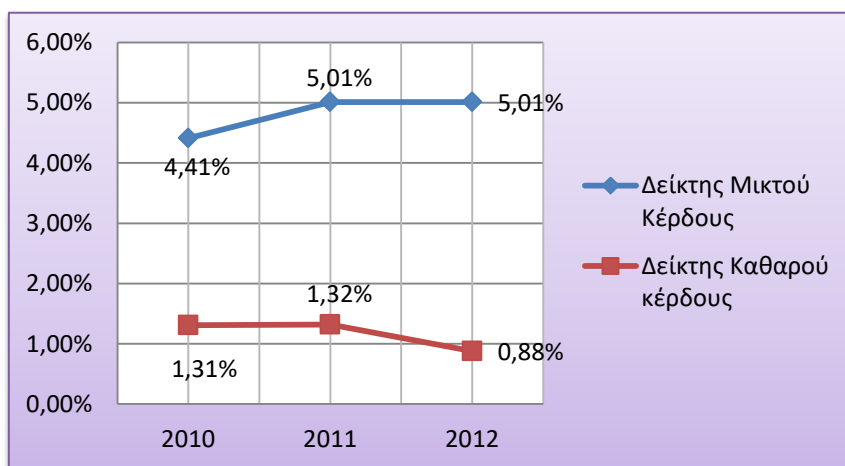
Αριθμοδείκτης Καθαρού Περιθωρίου ή Καθαρού Κέρδους (Συνολικά)

$$\text{ΠΚΚ} = \frac{22.400.000}{1.717.200.000} = 1,31\% \quad \text{2010}$$

$$\text{ΠΚΚ} = \frac{22.800.000}{1.731.600.000} = 1,32\% \quad \text{2011}$$

$$\text{ΠΚΚ} = \frac{8.300.000}{940.900.000} = 0,88\% \quad \text{2012}$$

Διάγραμμα 43

Ιδία επεξεργασία Διαγράμματος

Συμπέρασμα:

Αμετάβλητο παρέμεινε το μικτό περιθώριο κέρδους καθ' όλη τη διάρκεια της εξεταζόμενης περιόδου.

Αριθμοδείκτης Γενικής Ρευστότητας (Συνολικά)

$$\text{Γενικής Ρευστότητας} = \frac{503.600.000}{397.200.000} = 1,27 \quad 2010$$

$$\text{Γενικής Ρευστότητας} = \frac{570.600.000}{448.900.000} = 1,27 \quad 2011$$

$$\text{Γενικής Ρευστότητας} = \frac{270.400.000}{188.800.000} = 1,43 \quad 2012$$

Αριθμοδείκτης Άμεσης Ρευστότητας

$$\text{Αριθμοδείκτης Άμεσης Ρευστότητας} = \frac{537.300.000 - 87.400.000}{397.200.000} = 1,18 \quad 2010$$

$$\text{Αριθμοδείκτης Άμεσης Ρευστότητας} = \frac{608.800.000 - 87.100.000}{448.900.000} = 1,19 \quad 2011$$

$$\text{Αριθμοδείκτης Άμεσης Ρευστότητας} = \frac{287.900.000 - 40.300.000}{188.900.000} = 1,34 \quad 2012$$

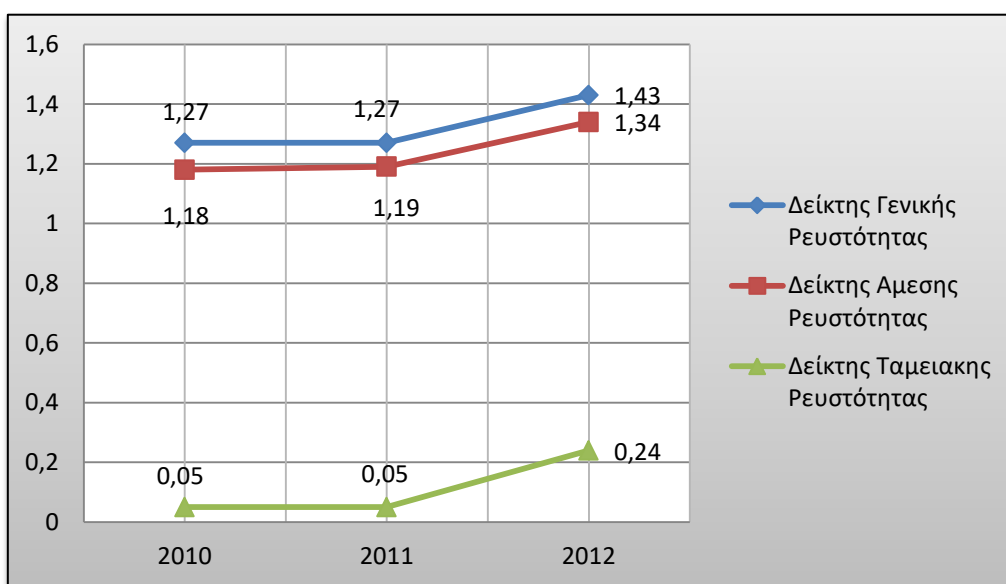
Αριθμοδείκτης Ταμειακής Ρευστότητας (Συνολικά)

$$\text{Αριθμοδείκτης ταμιακής ρευστότητας} = \frac{18.100.000}{397.600.000} = 0,05 \quad 2010$$

$$\text{Αριθμοδείκτης ταμιακής ρευστότητας} = \frac{23.700.000}{448.900.000} = 0,05 \quad 2011$$

$$\text{Αριθμοδείκτης ταμιακής ρευστότητας} = \frac{18.470.000}{188.800.000} = 0,24 \quad 2012$$

Διάγραμμα 44

Ιδία επεξεργασία Διαγράμματος

Συμπέρασμα:

Οι δείκτες Γενικής Ρευστότητας μεγαλύτεροι του 2 θεωρούνται καλή ένδειξη, για τον συγκεκριμένο κλάδο δείκτες μεταξύ του 1,5 έως 2 είναι καλή ένδειξη . Καλύτερη επίδοση παρατηρείται το 2012

Γενικά οι δείκτες Άμεσης Ρευστότητας όταν είναι μεγαλύτεροι του 1,5 θεωρούνται καλή ένδειξη , γιατί οι δείκτες αυτοί δείχνουν κατά πόσο ευπρόσβλητη (vulnerable) είναι μια επιχείρηση σε πιθανή μεταβολή του οικονομικού περιβάλλοντος μέσα στο οποίο λειτουργεί. Και εδώ καλύτερη επίδοση παρατηρείται το 2012

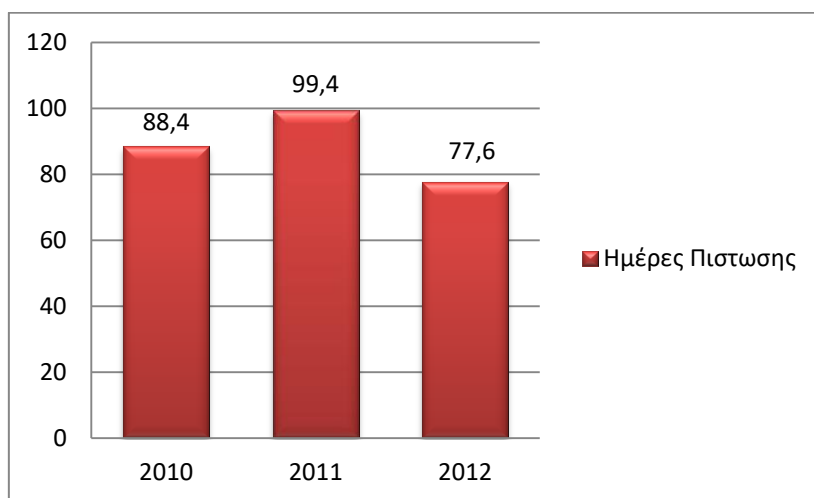
Το θέμα της πιστοληπτικής ικανότητας των Συνεταιρισμών μπορούμε να το προσεγγίσουμε και με τον παράγωγο Α/Δ της μέσης διάρκειας παραμονής των υποχρεώσεων στην επιχείρηση

$$\text{Μέση διάρκεια παραμονής των υποχρεώσεων} = \frac{365 \text{ ημέρες}}{4,13} = 88,4 \text{ ημέρες } 2010$$

$$\text{Μέση διάρκεια παραμονής των υποχρεώσεων} = \frac{365 \text{ ημέρες}}{3,66} = 99,4 \text{ ημέρες } 2011$$

$$\text{Μέση διάρκεια παραμονής των υποχρεώσεων} = \frac{365 \text{ ημέρες}}{4,7} = 77,6 \text{ ημέρες } 2012$$

Διάγραμμα 45

Συμπέρασμα:

Η πίστωση που λαμβάνουν οι Συνεταιρισμοί από τις φαρμακευτικές εταιρείες είναι περίπου 3 μήνες

Χρηματοοικονομικοί αριθμοδείκτες φαρμακευτικών συνεταιρισμών

Πίνακας 16

	2010	2011	2012
Δείκτες Αποδοτικότητας			
Αποδοτικότητα Ιδίων Κεφαλαίων	17,56%	15,46%	8,92%
Αποδοτικότητα Ενεργητικού	4,17%	3,74%	2,89%
Περιθώριο μικτού κέρδους	4,41%	5,01%	5,01%
Περιθώριο καθαρού κέρδους	1,31%	1,32%	0,88%
Δείκτες Ρευστότητας			
Γενική ρευστότητα	1,27	1,27	1,43
Άμεση ρευστότητα	1,18	1,19	1,34
Ταμειακή Ρευστότητα	0,05	0,05	0,24
Δείκτες Δραστηριότητας			
Διάρκεια Παραμονής Αποθεμάτων (ημέρες)	19,43	19,33	16,44
Διάρκεια Παραμονής Απαιτήσεων (ημέρες)	84,62	96,91	71,66
Διάρκεια Παραμονής Υποχρεώσεων (ημέρες)	88,32	99,62	77,11
Ταχύτητα Κυκλοφορίας Ενεργητικού	3,2	2,84	3,27
Ταχύτητα Κυκλοφορίας Ιδίων Κεφαλαίων	13,45	11,74	10,08
Δείκτες Κεφαλαιακής Διάρθρωσης			
Παγιοποίηση Ενεργητικού	6,27%	6,28%	6,09%
Δανειακή Επιβάρυνση	3,21	3,13	2,08
Δανειακή Πίεση	76,24%	75,78%	67,57%
Αποθέματα / Κυκλοφορούν	17,35%	15,27%	14,89%

Πηγή δημοσιευμένα στοιχεία οικονομικών καταστάσεων στο διαδίκτυο

7.8. Ανάλυση SWOT (Φαρμακευτικών Συνεταιρισμών)

Δυνατά Σημεία

- Η φύση των εξεταζόμενων προϊόντων, καθώς το φάρμακο είναι αναντικατάστατο αγαθό, με σταθερά αυξανόμενη ζήτηση. ☒
- Η ύπαρξη αρκετών ισχυρών επιχειρήσεων με ανεπτυγμένα και εδραιωμένα δίκτυα διανομής, που καλύπτουν το σύνολο της επικράτειας.
- Υψηλής ποιότητας υπηρεσίες (δυνατότητα διακίνησης μεγάλων ποσοτήτων φαρμάκων και παραφαρμακευτικών προϊόντων σε συστηματική βάση).

Ευκαιρίες

- Η πρόωθηση νέων φαρμακευτικών και παραφαρμακευτικών σκευασμάτων, με ικανοποιητικό περιθώριο κέρδους.
- Ενδεχόμενη διείσδυση των φαρμακαποθηκών στο λιανικό εμπόριο (ακολουθώντας το παράδειγμα μεγάλων ευρωπαϊκών φαρμακαποθηκών).
- Η παροχή (κατά περίπτωση) υπηρεσιών logistics.

Αδύνατα Σημεία

- Τα ελεγχόμενα και θεσμικά καθορισμένα ποσοστά κέρδους, γεγονός που περιορίζει την περαιτέρω ανάπτυξη των εξεταζόμενων επιχειρήσεων.
- Η δραστηριοποίηση πληθώρας φαρμακαποθηκών (επιχειρήσεων και συνεταιρισμών) σε σχέση με το μέγεθος της εγχώριας αγοράς.
- Περιορισμός τραπεζικών χρηματοδοτήσεων και έλλειψη ρευστότητας
- Αναγκαιότητα ύπαρξης υψηλού κεφαλαίου κίνησης δεδομένης της δραστηκής μείωσης των πιστώσεων.

Απειλές

- ☒ Η εφαρμογή δεσμευτικών πολιτικών για συνεχή περικοπή της δημόσιας φαρμακευτικής δαπάνης. ☒
- Η συρρίκνωση του αριθμού των φαρμακείων στην Ελλάδα, τα τελευταία χρόνια.
- Καθυστερήσεις πληρωμών, συσσωρευμένα χρέη ασφαλιστικών ταμείων κλπ., με συνέπεια τη δημιουργία επισφαλειών. ☒
- Παράκαμψη (κατά περίπτωση) των φαρμακαποθηκών από τις φαρμακευτικές εταιρείες.
- Συνεχείς αλλαγές των τιμών των φαρμάκων με επιπτώσεις στη διαθεσιμότητά του

Το αρκτικόλεξο SWOT προκύπτει από τις αγγλικές λέξεις: Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats που μεταφραζόμενες στα ελληνικά αντιστοιχούν στα :

- Δυνατά σημεία,
- Αδύνατα σημεία,
- Ευκαιρίες,
- Απειλές.

Σαν εργαλείο, η ανάλυση SWOT αποτελεί ένα χρήσιμο και συμπληρωματικό μέσο που βοηθά συχνά στην προκαταρκτική διερεύνηση και την εξαγωγή βασικών πρωταρχικών συμπερασμάτων .

« Συμπεράσματα και Προτάσεις.»

Σύνοψη

Στα προηγούμενα κεφάλαια αναλύσαμε το ρόλο και την σημασία της οικονομικής ανάλυσης, την μακροοικονομική κατάσταση σε Παγκόσμιο , Ευρωπαϊκό και Ελληνικό περιβάλλον

Την αγορά του φαρμάκου στην Ελλάδα και την Ευρώπη

Το ρόλο και την σημασία των φαρμακαποθηκών στην Ελλάδα και την Ευρώπη καθώς και τα οικονομικά τους στοιχεία .

Ο φαρμακευτικός κλάδος έχει συμβάλλει έμπρακτα στον εξορθολογισμό της ελληνικής οικονομίας καθώς την περίοδο 2009-2013 έχει επιτευχθεί μείωση της φαρμακευτικής δαπάνης της τάξης του 55% , μια μοναδική επίδοση μεταξύ όλων των κλάδων της ελληνικής οικονομίας.

Αξίζει να σημειωθεί εδώ πως ενώ η φαρμακευτική δαπάνη το 2009 αποτελούσε το 2.8% του ΑΕΠ το 2013 ανήλθε στο 1.3% του ήδη μειωμένου κατά περίπου 16% ΑΕΠ. Ενώ το φάρμακο αποτελεί μόλις το 20% του συνολικού κόστους για την Υγεία, έχει υποστεί τις μεγαλύτερες πιέσεις σε σχέση με όλα τα υπόλοιπα κέντρα κόστους. Τέλος αναφερθήκαμε και αναλύσαμε (μέσα από το « case study ») 28 επιχειρήσεις (φαρμακευτικών συνεταιρισμών)για το 2010 και το 2011 και 21 επιχειρήσεις για το 2012.

Ανακεφαλαίωση Συμπερασμάτων

Από τον ομαδοποιημένο ισολογισμό του παρά πάνω « **case study** » των συνεταιρισμών διαπιστώνονται τα εξής:

- ✚ Η εμπορία φαρμάκων αποτελεί έναν από τους πλέον ρυθμιζόμενους κλάδους της Ελληνικής οικονομίας, λόγω του θεσμικού πλαισίου που καθορίζει ασφυκτικά την διακίνηση, την αποθήκευση, την τιμολογιακή πολιτική και τις συνθήκες αγοράς γενικότερα
- ✚ Βασικός παράγοντας των αποτελεσμάτων που περιγράφηκαν παρά πάνω είναι η μείωση της δημόσιας φαρμακευτικής δαπάνης στο πλαίσιο της διαρθρωτικής προσαρμογής των δαπανών υγείας και οι θεσμικές παρεμβάσεις που επέφεραν μείωση στις τιμές των φαρμάκων και συρρίκνωση του περιθωρίου κέρδους.
- ✚ Αποτέλεσμα αυτών των εξελίξεων είναι η σημαντική μείωση κατά **42%** του συνολικού μεγέθους της αγοράς των φαρμακαποθηκών.
- ✚ Ένας άλλος παράγοντας είναι οι συσσωρευμένες επισφάλειες που έχουν μειώσει δραματικά τα ίδια κεφάλαια των επιχειρήσεων
- ✚ Παράλληλα, έχει αυξηθεί το κόστος χρήματος και έχει μειωθεί η πρόσβαση στον τραπεζικό δανεισμό, με συνέπεια να δημιουργούνται συνθήκες χρηματοοικονομικής ασφυξίας των φαρμακαποθηκών, καθώς την ίδια στιγμή ένα μεγάλο κομμάτι της βιομηχανίας συνεχίζει να μη χορηγεί τη νόμιμη πίστωση.

Συμπεράσματα ΣΤΟΧΑΣΙΣ Σύμβουλοι Επιχειρήσεων Α.Ε.

Σε πρόσφατη κλαδική μελέτη για τις φαρμακαποθήκες, την οποία εκπόνησε η Στόχασις Σύμβουλοι Επιχειρήσεων, (www.stochasis.com) για λογαριασμό του ΣΦΕΕ (Οκτώβριος 2016), η αγορά των φαρμακαποθηκών (ιδιωτικές εταιρείες και συνεταιρισμοί) παρουσίασε σημαντικές εξελίξεις την τελευταία επταετία. Σύμφωνα με τον πρόεδρο και διευθύνοντα σύμβουλο της **Στόχασις, Βασίλη Ρεγκούζα**, το συνολικό μέγεθος της εγχώριας αγοράς των φαρμακαποθηκών (ιδιωτικές εταιρείες και συνεταιρισμοί) υπολογίζεται σε 3.020 εκατ. ευρώ το 2015, με Μέσο Ετήσιο Ρυθμό Μεταβολής (ΜΕΡΜ) -8,6% την περίοδο 2009-2015.

- Ειδικότερα, οι ιδιωτικές εταιρείες φαρμακαποθηκών εκτιμάται ότι κάλυψαν το 59% της συνολικής αγοράς το 2015, ενώ το υπόλοιπο 41 % αφορά την αγορά των συνεταιρισμών φαρμακοποιών.
- Σημειώνεται ότι η αγορά του κυριότερου πελάτη των φαρμακαποθηκών, δηλαδή η αγορά των φαρμακείων, μειώθηκε κατά 37% την τελευταία επταετία.
- Όσον αφορά το 2016, προβλέπεται ότι συνολικά η αγορά των φαρμακαποθηκών θα παρουσιάσει μικρή αύξηση σε σχέση με το 2015.
- Στη μελέτη της Στόχασις διαπιστώνεται επίσης ότι η οικονομική κατάσταση των συνεταιρισμών χαρακτηρίζεται από ικανοποιητικές συνθήκες άμεσης και ταμειακής ρευστότητας την περίοδο 2012-2015, λαμβανομένων υπ' όψιν των ασφυκτικών συνθηκών ρευστότητας. Από την άλλη πλευρά, οι ιδιωτικές φαρμακαποθήκες εμφανίζουν τους εν λόγω δείκτες συγκριτικά χαμηλότερους την αντίστοιχη περίοδο.

- Η σχετική σταθερότητα του περιθωρίου μικτού κέρδους την εξεταζόμενη περίοδο αναδεικνύει τη διαρκή προσπάθεια προσαρμογής των επιχειρήσεων στο οικονομικό περιβάλλον των τελευταίων ετών. Σημειώνεται ότι οι ιδιωτικές φαρμακαποθήκες επανέρχονται σε θετικά λειτουργικά και καθαρά αποτελέσματα την τελευταία εξεταζόμενη τριετία.
- Οι τιμές του δείκτη κάλυψης χρηματοοικονομικών δαπανών του κλάδου την τριετία 2013 - 2015 δείχνουν την ανθεκτικότητά του, με τους συνεταιρισμούς να κινούνται σε σταθερά και ελαφρώς υψηλότερα επίπεδα έναντι των ιδιωτικών φαρμακαποθηκών.

Οικονομικές Επιδόσεις του Κλάδου από την Στόχασις Α.Ε.

- ❖ Το σύνολο του ενεργητικού ενισχύθηκε κατά 3,2% το 2014 - 2013, ενώ οριακή μεταβολή (0,5%) παρουσίασαν τα ίδια κεφάλαια.
- ❖ Οι μεσομακροπρόθεσμες υποχρεώσεις & προβλέψεις περιορίστηκαν το 2014 κατά 8%, ενώ αύξηση (5,2%) εμφάνισαν οι βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις.
- ❖ Οι συνολικές πωλήσεις διευρύνθηκαν μόλις κατά 1,3% το 2014 - 2013, το δε μικτό κέρδος ενισχύθηκε κατά 10,6%.
- ❖ Η βελτίωση του λειτουργικού αποτελέσματος σε συνδυασμό με τη συρρίκνωση των μη λειτουργικών εξόδων, οδήγησαν στην αξιολογητή αύξηση των καθαρών κερδών (κατά 71% περίπου) το 2014 - 2013.
- ❖ Το σύνολο του ενεργητικού αυξήθηκε κατά 3,4% το 2014 - 2013,
- ❖ τα δε ίδια κεφάλαια ενισχύθηκαν οριακά (0,9%).
- ❖ Οι βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις διευρύνθηκαν, ενώ δεν υφίστανται μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις το 2014 (μόνο προβλέψεις).
- ❖ Οι συνολικές πωλήσεις μειώθηκαν κατά 5,5% το 2014 - 2013.
- ❖ Το συνολικό λειτουργικό αποτέλεσμα επιδεινώθηκε (-26,3%), ωστόσο τα καθαρά κέρδη βελτιώθηκαν (6,1%) το 2014, λόγω δραστηκής αύξησης των μη λειτουργικών εσόδων.

Κορυφαίες Επιχειρήσεις* 2014

Επωνυμία επιχείρησης	Κύκλος εργασιών	Προσωπικό
ΣΥΝΕΤ. ΦΑΡΜΑΚΟΠΟΙΩΝ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ ΣΥΝ.Π.Ε.	€ 198.697.638	150
ΠΕΙΦΑΣΥΝ ΠΕΙΡΑΙΚΟΣ ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΟΣ ΣΥΝ.Π.Ε.	€ 146.776.685	135
ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΙΚΟΣ ΣΥΝΕΤ. ΦΑΡΜΑΚΟΠΟΙΩΝ ΑΤΤΙΚΗΣ ΣΥΝ.Π.Ε.	€ 123.225.195	15

Οι προοπτικές του κλάδου Πηγή: ICAP GROUP ΑΕ

Όπως σχολιάζουν εκπρόσωποι της αγοράς, το κλίμα που προδιαγράφεται για τον κλάδο των φαρμακαποθηκών δεν είναι ευοίωνο. Οι δώδεκα -έως τώρα μειώσεις τιμών και οι τρομακτικές και συσσωρευμένες επισφάλειες έχουν μειώσει δραματικά τα ίδια κεφάλαια των επιχειρήσεων. Παράλληλα, έχει αυξηθεί το κόστος χρήματος και έχει μειωθεί η πρόσβαση στον τραπεζικό δανεισμό, με συνέπεια να δημιουργούνται συνθήκες χρηματοοικονομικής ασφυξίας των φαρμακαποθηκών, καθώς την ίδια στιγμή ένα μεγάλο κομμάτι της βιομηχανίας συνεχίζει να μη χορηγεί τη νόμιμη πίστωση.

Αν προστεθεί ακόμη η αύξηση της φορολογίας, η αύξηση των καυσίμων που επιβαρύνει τις μεταφορές και η μείωση της φαρμακευτικής δαπάνης (δημόσιας και ιδιωτικής), τότε δεν είναι παράλογη και η εκτίμηση ότι πολλές εταιρείες δεν θα αντέξουν.

Αξίζει αν επισημανθεί επίσης για μια ακόμη φορά πως ανάσα στη λειτουργία των φαρμακαποθηκών δίνουν οι παράλληλες εξαγωγές οι οποίες βοηθούν στη ρευστότητα των εταιρειών. Μάλιστα, σύμφωνα με τα δεδομένα του ΕΟΦ, έπειτα από μια πολυετή σταδιακή απομείωση, το 2015 οι παράλληλες εξαγωγές αυξήθηκαν σχεδόν 31% σε αξία συγκριτικά με το 2014. Ειδικότερα, πέρυσι οι παράλληλες εξαγωγές ανήλθαν σε 401,6 εκατ. ευρώ έναντι 306,7 εκατ. ευρώ το 2014.

Οι αξίες, βέβαια, φαίνεται να ακολουθούν τις ποσότητες, οι οποίες εκτινάχθηκαν στις 19.126.566 συσκευασίες το 2015, από 10.059.249 το 2014, δηλαδή άνοδος της τάξης του 90%.

Όπως αναφέρουν χαρακτηριστικά οι εκπρόσωποι της αγοράς, μέσω των παράλληλων εξαγωγών επί της ουσίας χρηματοδοτείται και η αλυσίδα φαρμάκου, καθώς εξασφαλίζεται ρευστότητα η οποία επιτρέπει σε έναν βαθμό και τις καθυστερήσεις αποπληρωμών των φαρμακείων, τα οποία με τη σειρά τους πληρώνονται με σχετικές καθυστερήσεις από τον ΕΟΠΥΥ.

«Βιβλιογραφικές Παραπομπές»

Ελληνική

- 1) Αθιανός Στ., Κωνσταντινούδης κλ., (2004) «*Εισαγωγή στην ανάλυση Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων*», Αθήνα. Εκδόσεις Γκιούρδας
- 2) Αληφαντής Γ., (2004), «*Ενοποιημένες Οικονομικές καταστάσεις Νομοθεσία και Πρακτική*», Αθήνα. Εκδόσεις Πάμισος,
- 3) Βασιλείου Δημήτριος Νικόλαος Ηρειώτης (2015) «*Χρηματοοικονομική Διοίκηση*», Αθήνα Εκδοτικός οίκος Rosili
- 4) Γεωργόπουλος Ν. Αντώνιος (2014), «*Ανάλυση χρηματοοικονομικών καταστάσεων*», Α' έκδοσης Αθήνα Εκδόσεις Ε. Μπιενου
- 5) Γκίνογλου Δ., Ταχυνάκης Π., (2004), «*Λογιστική Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων*», Θεσσαλονίκη. Εκδοτικός Οίκος Rosili
- 6) ΜΠΑΛΤΖΗΣ Ε. ΚΩΣΤΑΣ (2003) «*Ανάλυση χρηματοοικονομικών καταστάσεων*», Αθήνα Τρίτη Έκδοση Εκδόσεις
- 7) Ναουμ Β. Χρήστος (1994) «*Εισαγωγή στη χρηματοοικονομική λογιστική*», Αθήνα . Εκδόσεις
- 8) ΝΙΑΡΧΟΣ Α. ΝΙΚΗΤΑΣ, (2004) «*Χρηματοοικονομική ανάλυση λογιστικών καταστάσεων*», Αθήνα Εκδόσεις Α. Σταμούλης
- 9) Ντζανάτος Δ., (2008) «*Τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα με απλά λόγια και οι διαφορές τους από τα Ελληνικά*», Αθήνα Εκδόσεις Καστανιώτη
- 10) Πομονης Σ. Νικόλαος (2010), «*Γενική λογιστική 2*», Δ' έκδοσης Αθήνα Εκδόσεις Αθ .Σταμούλης
- 11) Πρωτοψάλτης Π., (1991), «*Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις*», Αθήνα Εκδόσεις Παπαζήση,

Δικτυακός τόπος / website

- 1) Εθνικός Οργανισμός Φαρμάκων *Πληροφορίες* Διαθέσιμο στο: www.eof.gr Downloaded (Πρόσβαση): 19 Μαρτίου 2017
- 2) Πανελλήνιος Σύλλογος Φαρμακαποθηκαριών *Νομοθεσία* Διαθέσιμο στο: www.parpw.gr Downloaded (Πρόσβαση): 19 Μαρτίου 2017
- 3) Πανελλήνιος Σύλλογος Φαρμακαποθηκαριών *Ιστορικό* Διαθέσιμο στο: www.parpw.gr Downloaded (Πρόσβαση): 19 Μαρτίου 2017
- 4) Συνεταιρισμός Φαρμακοποιών Θεσσαλίας *Ιστορικό* Διαθέσιμο στο: www.syfthe.gr Downloaded (Πρόσβαση): 19 Μαρτίου 2017
- 5) ΣΥ.ΦΑ. Θεσσαλονίκης *Ιστορικό* Διαθέσιμο στο: www.syfathess.gr Downloaded (Πρόσβαση): 19 Μαρτίου 2017

- 6) ΣΟΦΛΑ Συνεταιρισμός Φαρμακοποιών Λάρισας *Ιστορικό* Διαθέσιμο στο: www.sofla.gr Downloaded (Πρόσβαση): 19 Μαρτίου 2017
- 7) Ομοσπονδία Συνεταιρισμών Φαρμακοποιών Ελλάδος *Πληροφορίες* Διαθέσιμο στο: www.osfe.gr Downloaded (Πρόσβαση): 19 Μαρτίου 2017
- 8) Ευρωπαϊκή Ένωση Διανομής Υγειονομικής περίθαλψης GIRP Διαθέσιμο στο: www.GIRP Downloaded (Πρόσβαση): 19 Μαρτίου 2017
- 9) Eurostat Statistics Explained *Στατιστικά στοιχεία για την αγορά εργασίας και την έρευνα για το εργατικό δυναμικό* Διαθέσιμο στο: ec.europa.eu/eurostat Downloaded (Πρόσβαση): 22 Μαρτίου 2017
- 10) Stochosis Σύμβουλοι Επιχειρήσεων «*Ερευνα για τις φαρμακαποθήκες*», 10/2016 Διαθέσιμο στο: www.stochasis.com Downloaded (Πρόσβαση): 22 Φεβρουαρίου 2017
- 11) ΕΛΣΤΑΤ, «*Έρευνα Εργατικού Δυναμικού (β' τρίμηνο 2015)*» Διαθέσιμο στο: www.statistics.gr Downloaded (Πρόσβαση): 20 Φεβρουαρίου 2017
- 12) Εθνικός Οργανισμός Φαρμάκων (*Φαρμακεία/Φαρμακαποθήκες σε λιανικές τιμές και Νοσοκομεία σε Νοσοκομειακές τιμές*) 2015 Διαθέσιμο στο: www.eof.gr Downloaded (Πρόσβαση): 10 Μαρτίου 2017

Μελέτες - Εκθέσεις

1. Ινστιτούτο Εργασίας ΓΣΕΕ «*Ετήσια Έκθεση 2016*» Διαθέσιμο στο: www.gsee.gr Downloaded (Πρόσβαση): 8 Μαρτίου 2017
2. ΕΛΣΤΑΤ, «*Στατιστικά στοιχεία για τη Χρηματοδότηση των Δαπανών Υγείας σε εθνικό επίπεδο. Τα στοιχεία έχουν αναθεωρηθεί με βάση τη νέα μεθοδολογία για την περίοδο 2009-2013*» Διαθέσιμο στο: www.statistics.gr Downloaded (Πρόσβαση): 20 Φεβρουαρίου 2017
3. ΙΟΒΕ «*Έκθεση για την Ελληνική Οικονομία 4 τρίμηνο - 2016 (27/1/2017)*» Διαθέσιμο στο: iobe.gr Downloaded (Πρόσβαση): 2 Φεβρουαρίου 2017
4. ΣΦΕΕ «*Μελέτη για την φαρμακευτική αγορά στην Ελλάδα Γεγονότα και στοιχεία Νοέμβριος 201*» Διαθέσιμο στο: www.sfee.gr Downloaded (Πρόσβαση): 10 Μαρτίου 2017
5. Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης «*Η επιβράδυνση του Παγκόσμιου Εμπορίου*» 16 Σεπτ. 2015 Διαθέσιμο στο: www.oecd.org Downloaded (Πρόσβαση): 12 Μαρτίου 2017
6. International Monetary Fund «*Update January 2016 (Αναθεώρηση της Παγκόσμιας Οικονομικής Προοπτικής (WEO)*» Διαθέσιμο στο: www.imf.org Downloaded (Πρόσβαση): 12 Μαρτίου 2017
7. International Monetary Fund «*Παγκόσμια βάση δεδομένων οικονομικών προοπτικών*» Διαθέσιμο στο: www.imf.org Downloaded (Πρόσβαση): 12 Μαρτίου 2017
8. Τράπεζα της Ελλάδος, Ιούνιος 2015. «*Αίτια και Προοπτικές*», Ειδικό θέμα II.1, Νομισματική Πολιτική 2014-2015 Διαθέσιμο στο: www.bankofgreece.gr Downloaded (Πρόσβαση): 7 Μαρτίου 2017